ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

DEBATES

OFFICIAL REPORT

Third Day of the First Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly

---

THE ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Wednesday, the 22nd March, 1972.

The House met at Half-Past Eight of the Clock

(Mr. Speaker, Sri P. Ranga Reddy in the Chair)

ANNOUNCEMENT

re: Time limit for receiving amendments to the Motion of Thanks to the Governor's Address.

Mr. Speaker :- I have to acquaint the House that on 21st March, 1972, the Governor was pleased to address the Members, a true copy of which is already placed on the Table of the House.

The amendments to the Motion of Thanks to the Governor's Address will be received by the Secretary, Legislature upto 3 p.m. today, i.e. 22-3-72.

(Pause)

re : Programme for the Election of Deputy Speaker.

Mr. Speaker :—I am to announce to the House that under Rule 8 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, the election of the Deputy Speaker will be held on Tuesday, the 28th March, 1972. The nomination papers for the election of the Deputy Speaker shall be delivered to the Secretary at any time between 10 30 a. m. and 5 p. m. on Monday, the 27th March, 1972, either by the Proposer or the candidate nominated.

CONDOLENCE MOTION

re : Demise of Sri K Atchuta Reddy

Mr. Speaker :—I regret to inform the House regarding the demise of Sri K. Atchuta Reddy, Minister for Revenue in the Fourth Legislative Assembly. I request the Chief Minister to move the Condolence Motion.

శ్రీ సి.వి.కె. రావు (కాకినాడ): — అధ్యక్షా, తమదృష్టికి ఒక విషయం తేదలచు కొన్నాను. ఇప్పుడు మంత్రుల పోర్టుఫోలియోసు ఎనౌన్స్ చేయలేదు. ఎప్పుడు చేసారు?

Mr Speaker:—Immediately after this motion I shall ask the Chief Minister to announce.

(Pause)

The Chief Minister (Sri P. V. Narasimha Rao):—I beg to move:

"That the House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Sri K. Atchuta Reddy a former Member of the Andhra Pradesh Legislative Assembly and conveys its deep sense of sympathy to the members of the bereaved family."

Mr. Speaker:—Motion moved.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు : —అధ్యక్షా, మిత్రులు అచ్యుతరెడ్డిగారు తలవని తలంపుగా పరమపదించారు. చాలా ట్రాజిక్ సర్కమ్‌స్టెన్సెస్‌లో మరణించడం జరిగిందని చెప్పటానికి చాలా విచారిస్తున్నాను. తెలంగాణా ప్రాంతంలో చాలా పురాతన కార్యకర్తలలో వారు ఒకరు. 1935-36 నుంచి కూడ వారు విద్యార్థి రంగంలో నాయకత్వం వహించారు. మేమందరం వందేమాతరం ఉద్యమంలో పాల్గొని ఉస్మానియా యూనివర్శిటీని వదలివెళ్లినపుడు వారు మా అందరికి నాయకత్వం వహించారని చెప్పటానికి నేను ఎంతో గర్విస్తున్నాను. వారు చాలా మంచి న్యాయవాది. సహకార రంగంలో బాగా కీర్తి ప్రతిష్ఠలు గడించినారు. తెలంగాణా రీజినల్ కమిటీకి ప్రథమ అధ్యక్షులు. గత మంత్రివర్గంలో రెవిన్యూమంత్రిగా ప్రమాణ స్వీకారంచేసి ఆ పదవి స్వీకరించి రాత్రి బగళ్ళు కష్టపడి—ఆ నాడు ఉన్న కరువుకాటకాల విషయంలో ఎంతో ఆసక్తితో ఎంతో శ్రద్ధతో పనిచేస్తూ, ఆ సందర్భంలో కారు ప్రమాదానికి గురైనారు. వారు హాస్పటలులో ఉన్నప్పుడు ఏ మాత్రం తన పనియందు ఏమరకుండా వందలఫైల్సు హాస్పటలుకు తెప్పించుకొని—మేము ఎన్నిసార్లు చెప్పినా వినకుండా—ఆ ఫైల్సు శ్రద్ధగాచూస్తూ, ఆ ఫైల్సులో చాలా నిమగ్నులై ఉండి ఓవరువర్కు చేయటంవల్లనే వారి శరీరంలో కాంప్లికేషన్స్ వచ్చి వారు చనిపోవటం జరిగింది. వారి మరణం ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు తీరనిలోటని అనుకొంటున్నాను. మనకు వచ్చినటువంటి రెవిన్యూమంత్రులలో ఎంతో శ్రద్ధతో కష్టపడి పనిచేసినవారిలో అచ్యుతరెడ్డిగారు ఒకరు, వారు ఉభయప్రాంతాలలో ఉన్నటువంటి రెవిన్యూ విషయాలు చట్టాలు క్షుణ్ణంగా తెలిసినటువంటివారు. ఎవరు ఏది చెప్పినప్పటికీ వారు న్యాయదృష్టితో చూసి ఈ రెవిన్యూను శ్రద్ధతో పరిపాలన చేయాలనే ఆదుర్దాతో పనిచేసినవారు. వారు యీ నాడు మనకు లేకుండాపోవటం అన్నది తీరనిలోటని నేను భావిస్తున్నాను. నాకు వ్యక్తిగతంగా వారితో చాలా సంబంధం, చాలా పురాతనమైన సంబంధాలు ఉండినవి. వారి మరణం నాకు పర్సనల్ లాస్‌గా భావిస్తున్నాను. వారి కుటుంబానికి మన సానుభూతి తెలుపుతూ వారి ఆత్మకు శాంతి కలుగజేయమని మనం కోరుతూ యీ సంతాప తీర్మానాన్ని నేను ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి) : —అధ్యక్షా, కీర్తిశేషులైన అచ్యుతరెడ్డిగారు శాసన సభ్యులుగా, బాధ్యతగల మంత్రిపదవిలోకూడ చాలా చురుకైన కార్యకలాపాలు జరిపిన విషయం మనకు తెలుసు. వారు దాదాపు 35, 37 సంవత్సరాలు రాజకీయ జీవితంలో పాల్గొంటూ, అనేక సందర్భాలలో అనేక ఉద్యమాలలో చాలా చురుకైన

పాత్రవహిస్తూ మన ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ప్రముఖమైన రాజకీయవాదులలో ఒకరుగా ముందుకు వచ్చారు. కరువు పరిస్థితులువచ్చి, అనావృష్టితో ప్రజలు బాధపడుతున్న సందర్భంలో ఆయన అన్నిప్రాంతాలు పర్యటించి చేసిన కృషికూడ తెలుసుకొని-ఆయన తన బాధ్యత నిర్వహించారని అనుకొంటున్నాము. సుమారు 37 సంవత్సరాల పాటు తన రాజకీయ జీవితాన్ని మనరాష్ట్రంలో అనేక కార్యక్రమాలలో వినియోగిస్తూ ఆకస్మికంగా మరణం పొందినారు. మా పార్టీ తరఫున వారి మరణానికి సంతాపాన్ని తెలియజేస్తూ వారి కుటుంబానికి సానుభూతి అందజేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ వై. వెంకటరావు (వేమూరు):—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన సంతాప తీర్మానాన్ని నేను బలపరుస్తున్నాను. కీర్తిశేషులైన అచ్యుతరెడ్డిగారు ఇక్కడ టి.పి.ఎస్. సభ్యులుగా చాలా యాక్టివ్ సభ్యులుగా ఉండేవారు. వారు ఎస్టిమేట్స్ కమిటీ చైర్మన్‌గా ఉన్నప్పుడు ఆ కమిటీలో వారితోపాటు మెంబరుగా ఉండి సేవ సర్వ్‌చేసే అవకాశంనాకు కలిగింది. అప్పుడు వారితో నాకుచాలా సన్నిహిత సంబంధాలు ఏర్పడి వారు చాలా అప్యాయతతో చూస్తూఉండేవారు. వారు నిరాడంబరజీవి, వారు ప్రజలతో సన్నిహిత సంబంధాలు కలిగి వారికి చాలా దగ్గరగా ఉండేవారు, ప్రజల హృదయంలో వారిఎడల చాలా ఆత్మీయత ఉండేది. వారు న్యాయవాదిగా ఉన్నారు. వారు అనేక ప్రజా ఉద్యమాలలో పాల్గొని ప్రజానీకానికి చాల సేవచేసిన వ్యక్తి. వారు కారు ప్రమాదానికి గురైన తర్వాత హాస్పటలులో ఉన్నప్పుడు నేను 2, 3 సార్లు వెళ్ళి చూసిరావటం జరిగింది. ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లు, వారు హాస్పటలుకు ఫైల్సు తెప్పించుకొని ప్రక్కన పెట్టుకొని శ్రద్ధగా చూస్తూఉండేవారు. వారి కార్యదీక్ష, పట్టుదల అటువంటివి. అటువంటివారు అకాలమరణం చెందటం చాలా తీరని లోటని అది భర్తీ చేయటం చాలా కష్టమని అనుకొంటున్నాను జాతస్య మరణం ధృవం అని చెప్పినా—వారు చిన్నతనంలోనే అకాలమరణం పొందటం తీరని లోటని మనవిచేస్తూ, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన సంతాపతీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ, అచ్యుతరెడ్డిగారి ఆత్మకు శాంతి కలగాలని కోరుతూ, వారి కుటుంబానికి నా తరఫున, నా పార్టీ తరఫున సానుభూతి తెలియజేస్తూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సి.హెచ్. పరశురామనాయుడు (పార్వతీపురం) :—అధ్యక్షా, అచ్యుతరెడ్డి గారి మరణానికిసంతాపాన్ని తెలియజేస్తూ ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతిపాదించిన సంతాప తీర్మానాన్ని నేను, నా గ్రూపు వారము పూర్తిగా బలపరుస్తున్నాము. అచ్యుతరెడ్డిగారు ప్రజారంగంలో మేటివ్యక్తి అని పేరు పొందినమాట వాస్తవమే. కార్యరంగంలో చాలా దీక్షవహించి వారు అనేక పనులు చేసి ఉన్నారు. వారు నమ్మిన నమ్మకాల గురించి అవసరమైన త్యాగం, పట్టుదల, పోరాటము జరిపిన వ్యక్తి. వారి ఆత్మకు శాంతి కలగాలని ప్రార్థన చేస్తూ ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన సంతాపతీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ నేను సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు ;—అధ్యక్షా, అచ్యుతరెడ్డిగారు నేను, నా మిత్రులు కలిసి సుమారు ఐదు సంవత్సరాలు సహచరులుగా ఉన్నాము. వారు మంత్రి అయినతోడనే మరణించారనే వార్త వినటంతోనే చాలా విచారించాను, వారు చాలా ముందుగానే తెలంగాణానుంచి మంత్రి అవవలసిన మనిషి అని నేను భావించాను. అ

తమకు తెలియందికాదు. ఈ పదవులు అన్నవి ఒక చదరంగపు పేట వంటిది. దురదృష్టవశాత్తు —ఏపరిటు తెలంగాణా ఉద్యమం అంతా పరిసమాప్తం అయిన తర్వాత, మంత్రిపదవి వచ్చిన తోడనే అచ్యుతరెడ్డిగారు తన ప్రాణాలను కోల్పోయారు. అది మిత్రులందరికీ చాలా విచారకరమైన విషయము. అసలు జీవితంలో ఉన్న రహస్యమే అది. చనిపోయినవారికి ఇక జీవితంగురించి పట్టదుగాని బ్రతికి ఉన్న వారు తమ జీవితంలో కొన్ని పాఠాలు నేర్చుకోవలసి ఉంది. అచ్యుతరెడ్డిగారు చాలా ఉదారమైనవారు. నేను కొంతమంది తెలంగాణా మిత్రులను కలుసుకొన్నప్పుడు నాకు ఒక విషయం తెలిసినది. తెలంగాణా మిత్రులలో కొంత అమాయకత్వం ఉన్నదని చెప్పాలి. వారు కోరుకొన్నదానిని సాధించటానికి ఎత్తుగడలు తెలియనివారు. అయితే ఆ ఉద్యమం ద్వారా కొంతమంది తెలంగాణవారు మంత్రులు అయినారు. మంత్రి పదవి సంపాదించటంలో అచ్యుతరెడ్డిగారు కృతార్థులు అయి నారు. ప్రప్రథమంగా ఏ మనిషిని అయితే ద్వేషిస్తామో తర్వాత ఆ మనిషి అంటే అభిమానం ప్రేమ కలుగుతుంది. తర్వాత వారు అందరికి మిత్రులు అయినారు. వారి ఎడల ప్రేమ అభిమానం కలిగినవి. పరిచయంమీద వారు తన స్వభావాన్ని పైకి తెలియజేసుకొని మనుషుల స్వభావాన్ని అర్థం చేసుకొని తాను ఉదారమైనటువంటి సముచితమైనటువంటి దృక్పథాన్ని, ధోరణిని అవలంభించిన వ్యక్తి. ఈనాడు వారు ఉంటే మనకు ఎంతో సహాయకారిగా ఉండేది. ఇప్పుడు యీ కొత్త హౌస్‌లో, చాలామంది కొత్త మెంబర్స్ ఉన్న పరిస్థితిలో చాలా అనుభవం కలిగిన తెలంగాణా ప్రతినిధిగా అచ్యుతరెడ్డిగారు ఉంటే చాలా సహాయంగా ఉండేది. అటువంటి వారిని కోల్పోవటం చాలా విచారకరము. ఈ సందర్భంలో ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన సంతాప తీర్మానంతో ఏకీభవిస్తూ వారి కుటుంబానికి నా హృదయ పూర్వక సంతాపాన్ని ప్రకటిస్తున్నాను.

శ్రీ కుడుపూడి ప్రభాకరరావు (అమలాపురం) : —అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన సంతాపతీర్మానాన్ని బలపరుస్తున్నాను. గత శాసనసభలో అచ్యుతరెడ్డితో పాటు నేను ఎస్టిమేట్స్ కమిటీలోఉండి పనిచేయటం జరిగింది. అప్పుడు వారు మా అందరి ఎడలచూపించినటువంటి ఆదరాభిమానాలు మరువరానటువంటివి. వారు ఎంతో చక్కగా ఆ అధ్యక్షపదవి నిర్వహిస్తూ ముఖ్యంగా పోచంపాడు ప్రాజెక్టు విషయంలో ప్రత్యేక మైన శ్రద్ధతీసుకొని ఆ వర్క్ ఎక్స్‌పెడేట్ చేయించే విషయంలో, పోచంపాడు కెనాల్స్ అన్నీ సిమెంట్ లైన్సు వేసే విషయంలో ప్రత్యేకశ్రద్ధ తీసుకొని వారికి అప్పగించిన ప్రతి పనిని మైన్యూట్ డిటెయిల్సుతో వర్కుఅవుట్ చేస్తూ పనిచేశారు. వారు ఎంతో స్నేహ పాత్రులు. తోటి సభ్యులకు మరొకవిధమైన అభిప్రాయం లేకుండా ప్రత్యేకమైన గౌరవం ఇస్తూ చాలా ఆదరాభిమానంతో చూస్తూవుండేవారు. వారు రెండురోజులకు పోతారనగా నేను నా నియోజకవర్గంగురించి ఒక విషయంలో వారిదగ్గరకు పోయినపుడు వారెంతో ఆదరాభిమానంతో ఒక విషయం చెప్పారు. ప్రభాకరరావుగారూ, నా నియోజకవర్గంగురించి, నా జిల్లాగురించి నేను చాలా ఆందోళన బాధ పడుతున్నాను, నేను మంచంమీద వుండి ఏమీచేయలేకుండా ఉన్నాను— అని తమ బాధను వ్యక్తంచేశారు. వారు తెలంగాణా అభివృద్ధి విషయంలో, లోలోన

ఎంత బాధ పడుతున్నారో వారి [illegible] అంది. ఈనాడు తెలంగాణాకు [illegible] రాలేకపోయింది [illegible]. వారి కుటుంబానికి నా హృదయపూర్వక సానుభూతి తెలియచేస్తూ, వారి ఆత్మకు శాంతి కలగాలని కోరుతున్నాను

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు (నూజివీడు) — అధ్యక్షా, అచ్యుతరెడ్డిగారు నాకు చాలా మిత్రులు. వారిని నేను [illegible] నుంచి ఎరుగుదును. [illegible] కమిటీ చైర్మన్‌గా ఉండినారు. వారు [illegible] వారి సమస్యలకు గట్టిగా పోట్లాడి నిర్మొహమాటంతో ఆయనకు [illegible] ఇతరులకు నచ్చినా, నచ్చక పోయినా నచ్చచెప్పటానికి ప్రయత్నం చేసేవారు. వారు [illegible] హైదరాబాద్ ఫ్రీడమ్ స్ట్రగుల్‌లో పాల్గొన్న వారు [illegible] ల్యాండు రెవిన్యూ వారికి ఇచ్చినప్పుడు వారు ల్యాండు రెవిన్యూ ప్రాబ్లమ్స్ అన్నీ బాగా స్టడీ చేశారు. దురదృష్టవశాత్తు కొన్ని రోజులే వారు ఉన్నా, ఆ రోజులలో వారు ఇక్కడ ఉన్న లాండు రెవిన్యూ సమస్యలను [illegible] ల్యాండు రెవిన్యూ సమస్యలను పరిష్కరించటానికి గట్టిగా ప్రయత్నం చేశారు. [illegible] అనేక విషయాలు వారితో మాట్లాడాను [illegible] పరిష్కరిస్తానని అన్నారు. వారు [illegible], దురదృష్టవశాత్తు వారు డ్యూటీ చేయటంలో — యాక్సిడెంట్ జరిగి [illegible] సంబంధం లేకపోయినా. ఆ యాక్సిడెంట్ పిల్లల [illegible] జరిగింది. యాక్సిడెంట్ తర్వాత రెండుమూడు రోజులు వారికి [illegible]. 2, 3 నెలలకు వారు కులాసా అవుతారని అనుకొన్నాము [illegible]. ఆ యాక్సిడెంట్ మరణంక్రింద పరిణమిస్తుందని అనుకోలేదు. కాని దురదృష్టవశాత్తు ఇది జరిగింది. వారి మరణం మాకు చాలా విచారించదగిన విషయము. H[e] laid down his life in the [illegible] of his duty. [illegible] గురించి అన్నట్లుగా మనం [illegible] వారి మరణానికి నా సంతాపాన్ని ప్రకటిస్తూ, వారి కుటుంబానికి నా సానుభూతి తెలియచేస్తున్నాను.

శ్రీ డి. వెంకటేశం (పి. ఎం.) — అధ్యక్షా, సభ నాయకులు ప్రవేశపెట్టిన సంతాప తీర్మానాన్ని హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తూ వున్నాను. పెద్దలు అచ్యుతరెడ్డిగారు గత 5 సంవత్సరాలుగా యిక్కడ సభ్యులుగా వున్నప్పుడు వారిని చూసి నేను చాల సంతోషపడేవాడిని. అంతటి పర్సనాలిటి కలిగిన మనిషి ఈ అసెంబ్లీలో ఎవరూ లేరని అనుకుంటున్నాను. ప్రత్యేకించి తెలంగాణా ఉద్యమంలో వారు పాల్గొన్నప్పుడు ఇదే ఫ్లోర్ ఆఫ్ అసెంబ్లీలో వారు తెలంగాణగురించి మాట్లాడేటప్పుడు మేము అడ్డితగులుతూ ఉంటే మామీద ఆయనకు కోపం వస్తూవుండేది. తరువాత వారు మంత్రి అయ్యారు. మంత్రి అయినతరువాత ఆ కోపం అంతా ఏమిఅయిందోగాని మేము ఎవరైనా వెడితే చాల సానుభూతితో చేరదీసి సమస్యను మాతో చర్చించేవారు. వారు ఉన్నట్లువుండి యాక్సిడెంట్‌కు గురిఅయి హాస్పటల్‌లో వున్నారు. హాస్పటల్‌లో వారిని కలిసే భాగ్యం కలిగింది. అక్కడకూడ వారు ఫైల్సు చూస్తూ డిస్పోజ్ చేస్తు వుండేవారు. వారు హాస్పటల్‌లో వుండికూడ తన విద్యుక్తధర్మాన్ని నెరవేరుస్తూ

ప్రతిరోజు వచ్చి ప్రజాసేవయే తమ ధ్యేయం అని పనిచేసిన వారిలోవారు ఒకరు. వారి మరణించడం మన ఆంధ్రప్రదేశ్‌కే తీరనిలోటు. వారి ఆత్మకు శాంతి చేకూర్చాలని భగవంతుని ప్రార్థిస్తూ వారి కుటుంబానికి మా సానుభూతి తెలియజేస్తూ శెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. రామనాథం (మునిసేపల్లి):—అధ్యక్షా, శ్రీ అచ్యుతరెడ్డిగారితో గత 5 సంవత్సరాలుగా నాకుకొంత సన్నిహిత పరిచయంయున్నది. మాట కటువుగావున్నా మనస్సు చాల మెత్తనయినవారు. వారు నమ్మినవిషయాన్ని చెప్పడానికి ఏమాత్రం సంకోచించేవారు కారు. వారు తెలంగాణసమస్య విషయంలో, ప్రత్యేక తెలంగాణకోసంకాకుండా సమస్య పరిష్కారంకోసం చాల ఎక్కువ ఆదుర్దాపడుతూ వుండేవారు. తరువాత సమస్య పరిష్కారం అయినప్పుడు టి.పి.ఎస్. రద్దుచేసి కాంగ్రెసులో చేరినప్పుడు వారు ఎంతో సంతోషంతో ఈ సమస్య యిదివరకే పరిష్కారంచేసివుంటే యిటువంటి పరిస్థితి వచ్చివుండేదికాదు అని అనడం జరిగింది. వారు విధి నిర్వహణలో ఎంతో కృషిచేసేవారు. హాస్పటల్‌లో వున్నప్పుడుకూడ వారు ఫైల్సు చూసి డిస్‌పోజ్ చేయడానికి కష్టపడుతూ వుండేవారు, ఆయన రాజకీయచతురుడు. వందేమాతరం ఉద్యమం నుంచి వారు రాజకీయాలలో ప్రముఖపాత్ర వహించినవారు. అటువంటి నాయకుడు చనిపోవడం తెలంగాణకే కాకుండా ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు తీరనిలోటు. ఈ సందర్భంలో సభానాయకుడు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ వారి కుటుంబానికి సానుభూతి తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి (ఎల్లారెడ్డి) :—అధ్యక్షా, అచ్యుతరెడ్డిగారు బాగాతెలిసినవారు. తెలంగాణాకు బాగా పెద్దమనిషిలాగా ఉండేవారు. ఇక్కడ 5 సంవత్సరాలువారితో పాటు యిక్కడ కూర్చుండి అన్ని విధాల చర్చించే వాళ్లం. 1969లో తెలంగాణ ఉద్యమం జరిగినప్పుడు వారు మేము దగ్గరకు రావలసి వచ్చింది. వారు కాంగ్రెస్ నుంచి బైటకు వచ్చి తెలంగాణ ఉద్యమంలో చాల గట్టిగా పనిచేశారు. రెండు నెలలు రాజమండ్రి జైలులో ఉన్నారు. తరువాత హాస్పటల్‌లో ఉన్నారు. చాల రోజులు ట్రెజరీ బెంచెస్‌లో ఉండి అపోజిషన్‌లోకి వచ్చి తెలంగాణకు అన్యాయం జరిగిందని వారందరు మళ్లీ కాంగ్రెస్‌లోకి వెళ్ళిపోయారు కాంగ్రెస్‌లో చేరిన తరువాత మినిస్టర్ అవడం జరిగింది. ఆయనతో మేము విరోధంగానే ఉంటిమి. తెలంగాణ ఉద్యమంలో ఏదైతే సాధించాలి అన్నామో అది సాధించకనే మధ్యలోనే వదలి వెళ్ళిపోయారు అని కోపం ఆవేశంతో నేను ఆయన విషయంలో, ఆయన మినిస్టర్ అయినాడు అంటే పెద్ద తలంపుతోనే ఉంటూవచ్చాము. పెద్దమనిషిగా, ఆయనను ఎప్పుడూ చూడలేదు. ఇంతలో చనిపోతారని అనుకోలేదు. యాక్సిడెంటు జరిగింది. హాస్పటల్‌లో ఉన్నారు. అక్కడనే చనిపోయారు. కాని అటువంటి పెద్ద మనుష్యులు, చాల మటుకు అటువంటి యోగ్యతగలవారు ఈ అసెంబ్లీలో లేరని చెప్పను గాని వారు చాల అరితేరినవారు. వారు రీజినల్ కమిటి చైర్మన్‌గా ఉన్నారు. ఆయన ఏమి అంత గొప్పమనిషి కాదు. రెడ్లలో బలిసిన రెడ్డికాడు ఆయన నేడు మనతోపాటు యిక్కడలేరు. ఆయన కుటుంబానికి నా తరఫున, నా పార్టీ తరఫున, ప్రజాసమితి తరఫునుంచి సానుభూతి తెలుపుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ (నరసన్నపేట) :— అధ్యక్షా, కీ. శే. అచ్యుతరెడ్డిగారితో నాకు ఎటువంటి పరిచయభాగ్యం కలగలేదు. పేపర్లో, యితరంగా రాజకీయ వర్గాలలో జరుగుతూ ఉండే చర్చలద్వారా సామాన్యంగా వింటూ ఉండేవాడిని. వారు కొంత కాలం పాలకపక్షంలో, కొంతకాలం ప్రతిపక్షంలో ఉండి పనిచేశారు. వారి రాజకీయ సిద్ధాంతాలు ఏవైనప్పటికి మొత్తంమీద వారంటే ఒక రకమైన గాఢమైన సానుభూతి ఉంటూ ఉండేది. ఒక ప్రముఖ జాతీయవాదిగా, ప్రజాసేవకుడిగా నిలిచి ఉండేవారి యొక్క అకాలమరణం విచారం కలిగించింది. నా తరఫున కమ్యూనిస్టు పార్టీ తరఫున గాఢమైన సంతాపాన్ని వెలిబుచ్చుతూ వారి కుటుంబానికి సానుభూతి తెలియజేస్తూ ఈ విషయంలో సభానాయకులు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానంతో ఏకీభవిస్తున్నాను

శ్రీ టి. పురుషోత్తమరావు (వర్ధన్నపేట) :— అధ్యక్షా, పూజ్యులు, కీ. శే. అచ్యుతరెడ్డి గారితో వ్యక్తిగతంగా నాకుచాల సన్నిహిత సంబంధం ఉన్నది. వారి మరణం చాల విస్మయాన్ని కలిగించింది. వారు హాస్పటల్లో పూర్తిగా కోలుకొంటున్నారనే సందర్భంలో హఠాత్తుగా వారి మరణవార్త చాల విస్మయం కలిగించిందని మరొకసారి మనవిచేస్తూ, సభానాయకులు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ వారి ఆత్మకు శాంతి కలిగించాలని భగవంతుని ప్రార్థిస్తూ నా సంతాపాన్ని ప్రకటించుకుంటూ వారి కుటుంబానికి నా సానుభూతిని తెలుపుకుంటున్నాను.

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి (పంచాయతీరాజ్ శాఖమంత్రి) :— అధ్యక్షా, ముఖ్య మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ ఉన్నాను. కీ. శే. అచ్యుతరెడ్డి గారి ఆకస్మిక మరణం అనేకమందిని విచారంలో ముంచింది. ఆయనతో నాకు 30 సంవత్సరాల పరిచయం యున్నది. రాజకీయ రంగంలో కాకుండా, యితర రంగాలలో కలిసి పనిచేసే భాగ్యం కలిగింది. వారికి ఏ పని అప్పగించినప్పటికి ఆయన పూర్తిగా ఫలితాలు సాధించేదాకా పనిచేస్తూ ఉండేవారు. ఆంధ్ర మహాసభ ఉద్యమంగాని, కాంగ్రెస్లో అనేక ఉద్యమాలు చేసినప్పుడు ఆ ఉద్యమాలలో పాల్గొన్నప్పుడు, యితర సాహిత్య సహకార రంగాలలో పనిచేసినప్పుడు ఎంతో పనిచేసి అందరి మెప్పుబడిసే వారు. ఆయన నిష్కర్షగా మాట్లాడేవారు. కొన్నిసార్లు అభిప్రాయభేదాలు వచ్చినా గాని గట్టిగా నమ్మిన పనిచేస్తూ ఉండేవారు. రీజినల్ కమిటీ చైర్మన్గా మొదటి సారిగా ఎన్నుకోబడిన తరువాత, దానిలో ఆతను ఎంతో శ్రద్ధ, పూర్తి సమయాన్ని యిచ్చి మిగతా వారందరికికంటే ఎంతో ఎక్కువ శక్తివంతంగా పనిచేశారని గట్టిగా చెప్పగలను. ఆ సందర్భంలో వారికి సహకారంగా వున్నవారు— ఇప్పటి ముఖ్య మంత్రి గారు మిగతా ఇద్దరు ముగ్గురు కమిటీ సభ్యులుగా వుండి కొన్ని ఫలితాలను సాధించగలిగారు. ప్రభుత్వం ఏమనుకుంటుందోనని భయపడకుండా, నిర్భయంగా ప్రకటన చేయడం, దానిపై వైట్ పేపర్ ప్రకటింపజేయడం, దానిని ఆధారం చేసుకుని—తెలంగాణా సమస్య, ప్రత్యేకంగా సర్వీసెస్ విషయాలు అవన్నీ యిప్పటివరకూ కొన్ని పరిష్కారం అవుతూ వచ్చాయి. దాని తరువాత, తెలంగాణా ఉద్యమం వచ్చింది. ఎవరు ఎంత చెప్పినప్పటికి, ఆయన ప్రప్రథమంగా ఆ ఉద్యమంలోకిదూకి, దానిని గట్టిగా నమ్మి పనిచేశారు. ప్రజాసమితిని కాంగ్రెసులో లీనం చేయడం, ఆయన మంత్రికావడం జరిగింది. మంత్రిపదవి వచ్చిన తరువాత, ఆ కొద్దికాలము లోనే ఆయన కొన్ని మంచి ఫలితాలు సాధించగలిగారు. కరువు ఏర్పడింది

ఆ సమయంలో తెలంగాణా ప్రత్యేకంగా [illegible] అనేక గ్రామాలు పర్యటించి, అనేక ఫలితాలు సాధించారు [illegible] గట్టిగా పనిచేయ [illegible] జరిగింది. రెండు మాసాలు ఆస్పత్రిలో [illegible] వృద్ధాప్యం కూడా చేయలేనంత శక్తి [illegible] అధికార్లతో మాట్లాడడం యిదంతా చరిత్రలో [illegible] వారి లోటు ముఖ్యంగా ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు, ప్రత్యేకంగా తెలంగాణా ప్రాంతానికి [illegible] మనవిచేస్తున్నాను. వారి కుటుంబానికి నా సానుభూతి తెలియజేస్తున్నాను. వారి ఆత్మకు శాంతి చేకూర్చవలసినదిగా భగవంతుని ప్రార్థిస్తున్నాను.

శ్రీ [illegible]:—అధ్యక్షా, నేను కొడంగల్ నియోజకవర్గం నుంచి ఎన్నికైనాను. [illegible] 1957 నుంచి కొడంగల్ నియోజకవర్గమునుంచి [illegible] వారి ఎన్నిక గురించి నేను [illegible] చేస్తూ వచ్చినాను. వారితో నాకు చాలా సాన్నిహిత్యం [illegible] వారు అకాల మరణమునకు గురైనారు [illegible] నా నియోజకవర్గము ప్రజలంతా కూడా చాలా బాధ పడ్డారు [illegible] సంవత్సరాలనుంచి కూడా వారికి రాజకీయరంగముతో, ముఖ్యంగా, [illegible] చాలా సాన్నిహిత్యం వుండేది. వారు నియోజకవర్గ ప్రజలను చాలా [illegible] చూసేవారు. ఈనాడు మా నియోజకవర్గ ప్రజల పక్షాన, నా [illegible] ఆత్మకు శాంతి కలుగాలని భగవంతుని ప్రార్థిస్తూ, వారి కుటుంబానికి సానుభూతి తెలియచేస్తూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

కుమారి యం. కమలమ్మ (ప్రెకెల్):—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని బలపరుస్తున్నాను. కీర్తిశేషులైన అచ్యుతరెడ్డిగారు నాకు తెలంగాణా యాజిటేషన్ సమయంలోనే బాగా పరిచయమైనారు. మేమందరమూ వారిని బడేభాయ్ అని పిలిచేవారము. ఇంటికుటుంబమంతా వారిని అలాగే పిలిచేవారని విన్నాము; మేము కూడా వారిని అలాగే పిలిచేవారము. దురదృష్టవశాత్తూ మా నల్గొండ జిల్లాకు వారు వచ్చినప్పుడే యాక్సిడెంట్ జరిగింది. నిజంగా అప్పుడే ఒక పెద్ద సంఘటన జరుగుతుందేమోనని మేము భయపడ్డాము. కాని, అప్పుడు భగవంతుడు రక్షించాడు అనుకున్నాము. యాక్సిడెంట్ జరిగిన కొన్ని రోజుల తరువాత నేను హాస్పిటల్‌కు వెళ్ళి వారిని కలుసుకున్నాను. వారు ఎప్పుడూ చెబుతూవుండేవారు—అమ్మా, మనం ఎప్పుడూ ప్రజలను మరువకూడదు; ప్రజాసేవయే ఎప్పుడూ లక్ష్యంగా పెట్టుకోవాలి; ప్రజల విషయాలు ఎప్పటికప్పుడు తెలుసుకుంటూ వుండాలి; కానిస్టిట్యూయెన్సీలో ఎప్పుడూ తిరుగుతూవుండాలి అని చెప్పేవారు. అప్పుడు వారు నాతో మాట్లాడుతూ—అమ్మా నీకేమైనా పనిచేసి పెట్టాలా? అని అడిగారు. నేను వారితో చెప్పిందేమంటే—మాకు యిప్పుడు కావలసింది. మీరు పరిపూర్ణ ఆరోగ్యంతో తిరిగి బయట రావడం, మాకు వున్న పనులు తరువాత చేయించుకుంటాము, మీరు ముందు ఆరోగ్యంగా బయటకు రావాలి అని. భగవంతుని నిర్ణయాలు ఏవిధంగా వుంటాయో చెప్పలేము. అకస్మాత్తుగా ఆయన మరణించడం జరిగింది. పెద్దలు ఆయననుగూర్చి ఎన్నో విషయాలు చెప్పినారు.

ఆయన యీనాడు మనమధ్య వుంటే ఎంతోబాగుండేది. నా మనస్సు చాలా బాధగా వుంది. వారికి మానసిక శాంతిని కలిగించవలసినదిగా భగవంతుని ప్రార్థిస్తూ, వారి కుటుంబానికి నా సానుభూతిని తెలియజేస్తూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను

ఎక్సైజుశాఖమంత్రి (శ్రీ పి మహేంద్రనాథ్) :—అధ్యక్షా, కీ.శే. అచ్యుతరెడ్డిగారు మహబూబ్ నగర్ వాస్తవ్యులు వారితో గత 20 సంవత్సరాలు కలిసి పనిచేసే భాగ్యం నాకు కలిగింది. వారు ముక్కుసూటిగా మాట్లాడేవారు. మనసులో ఒకటి పెట్టుకుని, బయటకు ఒకటి మాట్లాడే అలవాటు ఆయనకు లేదు రాజకీయంగా మంచి ప్రతిభ గలిగినవారు; వ్యక్తిగతంగా, మంచి సంస్కారంగలిగినవారు. అటువంటివారి మరణం వలన రాష్ట్రస్థాయిలోను, మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా స్థాయిలోను ఏలోటయితే ఏర్పడిందో దానిని పూరించడం సాధ్యంకాదు. ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన సంతాప తీర్మానమును హృదయ పూర్వకంగా బలపరస్తూ, వారి ఆత్మకు శాంతికలుగుగాకయని భగవంతుని ప్రార్థిస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ కె. వి. కేశవులు (సిరిపూర్) :—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన సంతాప తీర్మానాన్ని బలపరుస్తున్నాను. అచ్యుతరెడ్డిగారితో 20 సంవత్సరాల పరిచయం నాకు వుంది. వారిని తెలంగాణా మొత్తంలో ఆబాలగోపాలం బడేభాయ్ అని పిలిచే వారనే సంగతి మీకు విదితమే. వారి జీవితాన్ని మనం నాలుగు భాగాలుగా చూడవచ్చు. రాజకీయాలలో ప్రవేశించకముందు విద్యార్థి నాయకుడుగా వందేమాతరం స్ట్రయికులో లీడ్ చేసిన మొదటి విద్యార్థి అచ్యుతరెడ్డిగారు. వారికి విద్యార్థిలోకమంతా రుణపడి వుందని చెప్పడంలో అతిశయోక్తి ఏమీ లేదు. పబ్లిక్ రంగములో—వారు పట్టా తీసుకున్నప్పటికి—ఎడ్వొకేట్‌గా, వారి జీవితమంతాకూడా ఒకవైపున కాంగ్రెసు రాజకీయాలలో గడుపుతూ, మరొక వైపున కోఆపరేటివ్ రంగములో వారు చాలా వున్నత స్థితిలో వుండేవారని, పెద్దస్థాయిలోని కోఆపరేటర్ అనే విషయము లోకానికి విదితమే. అసెంబ్లీ మెంబరుగా వారిని ఇక్కడ చూసే భాగ్యం నాకు లభించలేదు గాని, పత్రికలద్వారా చూడడం జరిగినది. వారి నిష్పక్షపాతమైన వైఖరి, ఒక యిస్యూను తీసుకున్నప్పుడు ఖచ్చితంగా, నిర్భయంగా వ్యవహరించడం, మాట్లాడడం అంతా గమనించే వున్నారు. మినిస్టరుగా కూడ వారు వచ్చిన కొద్దికాలములోనే వారి యొక్క వైఖరి చూస్తే—సాధారణంగా మనకు యీనాడు కనబడుతున్న మినిస్టర్సులో వుండే వైఖరి గాకుండా, నాకు అప్పుడప్పుడు రామకృష్ణరావు, రంగారెడ్డిగారల హయాం జ్ఞప్తికి వస్తూ వుండేది. వారి హయాం గురించి ప్రత్యేకంగా ఎందుకు చెబుతున్నానంటే-రంగారెడ్డిగారు, రామకృష్ణరావుగారు ప్రతి యిష్యూలో, సాధారణంగా నిష్కర్షగా వుండేవారు—యిస్యూ వచ్చినప్పుడు; బయటమాత్రం వారు సోదరులుగా, మిత్రులుగా వారికి ఉండే సాంఘికమైన సంబంధమును అట్లే మెయిన్‌టెయిన్ చేసుకుంటూ వుండేవారు. రెండవది—యీ గ్రూపులనేవి రాజకీయాలలో అప్పుడప్పుడూ కనబడుతూవుంటాయే, యివి, యీ గ్రూప్సు, యీ పార్టీలు, ఏ విషయం వచ్చినా మినిస్టర్సు వీడు నా గ్రూపువాడా, కాదా? నా పక్షమువాడా, కాదా? నా పార్టీవాడా, కాదా? అని యిప్పుడు విచక్షణతో వ్యవహరిస్తున్న పద్ధతి ఆ రోజుల్లో కనబడేది కాదు. అది అచ్యుతరెడ్డిగారిలో నేను చూస్తూ వుండేవాడిని. ఆ విధంగా

నిష్పక్షపాతమైన వైఖరి వారు అవలంబించినారని నా విశ్వాసం. జీవితములో ప్రతివారూ చావవలసినదే, వారిచావును నిర్ణయించేటప్పుడు మాత్రం-భగవంతుడు వారు హయ్యెస్టు పీక్‌లో వున్నప్పుడు తీసుకొనిపోయి వారి కీర్తిని మన మనస్సులలో శాశ్వతంగా నిలిచిపోయేటట్లుగా చేశాడేమోనని నాకు అనిపిస్తున్నది వారి ఆత్మకు శాంతి కలగాలని, వారి కీర్తి చిరస్థాయిగా వుండాలని కోరుతూ, వారి కుటుంబానికి సానుభూతి తెలియజేస్తూ నేను ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను

శ్రీ ఇ. గోపయ్య (సూర్యాపేట) :—అధ్యక్షా, కీర్తిశేషులు అచ్యుతరెడ్డిగారు ప్రమాదానికి గురైనది మా సూర్యాపేట నియోజకవర్గములో అక్కడ చిన్నమల, తుమ్మల పెనువాడ అను గ్రామాలలో హరిజనులకు పట్టా సర్టిఫికెట్సు పంచి యివ్వాలని మేము వారిని ఆహ్వానించినంతనే వారు సూర్యాపేటను విడిచిపెట్టి చిన్నమల గ్రామంలో హరిజనులకు పట్టా సర్టిఫికెట్సు పంచి యిచ్చిన తరువాత తుమ్మపెనువాడకు వెళ్ళడం మానేసి నల్లగొండకు వెళ్ళాలనే ఉద్దేశంతో బయలుదేరడం జరిగింది. అప్పుడే వారు ప్రమాదానికి గురికావడం జరిగింది. అనేక సంవత్సరాలు బంజరు భూముల గురించి, కౌలుదారీ భూముల గురించి అనుభవం గల అచ్యుతరెడ్డిగారిని వారు వస్తే మాకు మేలు కలుగుతుందనే ఉద్దేశంతో మేమే వారిని అక్కడకు ఆహ్వానించడం జరిగింది. మా ఆహ్వానాన్ని అంగీకరించి వచ్చి వారు ప్రమాదానికి గురికావడం వల్ల మేము ఎంతో బాధపడ్డాము. మా తాలూకా వారంతా ఈ అప్రతిష్ట, ఈ చెడు మనకు దాపురించిందని ఎంతో బాధపడుతున్నారు. ఈ సందర్భంలో అచ్యుతరెడ్డిగారి ఆత్మకు శాంతికలగాలని యీ స్థితినుంచి తట్టుకోడానికి వారి కుటుంబానికి భగవంతుడు తోడ్పడాలని నేను ప్రార్థిస్తూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ వై. చెన్నయ్య (రేపల్లె) :-అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన సంతాప తీర్మానాన్ని నేనుకూడా బలపరుస్తూ అచ్యుతరెడ్డిగారి మరణంపట్ల నేను బాధపడుతున్నాను. వారు సామాన్యులకు చాలా దగ్గరలో ఉండే మనిషి. వారితో ఎస్టిమేట్సు కమిటీలో పనిచేసే భాగ్యం నాకు కలిగింది. వారు పేదవారికి దగ్గరలో ఉండేవారు. ఎస్టిమేట్సు కమిటీ టూర్సుకు వెళ్ళినప్పుడు వారు వారి గురువుగారు ఎట్లా ఉండేవారు చెబుతూ వారుకూడా అట్లాగే పేదలకు దగ్గరగా వుంటూ వుండేవారు. వారెంత సన్నిహితంగా వుండేవారంటే—యీ తీర్మానం చూచిన తరువాత కూడా వారింకా కనబడుతున్నట్లుగానే నా మనస్సుకు తోస్తున్నది. వారు మరణించినప్పటికీ వారి భావాలు వున్నాయి. వారు లేకపోవడం సామాన్యులకు చాలానష్టం. ఎస్టిమేట్సు కమిటీలో మేమున్నప్పుడు వారు చెన్నయ్యా; నీవు మంచివాడవు అని దేశానికి ఉపయోగపడే మాటలెన్నో వారు చెబుతుండేవారు. చెప్పడమే కాదు. రిపోర్టులో వారు వ్రాశారు. అవి శాశ్వతంగా ఉన్నాయి. వారి ఆత్మకు శాంతి కలగాలని నేను భగవంతుని ప్రార్థిస్తూ వారి కుటుంబానికి నా సానుభూతి తెలుపుతూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్ అలీ (ఖమ్మం) :—అధ్యక్షా, అచ్యుతరెడ్డిగారు మాకు చాలా కాలంనుంచీ పరిచయం వున్నవారు. వారి అకాల మరణానికి విచారం కలిగిన సందర్భంలో వారి జీవితానికి సంబంధించిన కొన్ని విషయాలు నేను చెబుతాను.

ఇప్పుడు వారి ఆత్మకు జోహార్లర్పింపడం చాలా ముఖ్యమనుకుంటున్నాను. గత రెండు సంవత్సరాలుగా రాజకీయాలలో కలిగిన మార్పులలో శాసనసభలో వారు విశ్వసించిన దానికి కట్టుబడి అనేక ఘర్షణలు వచ్చినప్పుడు ఉద్రేకపడినప్పటికీ బయట స్నేహసుహృద్భావ వాతావరణంలోనే వారు మాతో కలిసి మెలసి మాట్లాడు తుండేవారు. వారు గంభీర స్వభావులే కాకుండా అనేక విషయాల మీద చర్చలు జరిగినప్పుడు వారు విశ్వసించిన దానికే కట్టుబడి వుండేవారు కానీ రాజీపడేవారు కాదు. తమ సిద్ధాంతానికి కట్టుబడి, తమ లక్ష్యాన్ని సాధించడానికి పట్టుదలతో గట్టి కృషి చేసేవారు. ఇక్కడ జరిగిన కొన్ని చర్చలలో కొన్ని సమస్యలపైన ఘర్షణలు కల్గి యిమాక్కుకు చేరిన దశలు కూడా ఉన్నాయి. అయినా, లాబీలలో సోదరభావంతో కలిసి మైత్రిని చూపించేవారు. రాజకీయాలలో వున్నప్పుడు ఏలా వుండాలో ఒక వరవడి చూపించే దిట్టగా వారు వ్యవహరించారు. వారి మరణంవల్ల ఒక మంచి నాయకుని కోల్పోయామనిపిస్తోంది. తెలంగాణా ప్రాంతములో వారి లోటు లోటుగానే వున్నది భగవంతుని నమ్మినా నమ్మకపోయినా, వ్యక్తిగతంగా వారి ఆత్మకు శాంతి కలుగజేయాలని కోరుతూ, వారి ఆత్మకు జోహార్లర్పిస్తూ నేను సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎస్. నర్సప్ప (జడ్చర్ల) :—అధ్యక్షా, సభానాయకుడైన ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన సంతాప తీర్మానాన్ని నేను బలపరుస్తున్నాను. అచ్యుత రెడ్డిగారు మా జిల్లావారు వారితో మాకు 25 సంవత్సరాల నుంచి సన్నిహిత సంబంధం ఉన్నది. వారు మా జిల్లాకు కాంగ్రెసు అధ్యక్షులుగా, ఎం. ఎల్. ఏ. గా మాకు అనేక రంగాలలో నాయకులుగా వుంటూ జిల్లా కార్యకర్తలతో సన్నిహితంగా వుంటూ ఉండేవారు. అచ్యుతరెడ్డిగారు పైకి కొంత కటువుగా కనబడినా, వారి హృదయం ఎంతో మెత్తనిది. వారిది ఎంతో మంచి హృదయం. ఏ సమస్యనైనా వారి ముందుకు తీసుకువెడితే సానుభూతితో విని చేయగలిగింది వెంటనే చేసేవారు. నిర్మొగమాటంగా ఉన్నది ఉన్నట్లు చెప్పేవారు. అటువంటి గుణగణాలు కలిగిన అచ్యుతరెడ్డిగారు యీనాడు మన మధ్యలో లేకపోవడం చాలా విచారకరం. మానవునిగా జన్మించిన వారు ప్రతి ఒక్కరూ భగవంతుని నిర్ణయాన్ని శిరసావహించవలసినదే. వారు మా అందరి అదరాభిమానాలూ చూరగొన్నవారు. ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ నేను సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ జి. సూర్యనారాయణ (పాయకరావుపేట) :—అధ్యక్షా, గౌరవనీయముఖ్య మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ కీర్తిశేషులు అచ్యుతరెడ్డిగారి మరణం పట్ల విచారం వ్యక్తపరుస్తున్నాను. అచ్యుతరెడ్డిగారు రెవిన్యూ మంత్రి అయిన కొద్ది కాలంలోనే యాక్సిడెంటు జరిగి, వారు హాస్పిటలులో ఎడ్మిట్ కావడం విషాదకరమైన విషయం. వారు ఉస్మానియా హాస్పిటలులో ఉండగానే వారి శాఖకు సంబంధించిన ఫైల్సు తెప్పించుకొని జాప్యం లేకుండా ఆర్డర్సు వేసి పంపిస్తుండేవారు. ఒక్క రాజకీయ చైతన్యమే కాదు, వారికి ఎడ్యుకేషనులో కూడా గొప్ప అనుభవం ఉన్నది. మాబోటి వర్కర్సును చూస్తే వారి మనస్సు ఆనందంతో ఉప్పొంగేది. సామాన్య ప్రజలకు అందుబాటులో వుంటూ, తగు ఆర్డర్సు వెంటనే జారీ చేస్తుండేవారు. అటువంటివారు లేకపోవడం మన రాష్ట్రంలో చాలా లోటు. మన ప్రియతమ

నాయకులు వారి భావాలను కూడా మనస్సులో వుంచుకొని, శ్రద్ధాభక్తులతో మన రాష్ట్రాన్ని ముందుకు తీసుకుపోతారని ఆశిస్తూ అచ్యుతరెడ్డిగారి కుటుంబానికి సానుభూతి తెలుపుతూ, వారి ఆత్మకు శాంతి నొసగాలని భగవంతుని ప్రార్థిస్తూ నేను సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

సాంకేతిక విద్యాశాఖమంత్రి (శ్రీ ఎ. మదనమోహన్) :—అధ్యక్షా, శ్రీ అచ్యుత రెడ్డిగారితో గత మూడు సంవత్సరాలలో నాకు చాలా సాన్నిహిత్యం ఏర్పడే అవకాశం కలిగింది. తెలంగాణా ఉద్యమం పురస్కరించుకుని ఆరోజులలో రాజకీయవేత్తలు ఎవ్వరూ ముందుకురాని రోజులలో పెద్దమనిషి, అనుభవశాలి ఐన ఆయన ధైర్యంగా ముందుకువచ్చినారు. ముషీరాబాదు జైలులో మొదటిసారిగా నేను, నా వెంబడి మిత్రుడు మల్లిఖార్జున్ ఇద్దరుయువకులను పి.డి. యాక్టుక్రింద తీసుకున్న రోజులలో సత్యాగ్రహం చేసి ముందుకు వచ్చిన వారిలో అచ్యుతరెడ్డిగారు, మిత్రులు మానిక్‌రావుగారు ఉన్నారు ఆ నాటి పరిస్థితులలో నిష్పక్షపాతంగా మంచి హృదయంతో ప్రజల సాధక బాధకాలను అర్థం చేసుకుని ముందుకు వారు వచ్చారని చెప్పడానికి నేను సంకోచించను. రాజమండ్రి జైలులో కూడా మా వెంబడి వారున్నారు. వారికి మాకు ఒక జనరేషన్ గాప్ ఉన్నప్పటికి ఆయన ముక్కోపి కాబట్టి మమ్ములను ఒక్కొక్కసారి అర్థం చేసుకోకుండా తొందరపడినప్పటికి వాతావరణం మారగానే సమయం దాటిన తర్వాత మాప్పని చెబితే మాతో వారుకూడా పూర్తిగా ఏకీభవించేవారు. అంగీకరించేవారు. ఏది ఎట్లాఉన్నా, 30 సంవత్సరాలు రాజకీయ జీవితంలో ఉన్నప్పటికి, ప్రజా సమస్యలు వచ్చినప్పుడు, ఏ పదవిని ఆశించకుండా నిర్భయంగా నిర్మొగమాటంగా ముందుకు వచ్చినారు. ఎంత ముక్కోపి ఐనా మనస్సు వెన్నవంటిది. ఆయనది చిల్డ్రన్స్ హార్టు అంటే అతిశయోక్తిలేదు. కోపం చల్లారిగానే అర్థం చేసుకునేవారు. సహకార రంగంలో కూడా వారి సేవ ఉంది. మంత్రి పదవిలో ఉన్నా, ప్రతిపక్షంలో ఉన్నా. ఎంత బాహాటంగా విమర్శించే వారో బాధ్యతలో ఉన్నప్పుడుకూడా బాధ్యత, పెద్దరికం తీసుకునే వారు. వారు ఈ నాడు లేని లోటు ఆంధ్రప్రదేశ్ గుర్తిస్తున్నది. వారు కొద్ది రోజులే అధికారంలో ఉన్నా, మంచిపేరు తెచ్చుకున్నారు నాకు ప్రత్యేకంగా వారితో సాన్నిహిత్యం ఉన్న సందర్భంలో, నాకు ఈ సమయం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞత తెలుపుతూ, వారి ఆత్మకు భగవంతుడు శాంతిని ఇవ్వాలని కోరుతూ, వారి కుటుంబానికి సంతాపం తెలుపుతున్నాను.

Sri M. Narayana Reddy (Nizamabad):-I rise to support the Condolence motion proposed by the Leader o the House. How deeply the people of Telangana grieved loss of Sri Atchuta Reddy was evident from the turn out of so many people on the day of his funeral As you know, Sir, Mr. Atchuta Reddy was known as "Bade Bhai of Telangana" He earned esteemed affection of the people of Telangana by his particular approach and high qualities It is a great personal loss to me and the people of Nizamabad in particular for whom he had shown concern when he toured my district before he went to Nalgonda on his fateful trip. Never in the past, any Minister had shown more concern with the improvement and development of Nizamsagar of Nizamabad district than Mr. Atchuta Raddy. He assured his best during his term and said that he would continue to show the

same attention and concern for the improvement of Nizamsagar and for the development of ayacut under Nizamsagar. But unfortunately, his fate was otherwise decided.

I am sure, some of our Telangana leaders would certainly emulate the high qualities of Mr. Atchuta Reddy in the cause of the people and that will be a real tribute we will be paying and they will cultivate those qualities of Mr. Atchutha Reddy about whom we have mentioned so far. I am sure some of us will certainly live up to his expectation and solve those problems which were so dear to him but could not be done by him on account of his sad and untimely demise will be taken up by his friends, specially from Telangana so that his soul may rest in peace. I now request the Leader of the House to convey my heart-felt condolences to the bereaved family.

మునిసిపల్ పరిపాలనశాఖ మంత్రి (శ్రీ ఎమ్. మానిక్‌రావు):-అధ్యక్షా, పూజ్యులు, కీర్తిశేషులైన అచ్యుతరెడ్డిగారి విషయంలో ఇంత తొందరలో సంతాపం తెలియచేయవలసి వస్తుందని నేను జన్మలో అనుకోలేదు. నేను వారిని ఎప్పుడూ పొలిటికల్ గురువుగా భావించు కుంటూంటాను. నా నియోజకవర్గానికి ప్రక్కనే ఉన్న కొడంగల్ నియోజక వర్గం నుంచి వారు ఎన్నికై వచ్చినారు. ఎన్నిచిక్కులు, బాధలు ఉన్నప్పటికి ధైర్యంగా ఉండేవారు. సలహా ఇచ్చినప్పుడుకూడా ధైర్యాన్ని కలిగించేవారు. మేము ఇరువురం అక్టోబరు 2 న మంత్రి పదవిలోనికి వచ్చినాము. కొన్ని విషయాలలో ఆయన నేను దగ్గరగా ఉంటూవచ్చాము. నేను దవాఖానాలో ఆయనను కలిసినప్పుడు చెయ్యిపట్టుకుని అన్నారు—భయపడవలసిన పనిలేదు, మీరందరూ ఎంతో బాధగా ఉన్నారు, నేను మంచిగా అయి మరల వస్తాను అన్నారు. దవాఖానాలో కూడా డాక్టర్లు వద్దని చెప్ప నప్పటికి ఫైల్సు చూస్తూ వచ్చారు. వైద్యులు వద్దని చెప్పినా పనిచేస్తున్నారే అని నేను వారికి సవినయంగా మనవిచేసాను. వారు ఎంతో బాధగా అన్నారు. ఈ రోజున ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ముఖ్యంగా ఫ్యామిన్‌తో ప్రజలు కష్టాలలో ఉన్నప్పుడు నేను హాస్పి టలులో ఉండి పనిచేయకపోవడం నా ధర్మంకాదని రాత్రింబగళ్లు పనిచేశారు. అందుచేత మాబోటి వారికి ఉత్సాహం వచ్చింది. ఇంకొక వారంరోజులలో ఎలక్షను వస్తుందని వారికి చెప్పినప్పుడు కాన్‌స్టిట్యూయన్సీ ప్రజలను కలిసి చెప్పమన్న మాటలు ఏమిటంటే మీరు ఏమీ భయపడకండి మొత్తం పనిచేస్తాం అని హామీ యిచ్చిన తర్వాత సాయంకాలం వారిని కలిసి నేను యింటికి వచ్చానోలేదో గంటలో టెలిఫోను వచ్చింది. అధ్యక్షా, వారిని గురించి చెప్పాలంటే ఎన్నో వున్నాయి మనస్సులో. కాని నేను వారికి దగ్గరగా ఉన్నందువల్ల ఈ సభలో నిలబడి చెప్పే పరిస్థితిలోలేను. వారి ఆత్మకు శాంతి కలగాలని నేనుకూడా భగవంతుడిని ప్రార్థిస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మిత్రులు శ్రీ అచ్యుతరెడ్డిగారు నాకు చాలా రోజులుగా చిరపరిచితులుగా ఉన్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడక ముందు నుంచికూడా ఆయన మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా కాంగ్రెసు అధ్యక్షులుగా ఉన్న రోజులనుంచి ప్రక్కన ఉన్నటు వంటి కర్నూలుజిల్లాలో నేను జిల్లా కాంగ్రెసు అధ్యక్షులుగా ఉన్నటువంటి రోజులలోనే యిక్కడ నిజాం పరిపాలనకు వ్యతిరేకంగా జరుగుచున్న పోరాటంలో ఆయన స్వాతంత్ర యోధుడుగా ప్రక్కఉన్న జిల్లాకు వచ్చికూడా పనిచేసినటువంటి రోజులు నాకు జ్ఞాపకం

వస్తున్నాయి. ఆ విధముగా శ్రీ అచ్యుతరెడ్డిగారు స్వతంత్ర యోధులు. అట్లాగే యిక్కడ వందేమాతరం ఉద్యమంతో ఆంధ్ర మహాసభ ఉద్యమంతో స్వతంత్ర పోరాటంలో కారాగారమును అనుభవించి, అటువంటి, స్వాతంత్ర్యయోధులుగా కూడా పేరు పొందినవారు అచ్యుతరెడ్డిగారు. తర్వాత శాసనసభ్యునిగా మహోన్నతమైన పార్లమెంటేరియనుగా సహకారోద్యమంలో పేరు గణించినటువంటి వ్యక్తిగా ఆఖరు దశలో మంత్రిగా కొద్దికాలం ఉండినా పరిపాలనా దక్షతకూడా వారిలో ఉన్నదనేటటువంటి పేరు, కీర్తిని తెచ్చుకుని ఆంధ్రదేశానికి ఎంతో సేవ చేయగలుగుతారన్న వ్యక్తి హటాత్తుగా విషాధ సంఘటనలో పరమపదించడం చాలావిచారకరం, ఎంతో దుఃఖాన్ని కూడా కలిగిస్తున్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెడుతూ చెప్పినటువంటి మాటలతో అట్లాగే వివిధ పక్షాలకుచెందిన నాయకులు పేర్కొన్నటువంటి విషయాలతో గౌరవసభ్యులు తమ ప్రసంగాలలో వెలిబుచ్చిన భావాలతో నేను సంపూర్ణంగా ఏకీభవిస్తూ శ్రీ అచ్యుత రెడ్డిగారి ఆత్మకు శాంతిచేకూరాలని వారి కుటుంబానికి సానుభూతి అందచేస్తూ మనం ఈ తీర్మానాన్ని అందరం నిలుచుని పాస్‌చేద్దాం.

(గౌరవసభ్యులందరూ మౌనంగా రెండు నిముషములు గౌరవసూచకంగా నిలబడిరి.)

Mr. Speaker :—The question is :

"This House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Sri K. Atchuta Reddy, a former Member of the Andhra Pradesh Legislative Assembly and conveys its deep sense of sympathy to the members of the bereaved family."

The motion was adopted nem con, all the members standing for two minutes.

ANNOUNCEMENT

re : PANEL OF CHAIRMAN

Mr. Speaker :—I am to announce to the House that I have nominated the following members to the Panel of Chairmen :

(1) Sri Kaza Ramanandham

(2) Smt. D. Indira

(3) Sri Baddam Yellareddy

(4) Smt. Rani Sundarammani

STATEMENT

re : ALLOCATION OF PORTFOLIOS TO MINISTERS

Mr. Speaker :—Now the Chief Minister to make a statement.

Shri P. V. Narasimha Rao : –The following is the list of port folios allocated to the Ministers :

1.	Sri P. V. Narasimha Rao, Chief Minister	General Administration, Services, Law and Order, Legislature, Collegiate Education, Residential Schools, SCERT, Development of Modern Indian Languages, Official Language, Commercial Taxes, Land Revenue, Registration and Stamps, Evacuee Property, Atiyat, Jagir-Administration and Debt settlement Board, Information & Public Relations.
2.	Sri B. V. Subba Reddy, Dy. Chief Minister	Planning, Bureau of Economics, Buildings, Roads, Highways, Public Gardens, P. W. D. Workshops and concurrent subjects relating to Railways and Telegraphs.
3.	Sri Kakani Venkatratnam	Agriculture, Food Production, Animal Husbandry, Integrated Milk Project Dairy Development.
4.	Sri T. Hayagrivachari	Panchayat Raj.
5.	Sri Mohd. Ibrahim Ali Ansari	Health & Medical, Waqfs, Salarjung Museum.
6.	Sri J, Vengal Rao	Industries.
7.	Sri Anagani Bhagavantha Rao	Finance, Relief & Rehabilitation.
8.	Sri V. Krishnamurthy Naidu	Home, Police, Arms Act, Passports Cinematograph, Elections and Prisons
9.	Sri M. Manik Rao	Municipal Administration, Town Planning, Commerce, Export Promotion, City Water Works, Agro-Industrial Corporation and Ports.
10.	Sri Bathina Subba Rao	Co-operation.
11.	Sri Ch.S.R.V. P. Murthy Raju	Religious and Charitable Endowments Indian Medicine Department.
12.	Sri P. Basi Reddy	Medium Irrigation, Flood Control, Drainage, Law and Courts.
13.	Sri Raja Sagi Suryanarayana Raju	Forests.
14.	Sri L. Lakshmanadasu	Housing, Accommodation Control.
15.	Sri P. Narasa Reddy	Major Irrigation.

16.	Sri T. Anjaiah	Labour and Employment.
17.	Sri Mandali Venkata-krishna Rao	Social Welfare and Fisheries.
18.	Smt B. Jayaprada	Power, Stationery & Printing, Women's Welfare and Child Welfare.
19.	Sri K. Prabhakara Reddy	Transport.
20.	Sri Challa Subbarayudu	Civil Supplies & Rationing
21.	Sri G Raja Ram	Handlooms, Cooperative Textile Mills, Cooperative Sugar Factories.
22.	Sri P. Mahendranath	Excise.
23.	Sri K. Gopal Naidu	Minor Irrigation.
24.	Sri Bhattam Sreerama murthy	Primary and Secondary Education, Literary and Scientific Associations, including Academies, Cultural Affairs, History of Freedom Movement.
25.	Sri K. Bheem Rao	Tribal Welfare.
26.	Dr. Ch. Devananda Rao	Tourism, Ravindra Bharathi, Cultural Delegations visiting the State, Public Libraries.
27.	Sri A. Madan Mohan	Techinical Education, Mines and Geology, Youth Services.
28.	Sri M. R Sham Rao	Archaeology, State Archives, Sports Council, Games, Stadium, Small Savings.
29.	Sri D. Munuswamy	Marketing, State Warehousing Corporation.

Sri C. V. K. Rao :—What is the rationale in alloting the portfolios? Is there any rationale? (Pause) That is there is no rationale.

Sri P. V. Narasimha Rao :—You will not be able to understand until you become the Chief Minister.

Mr. Speaker :—Please address the Chair.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—మంత్రి మండలిలో క్రొత్త వారున్నారు చాలామంది. అందుచేత వారి వారి పోర్టుఫోలియోలు చెప్పుకుంటూ లేచి నిలబడి యింట్రొడ్యూసు చేసుకుంటే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అక్కరలేదు. వారందరూ పరిచయం ఉన్నవారే.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి) :—అధ్యక్షా, మంత్రిమండలి సాధ్యమైనంత తక్కువసంఖ్యలో వున్నా, అది ప్రధానమంత్రి ఆదేశానుసారమే నిర్ణయింపబడినదా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మన సభ ఆదేశముకాదు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—నిన్న చేసిన ఉపన్యాసాలలో ప్రధాని ఆదేశము అంటూ అన్నారు. అందువల్ల ఆ ఆదేశానుసారమే జరిగినదా ?

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ (పెనుగొండ):—పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డర్ సర్. ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు మంత్రుల పోర్టిఫోలియోలకు సంబంధించి చేసిన ప్రకటన ఇక్కడ తెలియపరచకుండానే ప్రెస్‌లో వచ్చినది. ముందుగా ప్రెస్‌కి ఇన్ఫర్మేషను యివ్వడమువల్ల సభా గౌరవాన్ని కాపాతకముకాదని మనవిచేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అభిజ్ఞవర్గాల ద్వారా తెలియుచున్నది అని కొన్ని పత్రికలలో వచ్చినది.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ :—ఫ్యాక్ట్సు వచ్చినవి.

శ్రీ పి.వి. నరసింహారావు :—ప్రెస్‌లో వచ్చినవి కరెక్టు కావడానికి వీలులేదు. ఇవాళ ఉదయమే నిర్ణయము అయినది.

శ్రీ సి వి.కె. రావు :—ఇన్ని పోర్టిఫోలియోలను ముఖ్యమంత్రిగారు ఎందుకు పెట్టుకొన్నారో తెలియపరుస్తారా ?

శ్రీ పి.వి. నరసింహారావు :—ఉపన్యాసములో చెబితే సమాధానము చెబుతాను. They were finalised (the list of portfolios) only this morning, Sir.

GOVERNMENT MOTIONS

re : CONSTITUTION OF THE COMMITTEE ON PUBLIC ACCOUNTS.

Sri P.V. Narasimha Rao :—Sir, I beg to move :

"That the Members of this House do proceed to elect in the manner required by Rule 273 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, 15 members from among their number to be members of the Committee on Public Accounts for the financial year 1972-73."

"That this House recommends to the Andhra Pradesh Legislative Council that they do agree to nominate five members from Legislative Council to be on the Committee on Public Accounts of this House for the financial year 1972-73."

Mr. Speaker :—Motion moved.

(Pause)

The question is :

"That the Members of this House do proceed to elect in the manner required by Rule 273 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, 15 members from among their number to be members of the Committee on Public Accounts for the financial year 1972-73."

"That this House recommends to the Andhra Pradesh Legislative Council that they do agree to nominate five members from Legislative Council to be on the Committee on Public Accounts of this House for the financial year 1972-73."

The motion was adopted.

CONSTITUTION OF THE COMMITTEE ON ESTIMATES

Sri P. V. Narasimha Rao :—Sir, I beg to move :

"That the Members of this House do proceed to elect in the manner required by Rule 275 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, 15 members from among their number to be members of the Committe on Estimates for the financial year 1972-73."

"That this House recommends to the Andhra Pradesh Legislative Council that they do agree to nominate five members from Legislative Council to be on the Committee on Estimates of this House for the financial year 1972-73."

Sri C. V. K. Rao :—Before this is put to vote can I express my opinion? Every member has got the right to express. In view of the overwhelming strength of the Congress party it is better that others also might be given a place in those committees so that the committees would be well represented. I hope the Leader of the House will bear this in mind, Sir.

Mr. Speaker :—Motion moved.

(Pause)

The question is :

"That the Members of this House do proceed to elect in the manner required by Rule 275 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, 15 members from among their number to be members of the Committee on Estimates for the financial year 1972-73."

"That this House recommends to the Andhra Pradesh Legislative Council that they do agree to nominate five members from Legislative Council to be on the Committee on Estimates of this House for the financial year 1972-73."

The motion was adopted.

CONSTITUTION OF THE COMMITTEE ON PUBLIC UNDERTAKINGS

Sri P. V. Narasimha Rao :—Sir, I beg to move ;

'That the Members of this House do proceed to elect in the manner required by Rule 278 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, twelve members from among their number to be members of the Committee on Public Undertakings for a period of one year."

' That this House recommends to Legislative Council that they do agree to nominate four members from Legislative Council to be on the Committee on Public Undertakings of this House for a period of one year."

Mr. Speaker :--Motion moved.

(Pause)

The question is :

"That the Members of this House do proceed to elect in the manner required by Rule 278 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly

twelve members from among their number to be members of the Committee on Public Undertakings for a period of one year."

"That this House recommends to Legislative Council that they do agree to nominate four members from Legislative Council to be on the Committee on Public Undertakings of this House for a period of one year."

The motion was adopted.

CONSTITUTION OF THE COMMITTEE ON PRIVILEGES

Sri P. V. Narasimha Rao :—Sir, I beg to move :

"That the members of this House do proceed to elect in the manner required by Rule 279 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, fifteen members from among their number to be members of the Committee of Privileges for the financial year 1972-73."

Mr. Speaker :—Motion moved.

(Pause)

The question is :

"That the members of this House do proceed to elect in the manner required by Rule 279 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly fifteen members from among their number to be members of the Committee of Privileges for the financial year 1972-73."

The motion was adopted.

CONSTITUTION OF THE COMMITTEE ON SUBORDINATE LEGISLATION

Sri P. V. Narasimha Rao :—Sir, I beg to move:

"That the Members of this House do proceed to elect in the manner required by Rule 284 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, 12 members from among their number to be members of the Committee on Subordinate Legislation for a period of one year."

"That this House recommends to Legislative Council that they do agree to nominate four members from Legislative Council to be on the Committee on Sub-ordinate Legislation of this House for a period of one year."

Mr. Speaker :—Motion moved.

(Pause)

The question is.

"That the Members of this House do proceed to elect in the manner required by Rules 284 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, twelve members from among their number to be members of the Committee on Sub-ordinate Legislation for a period of one year."

"That this House recommends to Legislative Council that they do agree to nominate four members from Legislative Council to be on

the Committee on Sub-ordinate Legislation of this House for a period of one year."

The motion was adopted.

ANNOUNCEMENT

re : PROGRAMME OF DATES FOR ELECTIONS TO COMMITTEES

Mr. Speaker :—I have to make an announcement:

"In accordance with regulations made by me for conduct of elections according to the principle of proportional representation by means of single transferable vote, I fix the following programme of dates for elections to the Committeee on Public Accounts, Committee on Estimates, Committee on Public Undertakings, Committee of Privileges and the Committee on Sub-ordinate Legislation :

1. The last date for making nominations :	1-30 p. m. on 25-3-72
2. The date for scrutiny of nominations :	11-00 a. m. on 27-3-72
3. The last date for withdrawal of candidature.	1-30 p. m. on 29-3-72
4. The date on which a poll shall, if necessary be taken.	10-00 a. m. to 3 p. m. on 1-4-72 in the Committee Room of the Assembly Buildings.

BUSINESS OF THE HOUSE

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—అధ్యక్షా గవర్నరుగారు నిన్న ఇక్కడకు వచ్చి స్పీచ్ చదివేటప్పుడు కొంతమంది అపోజిషను మెంబర్లు లేచి మాకు చెప్పడానికి అవకాశము యివ్వాలని అడిగాము. వారు మాకు ఎటువంటి అవకాశము యివ్వలేదు. ఆ విషయాలు ఏమీ ఈ ప్రొసీడింగ్స్‌లో యివ్వలేదు. ఆయన చెప్పారు, వెళ్ళారు. అనేది వుంది. జరిగిన విషయాలన్నీ ప్రొసీడింగ్స్‌లో యివ్వకుండా ఎందుకు ఏవాయిడ్ చేయవలసి వచ్చినది ?

మిస్టర్ స్పీకర్ : —ఏమి జరిగినది చాల క్లుప్తముగా, సంక్షిప్తముగా యిస్తారనేది మీకు తెలుసు కదా.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ప్రొసీడింగ్స్‌లో అవన్నీ రావాలి. ప్రతి పేపరులో వచ్చినది. అపొజిషను మెంబర్సు లేచి సమయము అడిగినట్లు, సమయము ఇవ్వలేదని, ప్రతి పేపరులోను వచ్చిన తరువాత ఇక్కడ ఎందుకు అవాయిడ్ చేయవలసి వచ్చినది ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అవాయిడ్ చేయడముకాదు. ఇది చాల క్లుప్తముగా చెప్పే విషయము. అందుచేత అది పేర్కొనబడలేదు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఉన్నది వున్నట్లు అన్నీరావాలి. నిన్న ఏమి జరిగినది. గవర్నరుగారు వచ్చిన తరువాత ఎవరెవరు వాక్ ఔట్ చేశారు అవన్నీ ప్రొసీడింగ్స్‌లో రావాలని కోరుచున్నాను. తరువాత ఇంకొక విషయము. మొన్న

20 వ తేదీన విజయవాడలో సి పి.ఐ. లీడరు హత్య చేయబడ్డారు. దాని విషయములో ఎంతమందిని అరెస్ట్ చేశారు ఏమి సమాచారము అనేది చెప్పించాలని కోరుచున్నాను.

Mr. Speaker :—I have already received some adjournment motions and call attention motions on that. I am taking up that tomorrow. I shall ask the Government to make an announcement· I would request the Hon'ble Members that in all such matters, to kindly meet me in my chamber before I come to my seat. I am always available. If you want any information on your adjournment motions, call attention motion ; or anything on the agenda of the House, you can meet me in the chambers.

శ్రీ కె. రామనాథం :—అధ్యక్షా, కృష్ణా జిల్లాలో రెండవ పంటకు నీరుయిచ్చే దాన్ని గురించి ఒక కాల్ అటెన్షన్ నోటీసు యిచ్చాము. అది అర్జంటు మేటరు. అది రేపు వచ్చే విధంగా చూడాలని కోరుచున్నాను.

POINT OF INFORMATION

re : GOVERNOR'S ADDRESS

Sri C· V. K. Rao: A point of information, Sir. According to the Rules, a copy of the Governor's Address shall be laid on the Table of the House. As we go through the copy of the Address, we see that there are certain things which appeared in the Papers, but are not contained in the Address; such as what he spoke about Democracy and the role of Opposition, etc. I wonder, if there is any thing contained in the provisions of the Constitution that the Governor's Address should not contain things with which he has very gratuit ously favoured this House. There are certain other things which he said. As I read in the Papers about the Opposition etc., I do not find this in the Address. He said something also, which I read in the Papers that keep up the dignity of the House, this is a Democracy, the Opposition has a responsibility, and things like that. We were here, and we wanted to draw the attention of the House· No doubt the opposition is smaller this time. He has certainly said something which has appeared in the Press. He should not say anything which is not contained in the printed matter. Governor must not have said that. I wish to draw the attention of the Chair, that if certain portions were delivered by the Governor which were not in the Address, they should not have been told by the Governor.

Mr. Speaker :—I shall go into the matter If that has been said as part of the Address, I shall see that it is added to the Address.

శ్రీ టి. పురుషోత్తమరావు (వర్ధన్నపేట) :—అధ్యక్షా ! గవర్నరుగారు ఇక్కడకు వచ్చి గవర్నమెంటు తయారుచేసిన ఎడ్రసును చదువుతారు. అంతకంటె ఎక్కువ ఏమీ చేర్చరు. శాసనసభలో అపొజిషన్ మీద కాని, సభ్యుల మీద కాని రిమార్కు చేసే అధికారం చట్టరీత్యా వారికి వున్నదా ? వారు అలా మాట్లాడిన మాటలు ఎక్స్‌పంజ్ చేసే అధికారం మీకు వున్నదా ? మీరు పరిశీలించి ఎక్స్‌పంజ్ చేస్తే బాగుంటుంది.

Mr. Speaker :—I wish you might raise such matters in your speech on the Address of the Governor.

శ్రీ టి. పురుషోత్తమరావు:—నా స్పీచిలో చెప్పడం వేరే సంగతి. కాని కన్వెన్షన్ ప్రకారం గవర్నరుగారు ఇక్కడ ప్రిపేర్డు స్పీచ్ చదువుతారు, గవర్నరు గారు ఇక్కడకు వచ్చినప్పుడు మా గొడవ ఇది మా పరిస్థితి ఇది అని మేము చెప్పుకోవటం సాధారణంగా జరిగేదే కాని గవర్నరుగారు ఏమో చెప్పటం ఎప్పుడూ జరగలేదు, అది సత్ సాంప్రదాయం కాదు. మీరు గవర్నరు గారితో మాట్లాడితారో, ఎక్స్పంజ్ చేస్తారో- ఆలోచించి చేయండి.

MOTI N ON ADDRESS BY THE GOVERNOR

Sri Palavelli (Chodavaram) :—I beg to move:

"That an Address be presented to the Governor as follows :

"That the Members of the Andra Pradesh Legislative Assembly assembled in this Session, are deeply grateful to the Governor for the Address, which he has been pleased to deliver to both the Houses of the Legislature assembled together on the 21st March, 1972".

(Pause)

Mr. Speaker:—Motion moved.

Mr Speaker: - Before Mr. Palavelli, makes his speech, I would like to request the Members to send their names today itself : all those who want to participate in the discussions on the Motion of Thanks on the Governor's Address, because as you know I do not have a list of various Parties with me. So as to make it possible for me to allow the Members to participate, if the Parties send the names of th ir Members, it will facilitate me to allot time and the number of days for discussion. I would request the Members to send their names to me.

I would also request the Members, particularly the new Members of the House, to kindly go through the booklet that has been circulated to you on, 'Parliamentary Etiquette'', ''పార్లమెంటరి వాడుకలు, ఆచారములు, సాంప్రదాయములు" అను పుస్తకం మీకు అందచేయబడింది. దయచేసి మీరందరూ మరొకసారి అధ్యాయినంచేసి వాటిని పాటించవలసినదిగా మనవిచేస్తున్నాను.

The Deputy Chief Minister (Sri B. V. Subba Reddy) :-The question is which Party is going to be recognised as Opposition Party. According to convention a recognised Political Party, which has atleast secured the seats which are proportionate to the number of members which form quorum is recognised as Opposition party. The Communist Party has secured eight seats (I am not sure,) and recognized by the Election Commission. There are other Parties recognized by the Election Commissio er. Then there are large number of Independents, and they do not belong to any Party, recognized by Election Commission.

Since the Opposition Parties have certain powers under the Rules and conventions, I wou'd like to know from the Chair, as to which Party is going to be recognized as Opposition Party because immediately after Sri Palavelli moves the Motion, the Leader of the

Opposition has got to be asked what he has got to say. He will be given first opportunity.

Mr. Speaker:—Apart from the Parties which were recognized earlier, a large number of Independents have also come to the House. I have already received one or two communications from the Independents. They have formed themselves into a sort of a group, and named themselves as a Party. Since I have received the communications this morning only, I had no time to go through them. As the Opposition is there, I will decide about the recognition of the main Opposition Group.

Sri Kudipudi Prabhakar Rao:—In the last Session also the same thing arose. Swatantra Party had 37 Members and was recognised as Opposition Party, because it is a party with 'national policies'. Independents even though grouped themselves as a Party, cannot be recognised as Opposition Party.

Mr. Speaker: – I will go into the precedents. I shall examine the position very carefully and announce to the House. But for today, the only Party that I know which has come with bigger number is C. P. I.; and I recognize that as main Opposition Group.

శ్రీ వి. పాలవెల్లి :—అధ్యక్ష మహాశయా, ప్రప్రథమంగా తమకు నా హార్థిక అభినందనలు, అభినందనల పరంపరలు అందచేస్తున్నాను. మన సభానాయకులకు కూడా అభ్యుదయ పరంపరాభివృద్ధిని కాంక్షిస్తూ అభినందనలు, అభివందనలు సమర్పించుకొంటున్నాను. మీ ఉభయుల ఏకగ్రీవ ఎన్నిక మాలో నూతనోత్సాహాన్ని కలిగించింది. మీ పట్ల మాకు వున్న పరిపూర్ణ విశ్వాశాన్ని, గౌరవాన్ని ఇనుమడింప చేసింది. సమీచీన సాంప్రదాయాన్ని పురస్కరించుకొని గవర్నరుగారు చేసిన ప్రసంగము సముత్తేజకరంగా వుంది; వారు ప్రసంగ ప్రారంభంలో నూతనంగా ఎన్నుకోబడిన శాసనసభ్యులను ఆహ్వానిస్తూ శుభానందనలు తెలియచేశారు. మన సంస్కృతి గురించి స్థాలీపులా న్యాయంగా స్పృశించారు. అంతేకాకుండా మన చర్చలు సఫలీకృతం కావాలని వారు సమాకాంక్షించారు. ఈ సందర్భాన్ని పురస్కరించుకొని వారికి యావత్తు శాసనసభకూడా ధన్యవాదాలు అర్పించవలసి వుంది. నేను ఆ ప్రతిపాదన చేస్తున్నాను. నా సహచరులందరూ నాతో సంపూర్ణంగా ఏకీభవిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, హేమంత తుషారానికి వీడ్కోలు చెప్పుతున్నాము. వాసంత సమీరానికి ఆహ్వానాలు చెప్పుకొన్నాము. తరులతాలు పుష్పించాయి మన ప్రజల కోర్కెల వలె, అయితే ఇక అవి ఫలించవలసి వుంది. అంతేగాకుండా మాకంద తరు శాఖలపై కూర్చుని కోకిల వాసంతానికి స్వాగతం పలికింది. కోయిల కూతతో సంభవించిన మన కోరికలు కూడా మన ముఖ్యమంత్రిగారికి స్వాగతం పలికాయి. ఈ స్వాగతముతో ప్రకృతి పులకించింది. ప్రకృతి పులకించడమే గాదు రాగరంజిత మైంది, రాగరంజితమవడమే గాకుండా అనురాగ సుధాలహరిలతో పెనవేసుకొని పోయి పరిపూర్ణ విశ్వాసముతో ప్రగతిపథమువైపు సాగిపోవడానికి సముత్సాహము ప్రదర్శించింది. ఇది యీ రాష్ట్రానికి ఎంతో శుభసూచకమని నేను భావిస్తున్నాను. ఇది మనందరికి కూడా చాలా రమణీయమైన కమనీయమైన శుభ ఘడియలు, కల్యాణ

ఘడియలు, మన ఆంధ్రులకు ఆరాధ్యదైవము అయినటువంటి భద్రాదిరామభద్రుడి కళ్యాణ ఘడియలు. ఇంకా కొన్ని గంటలలో శ్రీరామ కళ్యాణోత్సవాలు జరుగబోతున్నాయి. అటువంటి శుభప్రదమైనటువంటి జయప్రదమైనటువంటి మంగళకరమైనటువంటి శుభ ఘడియలలో మనము సమావేశము అయి యీ రాష్ట్రము తాలూకు భవిశ్యత్తును తీర్చి దిద్దేదానికి నడుము కట్టుకుని వున్నామంటే యిది శుభముగాక ఏమి అవుతుంది? ఇక్కడికి వచ్చినటువంటి శాసనసభ్యులు, ఏ ప్రాంతానికి చెందినప్పటికి, ఏ పక్షానికి చెందినప్పటికి ప్రజలయొక్క ఆమోద ముద్రతో యీ ప్రాంగణములో వారి చరణాలు మోపారు. వారందరికి కూడా నాయొక్క హార్ధికమైన శుభాభినందనలు యీ శుభ సమయములో సమర్పించుకుంటున్నాను అంతేగాకుండా యీ రాష్ట్రము యొక్క పరిపాలనాభారాన్ని వహించేదానికి సంసిద్ధంగా, ముఖ్యమంత్రిగారికి, వారి సంపూర్ణమైన శక్తిని, సామర్ధ్యాన్ని ఉత్సాహమును, సహకారమును యిచ్చేదానికి పూనుకున్నటువంటి మంత్రి మండలి సభ్యులకు కూడా ప్రత్యేకంగా అభినందనలను తెలుపుతున్నాను మనకు అదృష్టవశాత్తు, మన మంత్రి మండలి సభ్యులు అందరు అనుభవనీయులు, పరిపాలనా దక్షులు, మేధావులు, చక్కని రాజకీయ దక్షత కలిగినవారు వున్నారు. ఇటువంటి వారితో యీ మంత్రి మండలి ఏర్పాటుచేసినందుకు ముఖ్యంగా ముఖ్యమంత్రిగారిని ప్రత్యేకంగా అభినందించవలసి వుందని మనవి చేస్తున్నాను. పోతే గవర్నరుగారు తమ ప్రసంగములో అనేక విషయాలను స్పృశించారు అయితే అది మాత్రము మనము తలపెట్టినటువంటి కార్యక్రమాల యొక్క సమగ్రమైన స్వరూపము మాత్రము గాదు. స్థాలీపులాక న్యాయంగా కొన్ని కొన్ని సమస్యలను మాత్రము వారు మన దృష్టిలో వుంచారు. ఇక మనము చేయబోయే కర్తవ్యాన్నిగురించి సూచనప్రాయంగా తెలియజేశారు పోతే మొన్నటి ఎన్నికల గురించి మొట్టమొదట మాట్లాడవలసివుంది. ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలపైన ఎనలేని విశ్వాసమువుంచి యీ ఎన్నికలను జరుపుకున్నాము ఈ ఎన్నికలలో ఒక విచిత్రము వుంది. దేశములో అత్యయిక పరిస్థితి వున్నప్పటికి యీ ఎన్నికలు జరిపించడము వల్ల మనకు ప్రజాస్వామ్యములోవున్న ప్రగాఢ విశ్వాసాన్ని మరొకసారి రుజువు చేస్తున్నదని మనవిచేస్తున్నాను అయితే రాష్ట్రము మొత్తముమీద ఎన్నికలు చాలా వరకు ప్రశాంతంగా జరిగాయని చెప్పవలసివుంది ఎందుకంటే, విశాల ప్రాతిపదిక పైన వున్న రాష్ట్రము, 21 జిల్లాలతో కూడుకున్న సువిశాల రాష్ట్రములో ఎక్కడో చెదురుమొదురు దుస్సంఘటనలు జరిగితే జరుగవచ్చు, కొన్ని అవాంఛనీయ సంఘటనలు జరిగితే జరుగవచ్చు, కాని మొత్తముమీద పరిశీలించిచూస్తే, చాలా ప్రశాంతంగానే ఎన్నికలు నిర్వహించబడ్డాయని చెప్పకతప్పదు. అయితే యీ సందర్భములో కొన్నివిషయాలు మననము చేసుకోవలసిన అవసరముంది. నిర్వహణలో దక్షత చూపించారు మన అధికారులు, వారిని ప్రశంసించవలసి వుంది. అయితే నిర్వహణకు పూర్వము చేయవలసిన కార్యక్రమాలలో కొన్నిలోపాలు కన్పిస్తున్నాయి. ముఖ్యంగా ఓటర్ల లిస్టు తయారుచేయడములో, తొలగింపులో బ్రతికివున్నవారినికూడా చేర్చివేశారు. కొన్ని గ్రామాల సర్పంచుల పేర్లు కూడా కన్పించకుండా పోయాయి. ఆ రకంగా లోపభూయిష్టంగా వుంది. ఇక ముందు జాగ్రత్తగా వుండేట్లు చూడాలని మీద్వారా కోరుతున్నాను. ఇక శాంతిభద్రతల విషయములోచూస్తే, పోలీసువారు చాలా జాగరూకతతో వ్యవహరించారు. వ్యవహరించినప్పటికి కొన్ని అవాంఛనీయ

సంఘటనలు జరిగాయి, మనకు బాధాకరమైనటువంటి సంఘటనలు జరిగాయి. ఈ విషయములో ఒకసారి హెచ్చరించవలసి వుంటుంది. ముఖ్యంగా నిన్నమొన్నటివరకు తోటి శాసనసభ్యుడిగా వున్నటువంటి వెంకటరెడ్డిగారిపై 5-3-72 నాడు హత్యా ప్రయత్నము జరిగింది. వారికి బలమైన గాయాలు తగిలిన పరిస్థితులలోకూడా యింతవరకు ఎవరిని అరెస్టు చేయకపోవడము చాలా శోచనీయంగా వుంది. అతను చనిపోయారని ప్రచారము మొదలుపెట్టారు. ఈ రకంగా, పోటీచేసిన అభ్యర్థికి రక్షణ లేకపోవడము అంటే చాలాకష్టముగా వుంటుంది. అతనిని హింసపెట్టి, బాధపెట్టి ప్రమాదభూయిష్టంగా తయారుఅయిన పరిస్థితులలోకూడా పోలీసువారు తగిన చర్య తీసుకోలేదంటే చాలా కష్టముగా వుంది. ఇది స్పెషల్ సి.ఐ.డి. బ్రాంచివారికి అప్పజెప్పి ధరోగా యిన్వెస్టిగేట్ చేయించి, ఎవరైతే నేరముచేశారో, వారిని శిక్షించవలసినదిగా మీద్వారా ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను పోతే నా నియోజకవర్గంలో ఒక సంఘటన జరిగింది. వారాశ అనే గ్రామము నాతో పోటీచేసిన అభ్యర్థి గ్రామము. అయితే ఆ గ్రామానికి పైనున్న గ్రామాలవారు-అయిదవ తేదీనాడు-చోడవరములో శకటవాహన వుత్సవము ఏర్పాటుచేసుకుంటే. సుమారు వేయిమంది జనము కాలినడకన వస్తూవుంటే- ఆ వూరులోనుండి రావాలి గాబట్టి, ఆ వూరులోకి వచ్చినప్పుడు- ఆ వూరి అభ్యర్థి తాలూకువారు, వీరిపైన పడడమువల్ల, కొంతమందికి బలమైన హెడ్ యింజూరీస్ తగిలాయి. అక్కడకూడా ఎటువంటి చర్య తీసుకోలేదు. ఆ విషయములో తగినటువంటి పద్ధతిలో పోలీసులు చర్యతీసుకునేట్లు చూడవలసిందిగా మీద్వారా ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. పోతే యీ ఎన్నికలలో కొత్త ఉత్సాహం సర్వత్రా వ్యాపించాయి, కన్పించాయి. ప్రజలలో ఒకరకమైనటువంటి ఒక నూతనమైనటువంటి ఆశయం, ఒక బలమైన కోరిక ధృడంగా కన్పించింది. అదేమంటే, మేలుజరుగుతుందని-యివాళ కాంగ్రెసు పార్టీ అధికారములోకి వస్తే, యీ సమాజములో అట్టడుగునవున్న సామాన్య ప్రజలలో ప్రస్ఫుటంగా కన్పించింది. ఆ ఉత్సాహముతో, ఆ వుద్రేకముతో, ఆ ఆదేశముతో, ఆ ఆశతో, ఆ ఆశయంతో మనవెనుకాల యీ ప్రజలు నిలుచున్నారు. నిజంగా ఎన్నికలలో వారు చూపించిన ధైర్యసాహసాలు, ఎటువంటి ప్రలోభాలకు లొంగకుండా, భయపెట్టినా లొంగకుండా, కొంతమంది బెదిరించి అది చేయడము యిదిచేయడము అని అధికారాన్ని దుర్వినియోగము చేసినా, ప్రజలందరు కూడా కాంగ్రెసుపట్ల అచంచలమైన విశ్వాసాన్ని ప్రకటించారు. గత 67 ఎన్నికలకంటే యీ ఎన్నికలలో కాంగ్రెసుకు సుమారు 53 సీట్లు ఎక్కువవచ్చాయి. అప్పుడు 166 సీట్లు వస్తే యిప్పుడు 219 సీట్లు వచ్చాయి. అయితే ఒక్క మనరాష్ట్రములోనే గాకుండా యితరరాష్ట్రాలలోకూడా ఆసేతు హిమచల పర్యంతము, యావత్తు భారతదేశములోకూడా ఇందిరాగాంధిపట్ల కాంగ్రెసుపట్ల ప్రజలకు అచంచల విశ్వాసము వుందని రుజువుచేశారు. విశేషించి మన రాష్ట్రములో, మన నూతన నాయకులపట్ల-కొద్ది మాసాలుగానే వున్నప్పటికి ప్రజలందరిలో కూడా ఒక విశ్వాసాన్ని కలిగించుకున్నారు. దానిని పురస్కరించుకొనే కాంగ్రెస్‌కు, యితర రాష్ట్రాలకంటే మన రాష్ట్రములో ఎక్కువ మెజారిటీ వచ్చిందని మనవిచేస్తున్నాను. ఇతర పార్టీల స్థితి దుస్థితిగా వుంది. కమ్యూనిస్టు పార్టీ 7 సీట్లు సంపాదించుకున్నది. మార్క్సిస్టులు ఒక సీటు సంపాదించుకున్నారు. ఇండిపెండెంట్లు 56 మంది వచ్చారు స్వతంత్ర పార్టీ ఇద్దరు, సంపూర్ణ తెలంగాణ ప్రజాసమితి యిద్దరు,

యీ రకంగా ఎన్నికలలో వచ్చాయి. ఈ ఎన్నికలలో గమనించవలసిన విషయము ఏమంటే ముఖ్యంగా కాంగ్రెస్ పార్టీకి 52 శాతం ఓట్లు వచ్చాయి. తిరుగుబాటు చేసిన యిండిపెండెంట్లు కొంత మంది వున్నారు; కాంగ్రెస్ పార్టీలో టికట్టు రాకపోవడమువల్లనో లేక పూర్వము కాంగ్రెస్‌లో వుండి ఏ కారణము చేతనో కాంగ్రెస్‌తో కలపడిపటువంటివారు. వారి పర్సంటేజ్ తీస్తే, వారికి 30 శాతము వుంది. అంటే రమారమి 82 శాతం ఓట్లు యీ కాంగ్రెస్ పార్టీకి వచ్చాయని చెప్పవలసి వుంది. కారణము ఏమంటే ప్రచారము చేశారు—చాలా చోట్ల యిండిపెండెంట్లు, మేము కూడా కాంగ్రెస్ అని మేము గెలిస్తే ఇందిరా గాంధి పార్టీ అని యీ రకంగా ప్రజలకు చెప్పి, వారి గుర్తు కూడా ఇందిరా గాంధి గుర్తు అని సూచ్య పెట్టి ఓట్లు సంపాదించుకున్నారు చాలా మంది. ఈ రకంగా పరిశీలన చేస్తే ప్రజలలో యీ పార్టీ పట్ల ప్రగాఢ విశ్వాసము వున్నట్లు రుజువు అయింది. 82 శాతం ఓట్లు సంపాదించడమంటే సామాన్య విషయము గాదు. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఆలోచన చేస్తే, మన బాధ్యతలు అంత కంటే ఎక్కువ పెరిగాయని మనవిచేస్తున్నాను. మనము ఏదో చేస్తామని వారు అందరు దృఢంగా ఆశించినప్పుడు, మనము వారు ఆశించిన మేరకు ఎదగకపోయినా, వారికి మాత్రము ఆశాభంగము కలుగని రీతిలో మనము వ్యవహరించవలసి వుంటుంది. మన ముఖ్యమంత్రిగారి నాయకత్వములో తప్పకుండా వారి ఆశలు నెరవేరుతాయి, వారి కలలు ఫలిస్తాయని మనము ఆశిస్తున్నాము. వారు 20 వ తేదీన చేసిన రేడియో ప్రసంగం మనకు చాలా ఆశాజనకంగా వుంది. ఆ ప్రసంగములో వారు స్పష్టంగా చెప్పారు:-సంఘములో వున్న బలహీన వర్గాల అభ్యున్నతి కొరకు కృషి చేస్తామని చెప్పారు. తరువాత నిర్ణీత కాలవ్యవధి ఏర్పాటు చేసుకొని శీఘ్ర పరిధిలో పురోభివృద్ధి సాధించడానికి సమ కట్టానని చెప్పిన మాట వారి రాజకీయ దక్షతకు ప్రజలపట్ల వారికి వున్నటువంటి అభిమానము, ప్రస్ఫుటమైన దర్పణంగా కన్పిస్తున్నది. అందుకు మనకు ఆశ ఉన్నది. మనము ఒక అడుగుముందుకు వెడుతున్నాము. ఈ రోజు ఒక నూతన సమాజాన్ని ఏర్పాటు చేయాలన్న ప్రజలలో బాహాటంగా ఉన్న ఆకాంక్షకు అనుగుణంగా తీర్చిదిద్దే అవసరం ఎంతయినా ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. ఒక సమసమాజాన్ని కావాలనుకుంటున్నాము. సమాజములో హెచ్చు తగ్గులు తక్కువ చేయాలనుకుంటున్నాము. యీ సమానత్వము ఒక శ్రీరామరక్షగా ఒక మంత్రంగా ప్రజలలో ఉంది. అందుకు నవసమాజ నిర్మాణానికి అవసరమయిన కార్యక్రమాన్ని ప్రభుత్వం తలపెట్టే అవసరం ఎంతయినా ఉంది.

గవర్నరుగారు బంగాళాదేశ్ గురించి ఒక మాట చెప్పారు. అది చాలా గొప్ప విషయం. ఏ దేశమయినా ఆ దేశ స్వరాజ్యం కాపాడుకొని ఆ దేశ ప్రజల స్థితిగతులు మెరుగుచేయాలనుకోవడం సహజం. అందుకు ఎన్ని త్యాగాలయినా చేయడం సహజము. అందుకు వారి ప్రాణాలుకూడా అర్పించుకొనడం మరీ సహజం. కాని ఒక పొరుగుదేశంలో హింసాకాండ జరుగుతూంటె, మారణహూమం జరుగుతుంటె వారి స్వాతంత్ర రక్షణకు వారి బ్రతుకులు మెరుగు చేయడానికి ప్రక్కనున్న మన దేశం పూనుకొనడం చాలా గర్వకారణం. వారి స్వాతంత్ర సంరక్షణకు వారి ఆర్థిక అభివృద్ధిని మెరుగుచేయడానికి మనం రక్త దానం చేయడమనేది సామాన్య విషయంకాదు. వారి శ్రేయస్సుకు మనం చేసిన సహాయం అనేది నిజంగా అది మన భారతదేశ సంస్కృతికి నాగరికతకుచిహ్నం. మనంప్రపంచమంతా ఒక కుటుంబంగాఉండాలని కోరుతున్నామనేది

...ప్రవాదాంశము. అటువంటప్పుడు మనం బంగ్లాదేశ్‌ను వదిలిపెడతామా? నిజంగా మన జవానులు చూపించిన ధైర్య స్థయిర్యాలు ఇందిరాగాంధి నాయకత్వములో ప్రజలు చూపించిన ధైర్య స్థయిర్యాలు వారి అండదండలు అపారమయినవి. ఇందిరా గాంధి భారతదేశంలో బలమయిన ప్రజాస్వామ్యం కావాలనుకున్నందువలనే పార్లమెంటులో ఎన్నికలలో ఆమెకు గొప్ప విజయం కలిగింది. రాష్ట్రంలో సుస్థిర ప్రభుత్వం రావాలనుకున్నందున అందుకు అనుగుణంగా రాష్ట్రంలో సుస్థిర ప్రభుత్వం ఏర్పాటయినది. అది ఇందిరాగాంధిగారి పయిన మన నాయకులకున్న విశ్వాసముకు తార్కాణం. ఇందిరాగాంధి తన తండ్రి నుంచి సాహసము, తాతగారి నుంచి తొంవ ఇతర ప్రముఖ రాజకీయనాయకుల మేధస్సు ఇందిరాగాంధిలో ఉన్నవా అనిపిస్తుంది.

తరువాత గవర్నరుగారి ప్రసంగములో అనేక విషయాలున్నవి. అందులో మూడుభాగాలున్నవి. తెలంగాణా వారి అభివృద్ధికి వారి హక్కులు పరిరక్షించడానికి స్టాట్యుటరి రైట్సుతో కూడిన రీజినల్ కమిటి ఉంది. అన్యాయాలు అక్రమాలు సవరించ డానికి హై పవరు కమిటి ఉంది, ఎప్పటికుండా ఏ ప్రాంతాలలో అన్యాయాలు జరిగినా అరికట్టవలసిందే. అందరకూ న్యాయం జరగవలసిందే. రాయలసీమ నిరంతరం క్షామానికి గురియయ్యే ప్రాంతం, ఆ ప్రాంతముకు ఒక డెవలప్‌మెంట్ బోర్డు ఏర్పాటు చేశారు. వారు ఒక 15 సంవత్సరముల దీర్ఘకాలిక ప్రణాళిక ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. విశాఖ, శ్రీకాకుళం జిల్లాలు చాలా వెనుకబడ్డ ప్రాంతాలన్న విషయం అందరకూ తెలుసు. తూర్పుగోదావరి జిల్లా మెరక ప్రాంతం కూడ అటువంటి ప్రాంతమే. ఎన్నో సారులు ఆ ప్రాంతాలకు శిస్తులు కూడా మాఫి చేశారు. ఇది వరకూ మేము బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి మంత్రివర్గములో మా కోస్తా సభ్యులము మాకు ఒక డెవలప్ మెంటు బోర్డు ఏర్పాటు చేయాలని విజ్ఞప్తి చేసుకున్నాము. అప్పటి మంత్రిమండలి కూడ ఒప్పుకున్నారు. యీ కోస్తా జిల్లాలలో వెనుకబడ్డ ప్రాంతాల అభివృద్ధికి ఒక దీర్ఘకాలిక ప్రణాళిక ఇప్పుడయినా ఏర్పాటుచేయాలని నేను తమద్వారా ముఖ్యమంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. మనకు నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో 550 కోట్లు రూ. లు ఖర్చు చేయాలన్నారు. కాని అది 480 కోట్లకు దించారు. అసలు ప్లానింగు కమీషనువారు 429 కోట్లకు తగ్గించినట్లుగా ఉంది. మనం మన ప్లానులను మన అవసరాలను బట్టి మన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను బట్టి ప్లానులు వేసుకొందాము. అది తగ్గించినట్లయితే పనులు మధ్యలో ఆపడం ఎలాగ సాధ్యమవుతుంది. మన పెద్ద పెద్ద ప్రాజెక్టులు ఆపడానికి వీలులేదు. వాటికి అదనంగా వనరులు అడిగితె కట్ చేస్తే ఎలాగ. ఒక వయిపు మన ఉద్యోగులు జీతాలు పెంచాలని ఆందోళన చేస్తున్నారు. కేంద్రప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు రాష్ట్రప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు వేతనాలలో తేడా ఉంది. ఒకే రూఫ్ క్రింద ఉన్న కేంద్ర ఉద్యోగులకు రాష్ట్ర ఉద్యోగులకు ఉన్న తేడా తొలగించాలంటే మనకు కష్టము. వారికి కేంద్రప్రభుత్వం ఇచ్చే గ్రాంటులు గురించి యోచనచేయాలసిన అవసరం ఉంది. ఇవాళ మన కేంద్రప్రభుత్వ గ్రాంటులయినా రాష్ట్రప్రభుత్వ వనరులయినా మన రాష్ట్రప్రజల శ్రేయస్సుకు వారి అభివృద్ధికి ఖర్చు చేస్తున్నాముకదా. కేంద్రప్రభుత్వం గ్రాంటులను కట్ చేస్తే మనము ఆ కట్ చేసిన

దానికి తట్టుకోలేక మన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు తగ్గించుకొనుట జరుగుతున్నది. మనకు నాగార్జునసాగరు, శ్రీశైలము, పోచంపాడు ప్రాజెక్టులు ఉన్నవి. మనకు గ్రాంటులు రాలేదని ఆ ప్రాజెక్టులు మధ్యలో ఆపవేస్తే అన్ ప్రొడక్టివ్ అవుతుంది. ప్రజల శ్రేయస్సుకు ఖర్చుచేసే గ్రాంటులు కేంద్రము కట్ చేసే పద్ధతి రద్దుకావాలి.

తరువాత మనకు 86 కోట్ల రూ. లు ఓవర్ డ్రాఫ్టు ఉందన్నారు రిజర్వుబ్యాంకు వారు. మనప్రక్కన మనకంటే అభివృద్ధి సాధించిన మద్రాసు రాష్ట్రం ఉంది. వారికి 76 కోట్ల రూపాయల వరకూ ఓవర్ డ్రాఫ్టు ఉంది యీ ఓవర్ డ్రాఫ్టు ఉండడం దోషం ఎంతమాత్రమూ కాదు. అభివృద్ధి సాధించుకునేటప్పుడు అదనంగా ఖర్చు చేయడము కాబట్టి కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని యీ విషయంలో ఉదాశీన వైఖరి వీడనాడి ఉదారంగా ఉండాలని కోరుతున్నాను. యీ ఓవర్ డ్రాఫ్టు విషయం రద్దు చేయాలని కోరుతున్నాను. మనం యీ ప్లానులు ఏర్పాటు చేసినప్పుడు మనకి ఏలకేషను చేశారు. అది ఎలాగంటె పాప్యులేషను బేసిస్ పయిన 50 శాతము. టాక్సేస్ ఎఫెక్టు పయిన 10 శాతము, స్పెషల్ ప్రొబ్లెమ్సు అంటె నేచురల్ కెలామిటీస్ మెట్రోపాలిటన్సు పయిన 10 శాతము పెర్ కాపిటా ఇన్‌కం లెస్ దేన్ ఏవరేజ్ పయిన 10 శాతము అని ఇట్లాగ డివైడు చేశారు. అవి రద్దుచేసేముందు వారిని వెనక్కుమళ్ళించే ప్రయత్నం మనంచూడాలి. యీ ఓవర్ డ్రాఫ్టు విషయంలోనూ గ్రాంట్సు విషయంలోనూ ఒక ఉన్నత స్థాయిలో కేంద్రముతో చర్చలు జరగాలని కోరుతున్నాను. అధ్యక్షా ఇంకొ విషయం నాకు ఆశ్చర్యం కలిగిస్తుంది. గత సంవత్సరం 1970-71 సంవత్సరంలోనే మనకు సెంట్రల్ గవర్నమెంటునుంచి గ్రాంటు 108 కోట్ల రూపాయలు అయితే మనం వాళ్ళకు కట్టవలసింది 118 కోట్లు. ఇలా ఎడమ చేతితో ఇవ్వడం కుడి చేతితో పుచ్చుకోవడం అంతకంటే ఎక్కువ. ఈ పరిస్థితి కనుక కొనసాగితే మనం ఏమి అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు జరిపించుకొంటాము? మన ముఖ్య మంత్రిగారికి కేంద్రంలో మంచి పలుకుబడి ఉంది. వారు బహుభాషా కోవిదులు. చిరకాలం నుంచి కూడ మంత్రిగా, ముఖ్యమంత్రిగా విశేషమైన అనుభవాన్ని గడించు కొన్న వారు. మన సమస్యలను సాకల్యంగా అర్థం చేసుకొన్నటువంటి పండితుడు. వారు తప్పకుండా శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీగారితోను, శ్రీ చవాన్‌గారితోను మాట్లాడి మన రాష్ట్రానికి మేలు చేకూర్చాలని కోరుతున్నాను. ఆ 86 కోట్లు రద్దు చేయించేస్తే చాలా మంచిది అది చేయించాలని కోరుతున్నాను. అధ్యక్షా ఇంకో విషయం ఉంది. మనము 1968-69 నుంచి నేటివరకు సీరియస్ కెలామిటీస్‌ని ఎదుర్కొంటున్నాము. ఈ కెలామిటీస్‌ని ఎదుర్కొనేందుకు సెంట్రల్ అసిస్టెన్సు మనకు వస్తున్నది. 75% ఇస్తున్నారు. అందులో 50% గ్రాంటు రూపంగాను, 25% లోను రూపంగాను ఇస్తున్నారు. నేను కోరేది ఏమంటే లోను రూపంగా కాకుండా అది కూడా గ్రాంటు రూపంగా ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. మనం ఏదో మహా ఆపదలో ఉన్నామని అన్నమో రామచంద్ర అని గోల పెడుతున్నామని చేస్తున్న సహాయములో కూడా మనల్ని కట్టుకోమంటే ఎక్కడనుంచి కట్టుకుంటాము. ఇది ఏమీ ప్రొడక్టివ్ ఖర్చు కాదు కదా. కాబట్టి ఇటువంటి పరిస్థితులలో సెంట్రలు గవర్నమెంటు కొంచెము ఉదారంగా ఉండి ఆ 25% లోను కూడా గ్రాంటు క్రింద

కన్వర్టు చేయాలని కోరుతున్నాను ఇటువంటి మెజర్సు తీసుకొన్నట్లయితే మనకు ఓవర్ డ్రాఫ్టు బాధ అంత ఎక్కువగా ఉండదు తప్పకుండా మనం ఆ ఋణ భారం నుంచి విముక్తులము అవుతామని తమకు మనవి చేస్తున్నాను. మనం ఈ క్షామం గురించి చాలాసార్లు మాట్లాడుకొంటున్నాము. ప్రతి అసెంబ్లీలోనూ చర్చించు కొంటున్నాము. శాశ్వతమైన పంథాలో ఈ క్షామనివారణ పథకాలు అమలు చేయడానికి ఒక రివాల్వింగు ఫండు ఏర్పాటు చేయాలని నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఈ రకంగా చేస్తే తరచుగా క్షామానికి గురి అవుతున్న ప్రాంతాలకు మనం ఏదైనా సహాయం చేసేదానికి వీలు ఉంటుంది లేకపోతే మాత్రం మనం చాలా ఇబ్బందులకు తరచుగా గురి అవవలసిన అవసరం కనిపిస్తుంది. సామాన్య జనంలో ఒక ఆశ రేకెత్తింది. వాళ్ళంతా గవర్నమెంటు ఏమి చేస్తుందని ఎదురు చూస్తున్నారు. తదనుగుణ్యంగా కేంద్రప్రభుత్వ దృష్టి అయితేనేమి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ దృష్టి అయితే నేమి చిన్న చిన్న వాళ్ల మీద పడింది. వాళ్లను ఏరకంగా అభివృద్ధిచేయాలి. వాళ్లుఏరకంగా వాళ్ళ బ్రతుకు వాళ్లు బ్రతికేదానికి వాళ్ళ కాళ్ళపై వాళ్ళు నిలవకలిగేదానికి అవకాశం కల్పించాలనే ఆలోచన మనకు సర్వత్రా కనిపిస్తున్నది. మన రాష్ట్రంలో కొన్ని పథకాలు చేబట్టారు. చిన్న చిన్న సన్నకారు రైతులకు, పేద రైతులకు అభివృద్ధిని కల్పించే దానికి సహాయపడే దానికి మన రాష్ట్రంలో శ్రీకాకుళం, నల్గొండ, కడప, విశాఖపట్టణం జిల్లాలలో కొన్ని పథకాలు ప్రభుత్వం చేబట్టింది. ఇది సెంట్రల్ గవర్నమెంటు సహాయం చేస్తున్నది. ఈ పథకాలవల్ల చాలా మేలు జరుగుతుంది. మొట్టమొదట ఈ స్మాల్ ఫార్మర్సు ఎంత మంది, మార్జినల్ ఫార్మర్సు ఎంత మంది అని ఐడెంటిఫై చేశారు. మొత్తము మన రాష్ట్రంలో చూసినట్లయితే శ్రీకాకుళంలోనే ఈ స్మాల్ ఫార్మర్సు 16 వేలమంది ఉన్నారు. నల్గొండలో 19,900 మంది ఉన్నారు. కడపలో 11,600 మంది ఉన్నారు. మార్జినల్ ఫార్మర్సు నల్గొండలో 10,900 మంది, విశాఖపట్టణంలో 4,500 మంది ఉన్నారు వీరి యొక్క సమగ్రమైన అభివృద్ధికొరకు ప్రభుత్వం ప్రత్యేకమైన పథకము ఇచ్చి వారికి అధికంగా సహాయం చేయడం జరుగుతుంది. ఈ నాలుగు జిల్లాలలో మొత్తంమీద 26 వేల అప్లికేషన్సు వాళ్ళ సహాయం కోసం ప్రోసెస్ చేయడం జరిగింది. అందులో సుమారు 11 వేలమంది కో-ఆపరేటివ్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్సుగా కూడా తయారయ్యారు. ఇంతవరకు షార్టు టరమ్ లోను క్రింద 38 లక్షల రూపాయలు బట్వాడా చేయడం జరిగింది. తరువాత మీడియం టరమ్ లోన్సు క్రింద పాడిపశువులు మొదలైనవి కొనుక్కొనేందుకు 4.9 లక్షల రూపాయలు ఇవ్వడం జరిగింది. లాంగ్ టరమ్ లోన్సు క్రింద బావులు త్రవ్వకోడానికి ఈ నాలుగు జిల్లాలలోను 8.81 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు చేయడం జరిగింది అంతే కాకుండా మనకు రూరల్ వర్క్సు ప్రోగ్రాం క్రింద కూడా 2 50 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది; 5 జిల్లాలలో మహబూబ్‌నగర్, కర్నూలు అనంతపూర్, కడప అండ్ చిత్తూరు జిల్లాలలో ఈ రకంగా ఖర్చులు చేయడం జరిగింది దీనివల్ల బోధపడిందేమంటే తరతరాలనుంచి కూడా వ్యవసాయాన్నే జీవనాధారంగా పెట్టుకొని, వృత్తిగా పెట్టుకొని చాలీచాలని కడుపులతో, అర్ధాకలితో మలమల మాడి చస్తున్న పేద రైతాంగానికి

జీవితంపై ఆశించించే దానికి తోడ్పడుతున్నాయి. ఇది చాలా గొప్ప విషయం అయితే ఈ కృషి మాత్రం చాలదు. మనకు ఇతోధికమైన అభివృద్ధి జరగవలసి ఉంది. ఇంకా వ్యవసాయ కూలీలు కూడా చాలా మంది ఉన్నారు. వాళ్ళ గురించి కూడా ప్రత్యేకమైన పథకాలు చేబట్టవలసి ఉంది. స్మాల్ ఫార్మర్స్, మార్జినల్ ఫార్మర్స్ అండ్ అగ్రికల్చరల్ లేబరర్స్ గురించి సెంట్రల్ గవర్నమెంటు సెంట్రల్ అడ్వయిజరీ కమిటీని వేశారు. వారు ఆలోచన చేస్తున్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వము, రాష్ట్ర ప్రభుత్వము కూడ ఈ పంథాలో ఆలోచన చేయడం సామాన్య జనాంకు చాలా ఆశాజనకంగా ఉంది. గవర్నరుగారి ప్రసంగములో ఈ సోషల్ అండ్ ఎకనామికల్లీ ఎడ్యుకేషనల్లీ బ్యాక్‌వర్డు గురించి ఒక విషయం చెప్పారు. వారు 20% రిజర్వేషన్సు ఉంటాయని చెప్పారు. చాలా సంతోషము. కాని సుప్రీం కోర్టు తీర్పు ఇచ్చింది. ఆ తీర్పు ఇచ్చిన తరువాత ప్రభుత్వంవారు ఆ జి. ఓ. లను కన్‌సర్న్‌డ్ డిపార్టుమెంట్సుకు పంపించలేదట. ఈ మధ్యన నా దగ్గరకు కొంతమంది బ్యాక్‌వార్డు క్లాసెస్ సర్టిఫికెట్సు కోసం వచ్చినప్పుడు తహసిల్దారుని కన్సల్టు చేస్తే వారు చెప్పినదేమంటే సుప్రీం కోర్టు డెసిషను రావడం పేపర్లలో మేము చదువుకున్నాము కాని ఈ సోషల్ అండ్ ఎడ్యుకేషనల్లీ బ్యాక్‌వార్డు క్లాసెస్ లిస్టు మాత్రం డెసిషను వచ్చిన తరువాత ప్రభుత్వం నుంచి మాకు రాలేదని అన్నారు. దీనివల్ల విద్యార్థులకు చాలా ఇబ్బంది కలుగుతున్నది. కనుక ప్రభుత్వం వెంటనే ఆ ఆర్డర్సు కన్సర్న్డు డిపార్టుమెంట్సుకు అందజేయడానికి ప్రయత్నం చేయాలని హృదయ పూర్వకంగా కోరుతున్నాను. తరువాత తెలంగాణా అభివృద్ధి గురించి మన ప్రధాన మంత్రిగారు ఇచ్చిన కార్యక్రమాలను తు. చ. తప్పకుండా అమలు చేస్తామని మన ముఖ్యమంత్రిగారు అన్నారు. చాలా సంతోషము. అదే రకంగా వారికి ఉన్న ఇబ్బందులను తొలగించే దానికి ప్రయత్నం చేస్తామన్నారు. ఎన్ని కార్యక్రమాలు చేబట్టినా, ఎన్ని చేసినాసరే ఒక రకమైన మానసికమైన మార్పు రానిదే మనం ఆశించిన ఫలితం దక్కదని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. అసలు ఆంధ్రులు వేరని తెలంగాణా వేరనే భేదం ఎందుకు వచ్చింది. దురదృష్టవశాత్తు ఏదో కొన్ని కారణాల వల్ల ఆ భావాలు రేకెత్తినవని చాలా బాధపడ్డాము. అందరమూ కూడా సమైక్యంగా, ఏక రాష్ట్రంగా ఈ విశాలాంధ్రను ముందుకు తీసుకొని పోవాలని నడుము కట్టుకొని పని చేస్తున్నాము. ఈ తరుణంలో నేను కోరేది ఏమంటే పరస్పరమైనటువంటి సుహృద్భావ వాతావరణం కలిగించే దానికి, పరస్పరం ఒక సదవగాహన కలిగించే దానికి, ఒక విజ్ఞానయాత్రలాగ ఆంధ్ర తెలంగాణాల మధ్య ఒక సమన్వయాన్ని కుదిర్చే దానికి ఒక బృహత్తరమైన విధానంలో ఒక ప్రాతిపదిక ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. ఈ భావం మంచిది కూడా. ఆంధ్ర వేరు తెలంగాణా వేరు అనే భావం ఏమూలన ఉన్నా సంపూర్ణంగా దానిని రూపుమాపాలని కోరుతున్నాను. ఏక రాష్ట్రంగా ఒకే భాష, ఒకే జాతి, ఒకే సాంస్కృతి, ఒకే నాగరికత కలిగినటువంటి ప్రజల మధ్యనే ఎందుకు ఈ విభేదాలు, ఎందుకు ఈ వైషమ్యాలు. కంటిలో నలక పడితే కలిగుడ్డు కెలికేయాలా ? అన్నారు నారాయణరెడ్డిగారు. ఆ నలుసు తీసేయాలి కాని గుడ్డులాగి వేస్తామా ? అదే రకంగా ఏమైనా అన్యాయాలు ఇక్కడైనా మరెక్కడైనా జరిగితే అవి సరిదిద్దవలసి ఉంది. కాని దానికోసం విద్వేషం పురికొల్పడం మంచిది కాదు. అది ఇప్పుడు లేదనుకోండి. కాని ఇంకా నాకు భయం.

సంపూర్ణ తెలంగాణా ప్రజాసమితి నుంచి ఒకరిద్దరు ఉన్నారు కనుక నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఆ భావం సంపూర్ణంగా నాశనం కావాలి. ఆ భావం ఉండడానికి వీలులేదు. అందరం ఒక్కటేనన్న భావం మాత్రం ఈ ఉభయ ప్రాంతాల నందున్న లేకపోతే త్రివిధ ప్రాంతాలనందున్న ప్రజలలో కలిగేటట్లు ఒక ప్రత్యేకమైన కృషిచేయాలని హృదయపూర్వకంగా ప్రార్థిస్తున్నాను. తరువాత మన ప్రభుత్వము చాలా ప్రోగ్రెసివ్ కార్యక్రమాలు చేపడుతుంది. మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఇటీవల ఒక ప్రకటన చేశారు. ఈ వెనుకబడిన జాతులలో, షెడ్యూలు కులాలలో, హరిజన, గిరిజనులలో చదువుకొని నిరుద్యోగులుగా ఉన్నటువంటి వారందరికి జీవన భృతి ఇవ్వాలని అన్నారు. చాలా సంతోషకరమైన విషయము. అదేవిధంగా ఈ వెనుకబడిన జాతులవారి ఇళ్ల కొరకు 55 వేలు, 4 వందలు ఖర్చు పెడతారని అన్నారు. ఈరకంగా ఆ వర్గాలవారి అభివృద్ధికొరకు ప్రభుత్వము కృషి చేస్తుంది. ఈవిషయంలో సహకారము కొరకు సెంట్రల్ గవర్నమెంటు బడ్జెటులో 20 కోట్లు ప్రత్యేకించి అలాట్ చేశారు. ఇది కూడ ప్రోగ్రెసివ్ మెజర్ అనే నేను భావిస్తున్నాను. తరువాత మన ముఖ్యమంత్రిగారు రేడియో ప్రసంగములో ఒక మాట చెప్పారు. అది మనము స్మరణ చేసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది. మనది వ్యవసాయిక దేశము అయినప్పటికి కూడ, కేవలము వ్యవసాయోత్పత్తి మీదనే మన ఆదాయాన్ని నిర్మాణము చేసుకోలేము. అది చాలా కష్టము కనుక పారిశ్రామికంగా మన దేశము పురోభివృద్ధి చెందాలని, పారిశ్రామికాభివృద్ధి మనము చేయాలని వారు చెప్పినందుకు నేను వారికి నా నమస్కృతులు సమర్పిస్తున్నాను. నిజంగా ఈరోజున వ్యవసాయోత్పత్తి కొరకు ఇంప్రూవ్ మెతడ్ ఆఫ్ కల్టివేషన్ మనము ఎంత కావాలను కొన్నా అది మనము చేయలేకపోతున్నాము. అంతేకాకుండా ఉత్పత్తికి అయ్యే ఖర్చులు పెరిగిపోతున్నాయి, రాబడి తగ్గిపోతున్నది; వ్యవసాయదారులు చాలా కష్టనష్టాలకు గురి అవుతున్నారు. మాన్సూన్ ఫెల్యూర్సువల్ల రైతులు చాలా ఇబ్బందిపడుతున్నారు: కాబట్టి కేవలం వ్యవసాయమునుండి వచ్చే ఆదాయము మనకు ఏమాత్రము చాలదు. ఆవిధంగా వచ్చే ఇన్కం, పర్ క్యాపిటా ఇన్కం చూచినట్లయితే మన రాష్ట్రములో చాలా తక్కువ. కనుక మన రాష్ట్రములో పారిశ్రామికీకరణ బాగుగా జరగాలనే సూచన, సంకల్పము చాలా సహేతుకమైనది. ఈ పరిస్థితులలో, విశాఖపట్నంలో చాలా పరిశ్రమలు పెట్టడానికి అవకాశము ఉన్నది. ఉక్కు ఫ్యాక్టరీ కొరకు మన ప్రధాన మంత్రి ఫౌండేషన్ స్టోన్ వేయడం జరిగింది. దానికి 7 కోట్లు రూపాయలు మొత్తము సెంట్రల్ గవర్నమెంటు బడ్జెటులో అలాట్ చేశారు. అది అతి తొందరగా నిర్మాణము జరిగి మన ప్రజలయొక్క ఆశలు నెరవేరేటట్లు మనము చూడాలని కోరుతున్నాను. తరువాత విశాఖపట్నంలో జింక్ స్మెల్టర్ పెట్టడానికి అవకాశము ఉన్నది. అదేవిధంగా రాష్ట్రములో ఒక్కొక్క ప్రాంతములో ఒక్కొక్క ఫ్యాక్టరీ పెట్టే విధంగా కృషిచేయాలి. ఏ యే ప్రాంతములో ఏ ఇండస్ట్రీ డెవలప్ చేయడానికి వీలవుతుందో అక్కడి పరిస్థితుల ననుసరించి ఆ రకంగా చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఒక చోట షుగర్ ఫ్యాక్టరీ పెట్టడానికి వీలయితే, మరొక చోట జూట్ ఇండస్ట్రీ పెట్టవచ్చు. ఈవిధంగా వెనుకబడిన ప్రాంతాలనన్నిటిని అభివృద్ధిపరచాలని, ఈ అభివృద్ధి చాలా త్వరితంగా చేయాలని కోరుతున్నాను. నాకు మాత్రము ఒక ఆశ

ఉన్నది. మనము చాలా పెద్ద పెద్ద ప్రాజెక్టులు చేస్తున్నాము. అవి దీర్ఘకాలములో ప్రయోజనాన్ని ఇచ్చేవి. వాటికి కొన్ని దశాబ్దాలు కొన్ని కోట్లు ఖర్చుపెట్టవలసియుంటుంది. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వ దృష్టిలో ఒక మార్పు రావాలి. తక్కువ ఖర్చుతో ఎక్కువ ప్రయోజనాన్ని శీఘ్రంగా ఇచ్చేటటువంటి చిన్న చిన్న నీటి వనరులను అభివృద్ధిచేయాలి. చిన్న చిన్న రిజర్వాయర్లు కట్టినట్లయితే అవి తక్కువ ఖర్చుతో ఎక్కువ ప్రయోజనాన్ని ఇవ్వగలవు. నా నియోజక వర్గములో ఒక రిజర్వాయరు కావలెనని నేను ముందునుంచి కోరుతున్నాను. రైవాడ రిజర్వాయరు. దీనివలన 4 వేల ఎకరాలు అదనంగా సాగు కాగలదు. దానికి 2 కోట్లు రూపాయలు అవుతుంది. ఈ విధంగా అక్కడక్కడ చిన్న చిన్న వనరులు అభివృద్ధి చేసినట్లయితే మనకు తక్కువ ఖర్చుతో ఎక్కువ ఆదాయమువచ్చే అవకాశము ఉంటుంది గనుక అది చాలా బాగుంటుందని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. నాకు మాత్రము సంపూర్ణమైన విశ్వాసము ఉన్నది: నరసింహారావుగారి నాయకత్వములో మన రాష్ట్రము చాలా పురోగతి చెందుతుందని. వారు అటువంటి సూచనలు ఇచ్చారు. సర్వే జనాస్సుఖినోభవంతు అనే విధంగా వారు చేసినటువంటి సూచనలు, చేస్తున్నటువంటివి చాలా నిర్మాణాత్మకంగా ఉన్నాయి. ప్రతి విషయంలోను మనము అభివృద్ధిచెందవలసిందే. ఇది ఒక డైనామో. దీనివలన ప్రతి జలబిందువు కూడ ఉపయోగపడవలసిందే. కనుక వారి నాయకత్వములో నాకు సంపూర్ణమైన విశ్వాసమున్నదని మనవిచేస్తూ తమరు నాకు ఈ అవకాశము ఇచ్చినందుకు తమకు అభివందనములు తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

(Sri K. Ramanatham in the Chair)

శ్రీ పి. శేషావతారము (నరసాపురం):—అధ్యక్ష మహాశయా, శ్రీ పాలవెల్లిగారు గవర్నరుగారు చేసిన ప్రసంగానికి హృదయపూర్వకమైన కృతజ్ఞతాభివందనములు సమర్పిస్తు ప్రతిపాదించిన తీర్మానాన్ని నేను బలపరుస్తూ మీముందు కొన్ని విషయాలు తెలియజేయదలచుకొన్నాను. అధ్యక్షమహాశయా గవర్నరుగారు ఆంధ్రప్రదేశ్ నూతన శాసనసభ్యులందరిని కూడ అభినందిస్తూ వారినందరిని ఆహ్వానిస్తూ చేసినటువంటి ప్రసంగానికి మనము ఎంతో వారికి కృతజ్ఞత తెలుపవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఈ వచ్చినటువంటి నూతన శాసనసభ్యుల యొక్క ప్రత్యేకతను మనము చూచినట్లయితే, గవర్నరే కాదు, దేశమంతా కూడ అభినందించవలసి యున్నది. కారణం ఏమిటంటే గత శాసనసభతో పోల్చినప్పుడు, ఆంధ్రదేశ చరిత్రలోనే ఒక నూతనమైనటువంటి విషయము ఈ ఎన్నికలలో ఈ శాసనసభ్యులలో ప్రతిబింబిస్తున్నది. ఏనాడు లేనంత మంది నారీమణులు ఈనాడు శాసనసభ్యులుగా ఇక్కడికి రావడం చాలా ప్రత్యేకమైనటువంటి విషయము. అంతేకాకుండా గత శాసనసభలలో ఎన్నడు లేనంతమంది వెనుకబడిన తరగతులవారు, షెడ్యూలు తరగతులవారు కూడ ఈనాడు శాసనసభ్యులుగా రావడం అనేది కూడ ఒక ప్రత్యేకతయే. ఈవిధంగా అనేక ప్రత్యేకతలతో కూడిన ఈ శాసనసభను గవర్నరుగారు అభినందించడం చాలా సముచితము కదా. అంతే కాదు, ఈ శాసనసభ్యులను ఎన్నుకొన్నటువంటి ప్రజానీకము చాలా ప్రత్యేకమైనటువంటి పాత్ర వారు నిర్వహించారు. ఈ ఎన్నికలలో వెనుకబడినటువంటి వర్గాల యొక్క ప్రయోజనాన్ని సంరక్షించేటటువంటి పార్టీని, కాంగ్రెసు పార్టీని వారంతా బలపరచారు. ఇందిరా గాంధీగారి నాయకత్వములో, ముఖ్యమంత్రి శ్రీ పి. వి. నరసింహారావుగారి నాయకత్వములో వారు ఒక ప్రగతిని సాధించగలుగుతామని వారు ఆశించారు. వారి ఆశలన్నీ సఫలీకృతము కాగలుగుతాయని వారు

విశ్వసించారు. అందుకొరకు ఈ ఎన్నికలలో ప్రతిపక్ష పార్టీలుగా ఉన్నటువంటివారు కేవలము శ్రామిక వర్గానికి మేము ప్రాతినిధ్యము వహిస్తున్నాము అని చెప్పుకొనేటటు వంటివారు అంతా కూడ ఆ శ్రామిక వర్గాన్ని ప్రతిబింబించలేక పోయినారు. ఎవరెవరినైతే కాంగ్రెసు పార్టీ అంతకుపూర్వము నుంచి వదలించుకొనేదానికి బాధపడిందో, ఆ వదలించుకొన్నటువంటి శక్తులన్నిటిలో వారు పొత్తులు పెట్టుకొని, ఆ అతివాద శక్తులు, మితవాదశక్తులు, ఈ రెండు శక్తులు ఇందిరాగాంధి గారి కాంగ్రెసు పార్టీని ఎదిరించడానికి చేసిన ప్రయత్నాలు వ్యర్థమైపోయినాయి. ఎందుకంటే ప్రజల యొక్క ఆశలకు సరియైనటువంటి ప్రతిఫలము కాంగ్రెసు పార్టీ మాత్రమే ఇవ్వకలుగుతుందని ప్రజానీకము విశ్వసించింది. అందుకే ఈనాడు కాంగ్రెసు పార్టీకి అపూర్వమైన విజయము చేకూరింది. కాంగ్రెసు పార్టీలో ఉండికూడ కాంగ్రెసు పార్టీయొక్క నడకను గమనాన్ని దాని స్వరూపాన్ని స్వభావాన్ని మార్చడం కోసం పెద్దలు అనేక రకాల అడ్డం తగిలి ప్రయత్నాలు చేశారు. దానిని నిరోధించాలని ధనాన్ని వెచ్చించి అనేక విధాల మాయోపాయాల ప్రయత్నం చేసి కొంతమంది స్వతంత్రులుగామాత్రమే రాగలిగారు తప్ప కాంగ్రెసు-పార్టీ బలాన్ని నిరోధించలేకపోయారు. ఆ విధంగా ఇంటా బయటా అతివాద మితవాద శక్తులను ఎదిర్చి కాంగ్రెసుపార్టీ పట్ల ప్రజలు నిలిచియున్నారు, కాంగ్రెసు పార్టీ విషయమే ప్రజల తీర్పుకు ప్రతిబింబమని మనవి చేస్తున్నాను. నిన్న గవర్నరుగారి ప్రసంగం వ్యతిరేకించే ప్రతిపక్షాల వైఖరిపట్ల గవర్నరుగారిచ్చిన అభిప్రాయంతో ఏకీభవిస్తున్నాను. ప్రసంగం పూర్తి కాకుండా, వినకుండ ప్రసంగాన్ని నిరోధించే ప్రయత్నం చేయడం ప్రతిపక్షాల లక్షణం కాదని అది గుర్తించే ప్రజానీకం కూడ యీ ప్రతిపక్షాలను యీ శాసనసభలో చాల పలచగా ఏర్పాటు చేశారు. ప్రతిపక్షాలు స్పష్టమైన నిర్దిష్టమైన నిర్మాణాత్మకమైన అపోజిషన్‌ను నిర్వహించగలుగుతాయనే భావం వ్యక్తీకరించ లేకపోయాయని ఋజువు చేసుకొనలేకపోయాయని గవర్నరుగారి ప్రసంగంపట్ల వారు చేసిన సందడి ఋజువు చేసింది. అదే విధంగా వారిలో కొంతమంది అనుకొంటున్నారు. ఎన్ని స్థానాలు అపోజిషన్‌కు వచ్చాయని కాదు. ఎన్ని వోట్లు వచ్చాయనేది తీసుకొని వోట్లనుబట్టి అన్ని స్థానాలకు ప్రపోర్షనల్ రిప్రెజెంటేషన్ వుంటే ప్రజల అభిప్రాయాన్ని సరైన పద్ధతిలో వ్యక్తీకరించగలిగేవారము అని చెబుతున్నారు. ఆ వాదంతో నేను ఏకీభవించలేకపోతున్నాను. మాకు కాంగ్రెసు వృద్ధనాయకులు స్వర్గీయ చెరుకువాడ నరసింహంగారు అంతర్వేది తీర్థం ముష్టి అని ఒక కథ చెబుతూండేవారు. ముష్టివారు యాత్రికులు వచ్చే దారి పొడుగునా దోవపక్కగా చీరెలు దుప్పట్లు పరచేవారు. మైళ్ళ పొడుగునా యివి పరచియుంచేవారు. అక్కడకు వచ్చే యాత్రికులు వాటిమీద బియ్యం గింజలు వేసుకొంటూ పోయేవారు. సాయంత్రానికి వాటినన్నింటిని పోగుచేసుకొని చూస్తే మొత్తం మీద కొన్ని బియ్యం పైసలు దొరికేవి ఒకేచోట తగినంత ముష్టి సంపాదించుకోలేక పోయేవారు. అదేవిధంగా ఎన్నిగావలిస్తే అన్ని నియోజకవర్గాలలో నిలబడి, అక్కడ చెదురుమదురుగా వచ్చిన వోట్లనుబట్టి ప్రపోర్షనల్ రిప్రజెంటేషన్ కావాలని కోరుకొనడం ....

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—అధ్యక్షా, పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ సర్, గౌ. సభ్యుడు మాట్లాడుతూ ప్రపోర్షనల్ రిప్రెజెంటేషన్-ప్రజాభిప్రాయం సమస్యమీద ప్రతి

పక్షాలు కోరేది ముష్టి వాళ్ళతో పోల్చడం పార్లమెంటరీ సంప్రదాయమా అని అడుగుతున్నాను.

మిస్టర్ చైర్మన్ :—అదికాదు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ఆ మాటలు ఎక్స్‌పంజ్ చేయించాలి.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—చెరుకువాడ నరసింహంగారు చెప్పారని, ముష్టి వాళ్ళతో పోల్చి మాట్లాడుతున్నారు. అది పార్లమెంటరీ సంప్రదాయం కాదని ప్రసంగం నుంచి తీసివేయాలని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ చైర్మన్ :—అది కథగా చెప్పారు. ఎవరినీ ముష్టివారు అని అన లేదు.

శ్రీ పి. శేషావతారం :—నేను అన్నానని వారు అపాదించుకొంటున్నారు గౌ. సభ్యులను నేను ఆ మాట అన్నట్లు ఎక్కడా లేనే లేదు. ప్రొపోర్షనల్ రిప్రజెంటేషన్ వాదంమీద వచ్చిన ఉదాహరణ చెప్పాను. గౌ.సభ్యుల ప్రసక్తి లేదని మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత యీ ఎన్నికలు చాల ప్రశాంతముగా జరిగిపోయినవి. ఎక్కడో చెదురుమదురుగా సంఘటనలు అక్కడక్కడా వున్నా అవి యింత పెద్ద ఎన్నికలలో చాల స్వల్పమైన విషయాలు. ఈ ఎన్నికలు లక్షలాది మంది ఉద్యోగస్థులు పాల్గొని చాల కష్టపడి జయప్రదంగా జరిపినందుకు వారిని ప్రత్యేకంగా యీ సందర్భంలో అభినందించవలసి యున్నది. మరొక విషయం. ఎన్నడూ లేనటువంటి ఎమర్జెన్సీ సందర్భంలో కూడ ఎలక్షన్సు జరుపుకొనడం ఒక ప్రత్యేకత, ప్రజలయొక్క గొప్ప తనాన్ని ఋజువు చేస్తోంది. ఒకవైపున పాకిస్తాన్‌ను పురస్కరించుకొని వచ్చిన యుద్ధంనుంచి తేలుకోకుండానే రాష్ట్రాలలో ప్రజా ప్రభుత్వాలు నెల కొల్పుటకుజరపవలసిన ఎన్నికల రంగంలో దిగడం చాల విజ్ఞతతో గొప్ప ఓర్పుతో కూడుకొన్నటువంటి కార్యక్రమం. ఆ విధంగా భారతదేశ సమగ్రతను కాపాడటమే కాదు, బంగ్లాదేశ స్వాతంత్ర్యాన్ని పరిరక్షించ మేకాదు, భారతదేశంలో నిజమైన సజీవ మైన ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఏర్పాటు చేసుకొంటున్నామని యీ ఎన్నికలద్వారా ఋజువు చేసుకొన్నామని మనవిచేస్తున్నాను. మనదేశంలో సుస్థిరతకు శాంతికి వచ్చిన ప్రమాదమునుంచి బయటపడుతూ అందులో వెచ్చించవలసిన సమయాన్ని, ధనాన్ని, వనరులను అన్నింటిని వెచ్చిస్తూ రెండోవైపు భారతదేశం ప్రగతికి సంబంధించిన విషయాల్లో ఎప్పుడు ఏ క్షణంలోకూడ, ఎంత ప్రమాద పరిస్థితులో కూడ ఏమరుపాటు లేకుండ మన ప్రణాళికలు నడుపుకొనడంలో కృతకృత్యులమయ్యాము. గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో రాయలసీమ అభివృద్ధి, తెలంగాణ ప్రాంతం అభివృద్ధి. కోస్తా ప్రాంతాల అభివృద్ధి గురించికూడ స్పష్టముగా తెలియజేసియున్నారు. కోస్తా ప్రాంతాలలో వెనకబడ్డ ప్రాంతాలు విడదీయకుండ కోస్తా ప్రాంతాలు మొత్తంగా, రాయలసీమ ప్రాంతం మొత్తంగా, తెలంగాణా ప్రాంతం మొత్తంగా మెట్ట తాలూకాలు వెనకబడ్డ ప్రాంతాలకు సమగ్ర పథకం రూపొందిస్తే బాగుంటుంది. డెల్టా ప్రాంతాల్లో కూడ వెనకబడ్డ ప్రాంతాలున్నవి. కోస్తా ప్రాంతంలో వర్సాపురం సముద్ర తీరప్రాంతం చాలవెనుకబడ్డ ప్రాంతం. తెలంగాణా ప్రాంతం రాయలసీమకంటె అధ్వాన్నమైన ప్రాంతం. ఆదివాసులు నివసిస్తున్న ప్రాంతం చాల ఉన్నది. అలాంటి ప్రాంతం, ముఖ్యంగా

సముద్రతీర ప్రాంతం చాల వెనుకబడ్డ ప్రాంతం; ఇవన్నీ ప్రత్యేకంగా వెనకబడ్డ ప్రాంతాలలో చేర్చబడాలి. లేకపోతే మెట్ట తాలూకాలకు ఇచ్చే ప్రిఫరెన్సెస్ సమగ్రంగా యీ వెనకబడిన ప్రాంతాలన్నింటికీ యిచ్చి ఆర్థికాభివృద్ధికి తోడ్పడే వీలుండదు. బంగ్లాదేశ్ శరణార్థులకు సహాయపడటంద్వారా వచ్చిన కష్టాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని, యీ మధ్య జరిగిన యుద్ధం కారణంగా ఏర్పడిన పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకొని మనం ప్రణాళికా వ్యయాన్ని చాలా తగ్గించుకోవలసిన పరిస్థితి వచ్చింది. మన ప్రజలయొక్క ఆశలు. యీ ప్రగతికోసం మనం చేసే కృషి మన తీవ్రత ఒకవైపున పెరుగుతున్నది. రెండవవైపున మనకు ధనాభావంవల్ల ప్రభుత్వంయొక్క నడకకు. ప్రణాళికా నడకకు చాలా కష్టం ఏర్పడుతున్నది. సుమారు 86, 90 కోట్ల వరకు మనకు ఓవర్‌డ్రాఫ్ట్స్ ఏర్పడిందని చెబుతున్నారు. ఇంత ఓవర్ డ్రాఫ్టుకు కారణాలు కూడ వారు చెబుతున్నారు. ప్రణాళికేతర వ్యయం మనకు ఉన్నదని చెబుతున్నారు. ప్రణాళికక్రింద, ప్రణాళికేతర వ్యయంక్రింద కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు దఫదఫాలుగా, దశదశలుగా శాంక్షన్ చేస్తున్న ధనాన్ని—శాంక్షన్‌అంటే, నోటిమాటగా శాంక్షన్‌చేస్తే— ఆ ధనాన్ని ఎంతవరకు వ్యయపర్చామో చూసి, దానికి జమాఖర్చులు చేసుకొని దాని ఎకౌంటింగ్ పొజిషన్ సరిచేసుకోకపోతే, నిజానికి మనకు ఓవర్ డ్రాఫ్టింగ్ 40 కోట్లు ఉందా, 80 కోట్లు ఉందా, అన్నది నిర్ధారణగా తేల్చిచెప్పే పరిస్థితిలేదు. ఈ ఎకౌంటింగ్ పొజిషన్ సరిచేస్తే తప్ప యీ ఓవర్‌డ్రాఫ్ట పొజిషన్ సరిగా అంచనా కట్టలేమని నేను అనుమానపడుతున్నాను. సుమారు 80 కోట్ల రు.ల వరకు లాండ్ రెవిన్యూ, ఇతర టాక్సులు వసూలు కాకుండా మన రాష్ట్రంలో నిలబడి ఉన్నవని ఎన్. జి. ఒ. సంఘంవారు లెక్కలు చూపిస్తూ వచ్చారు. అనేక ప్రాంతాలనుంచి వచ్చిన రైతులు గత మూడు సంవత్సరాలుగా - 69 సం.నుంచి, గాలివాన సంవత్సరం లగాయితూ నేటివరకు సరైన పంటలు ఎక్కడా పండలేదని, ఏదో కారణంవల్ల పంటలు పోతూవచ్చాయని తాము కోలుకోలేని పరిస్థితిలో ఉన్నామని, అప్పులు చెల్లించుకోలేని పరిస్థితిలో ఉన్నామని చెబుతూ ఉన్నారు. మా ప్రాంతంలో బేరేజి పన్ను 3 సం.ల నుంచి నిలుపుదల చేయవలసివచ్చింది. డ్రయినేజ్ పన్ను, బేరేజి పన్ను, లాండ్ రెవిన్యూ, జాయింట్ పట్టాలకు విధించిన సొమ్ము, యీమూడు సంవత్సరాల పన్నులు యీరోజే కట్టమంటె ఎకరానికి 200 రు. ల దాకా రైతులు కట్టవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. ఇవాళ ప్రభుత్వం దగ్గర డబ్బు లేదు; ఓవర్‌డ్రాఫ్ట చేయటానికి వీలులేదు, ప్రభుత్వానికి ఆదాయము ఎట్లా వస్తుందని మనం బాధపడుతున్నాము. పంటలు పండి, ఆ పంట అమ్ముకొన్నప్పుడే రైతులు పన్ను చెల్లించే పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది రైతులయొక్క 4 సం.ల భారాన్ని ఒకేసారి వారిపై మోపకుండావారు క్రమక్రమంగా చెల్లించే పద్ధతి ప్రభుత్వం ప్రవేశపెడితే తప్ప లేకపోతే రైతులు చాలా క్లిష్ట పరిస్థితిలో పడతారని మనవిచేస్తున్నాను. ఈమధ్య ఎన్నికల కాలంలో— ఎన్.జి.ఒ లు స్ట్రయిక్ నోటీసు ఇస్తారనే విన్నంతనే ప్రభుత్వం వారికి 7 రు. మొదలుకొని 15 రు. వరకు డి. ఎ. రెట్రాస్పెక్టివ్ ఎఫెక్ట్‌తో—అంటే అక్టోబరు 71 నుంచి ఇవ్వటం జరిగింది. ప్రభుత్వానికి ఆర్థిక పరిస్థితి ఇంతకష్టంగా ఉన్నప్పటికీ, ప్రభుత్వం ఎన్. జి. ఒ ల పట్ల ప్రత్యేకమైన సానుభూతితో ఉండి వారికి ఆ విధంగా డి. ఎ. ఇవ్వటం జరిగింది. ఇంతవరకు ఎన్నడూ ఏ ప్రభుత్వం రెట్రాస్పెక్టివ్ ఎఫెక్ట్‌తో ఇచ్చే సౌకర్యం కలుగజేయలేదు. మన ముఖ్యమంత్రిగారు పి. వి. నరసింహారావుగారు — ప్రభుత్వానికి *ఇవాళ ఇంత

భారం ఉన్నప్పటికీ- అటువంటి సౌలభ్యం కలుగజేసినందుకు ముఖ్యమంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :- ఇంకా ఎన్.జి.ఒ. లకు ఇవ్వవలసినవి చాలా ఉన్నవి. అవి కూడ ఇవ్వమనండి.

శ్రీ పి. శేషాచలం :— వెనుకబడిన తరగతుల వారిగురించి, వారి యొక్క అభివృద్ధి గురించి, ఉద్యోగాలలోగాని విద్యాలయాలలోగాని వారికి ఇచ్చే ప్రత్యేకత గురించి యీమధ్య హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పుల మీద సుప్రీమ్‌కోర్టుకు అపీలుచేసి సాధించిన విషయంలోగాని యీ ప్రభుత్వం గౌరవనీయులైన శ్రీ పి. వి. నరసింహారావుగారి నాయకత్వాన ప్రగతి సాధిస్తున్నది అన్నది నిస్సందేహమైన విషయము ఈనాడు సుస్థిరమైన ప్రభుత్వం కావాలని మనం కోరినాము. ఇది సుస్థిరమైన ప్రభుత్వము. ఇది ప్రగతి సాధించే ప్రభుత్వము. శ్రీ పి. వి. నరసింహారావుగారు ముఖ్యమంత్రిగా, నాయకుడుగా ఎన్నుకోబడిన తక్షణమే, వారు చెప్పిన ఉపన్యాసంలో యీ ప్రగతి సాధించటంలో ఏ ఏ శక్తులు ఎదురైనప్పటికీ, అవసరమైతే తన స్థానానికి తన పదవికి ఆటంకం వచ్చినప్పటికీ లెక్కచేయకుండా యీ ప్రగతి సాధించటంలో సంస్కరణలు తేవటంలో తాను కృషిచేస్తానని చేసిన శపథం, తెలియజేసిన మాట ఒక్కటే యీనాడు ఆంధ్రదేశానికి శ్రీరామరక్ష అని మన ప్రగతికి అదే జీవకర్ర అని మనవిచేస్తున్నాను. గవర్నర్ ప్రసంగానికి కృతజ్ఞతలు తెలిపే తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :— అధ్యక్షా, గవర్నర్ ప్రసంగం గురించి మాట్లాడేముందు ఒక విషయం గురించి చెప్పదలచుకొన్నాను. అధికంగా విజయం సాధించిన అధికార పార్టీ సభ్యులనుంచి గత రెండు రోజులుగా ''గాలి'' 'గాలి' అని అదేపనిగా గాలి అన్న మాట వినిపిస్తున్నది. ఆ విధంగా తమ శక్తిని గురించి అధికంగా అంచనావేసి తమకు ప్రజా బలం ఉన్నదని భావించి ఆత్మ వంచన చేసుకొంటే 67, 69 సంవత్సరాలలో పట్టిన దుస్థితి మరల వారికి పడుతుందని నేను హెచ్చరిక చేయవలసివుంది. రూక విలువ తగ్గించి, దేశంలో ధరల పెరుగుదలకు; నిరుద్యోగ సమస్య అధికం కావటానికీ, ప్రణాళికను మూడు సంవత్సరాలు వాయిదా వేసుకొనటానికి శెలవు చీటి ఇవ్వటానికి ప్రయత్నం చేయటంవల్లనే లోగడ ఇందిరాగాంధి నాయకత్వాన ఉన్న కాంగ్రెస్‌పార్టీ 8 రాష్ట్రాలలో వోడిపోయింది తిరిగి 1969 లో 4 రాష్ట్రాలలో జరిగిన ఉపఎన్నికలలో మహాఘోరంగా వోడిపోయింది. ఆ గుణపాఠాలు నేర్చుకొనే ఆ పార్టీ యీనాడు దేశంలో కొన్ని సంస్కరణలు తేవాలని. కొన్ని సమస్యల మీద అభివృద్ధికరమైన పంథా అవలంభించాలని నిర్ణయించారు. దానికి దేశం ఆమోదించింది తాము చేసే వాగ్దానాలకు అమలుచేసే విధానాలకు అగాధం పెరుగుతున్నది. అందువల్లనే ఇవాళ ఆ గాలి పోతున్నదని గమనించాలి. 1971 లో జరిగిన మధ్యాంతర పార్లమెంటరీ ఎన్నికలలో ఆంధ్రదేశంలో కాంగ్రెస్ పార్టీకి వచ్చినటువంటి వోట్స్ శాతం 56. అప్పుడు తెలంగాణా ప్రజాసమితికి కాంగ్రెసుకు వ్యతిరేకంగా పోటీ చేసింది. అప్పుడు టి. పి. ఎస్. కు ఇక్కడ 14 శాతం వోట్స్ వచ్చాయి. ఇప్పుడా సమితి కాంగ్రెస్‌లో కలపడి అపుడు సిండికేట్ కాంగ్రెస్‌కు వ్యతిరేకంగా పోటీచేసింది. అట్టడుగు శాసనసభలో ఉన్న 15 మంది సిండికేట్ సభ్యులు కాంగ్రెస్‌పార్టీలో విలీనం

అయినారు. 29 మంది స్వతంత్రపార్టీ సభ్యులలో 19 మంది కాంగ్రెస్‌లోకి వచ్చారు. ఇంత జరిగినా, 71 లో 85 శాతం వోట్లు సంపాదించిన కాంగ్రెస్ యీ ఎన్నికలలో 55 శాతం మాత్రమే వోట్స్ సంపాదించింది. ఆ విధంగా కాంగ్రెసు బలం తగ్గింది. ఆంధ్రప్రజల తీర్పు ఏవిధంగా ఉన్నదో మీరు ఆలోచించకపోతే—అతిశయోక్తులతో ఆత్మవంచన చేసుకొంటే తిరిగి 67 పరిస్థితికి మీరు పోతారని నేను హెచ్చరిక చేస్తున్నాను.

ఈ ఎన్నికలు కూడ ఏవో స్వల్ప విషయాలు తప్పితే చాలప్రశాంతంగా జరిగింది అని గవర్నరుగారు చెప్పినప్పటికి ఎన్నికలలో ధాన్యం బస్తా మీద నాలుగు రూపాయల చొప్పున వసూలు చేసిన రెండున్నర కోట్ల రూపాయల డబ్బుగాని, లాటరీ టికెట్స్ మీద వసూలు చేసిన డబ్బుగాని, డిస్ట్రిక్ట్ మార్కెటింగ్ సొసైటీస్‌లో 68–69 లో కోటిరూపాయల వరకు నష్టపుచి దిగమ్రింగిన సొమ్ముగాని దేశ రక్షణ నిధులు నుంచి అనేక పద్ధతులలో వసూలు చేస్తున్నటువంటి డబ్బుగాని యివన్ని రంగం మీద విచ్చల విడిగా వచ్చిన విషయం మరచిపోకూడదు. కులాలు మతాలు రెచ్చగొట్టి సంపాదించి ఓట్ల విషయం కూడ లెక్క వేసుకోవాలి. వీటన్నిటికంటె, నేను మొత్తం సమగ్రంగా చెప్పకపోయినప్పటికి ఎన్నికల సందర్భంలో జరిగిన కొన్ని ఘటనలు మాత్రం మీదృష్టికి తేదలచాను. విజయవాడలో పట్టపగలు ఎన్నికల ప్రచారంలో ఉన్న కనకారావు బరిసెల చేత. కత్తుల చేత పొడిచి చంపబడిన ఘటన ఆంధ్రదేశంలో రెండవ ముఖ్యపట్టణంలో జరిగింది. ఎన్నికలు అయిన తరువాత కాన్‌డిడేట్‌ను దారుణంగా హత్య చేసిన ఘటన, తెల్లవారిన తరువాత, వెలుతురు వచ్చిన తరువాత జరిగిన ఘటన, అందరికి తెలుసు. ఫిబ్రవరి 19వ తేది రాత్రి వరంగలు తాలూకాలో పెగడపల్లి గ్రామంలో హరిజనవాడ మీద దాడిచేసి కత్తులు, బరిసెలు తీసుకొని పింగళి వీరపల్లును హత్య చేసిన ఘటన మీరందరు పత్రికలలో చూసే ఉంటారు. మార్చి 5వ తారీఖు మునుగోడులో కాల్పులు జరిగి యిద్దరు చనిపోయిన విషయం కూడ మీకు తెలుసు. ఎలక్షన్ నాడు పోలింగు యింకో అరగంటకు ముగుస్తుందనగా ప్రజల మీద కాల్పులు జరిగినాయి. మెదక్ జిల్లా సంగారెడ్డి, మున్నూరులో ఒంటిగంటకు బరిసెలతోను కత్తులతోను పొడిచి కమ్యూనిస్టు కార్యకర్తను హత్యచేసిన విషయం తెలుసు. మహబూబాబాద్ నియోజకవర్గంలో 40 కేంద్రాలలో పోలింగ్ ఆఫీసర్ ఎదుట పోలింగ్ ఏజెంట్లను బైటకు లాగి జబర్‌దస్తీగా పంపించి ఏజంట్ లేకుండా జరుపుకొన్నటువంటి ఘటన. భూస్వాముల యొక్క దౌర్జన్యం పత్రికలో చూశారు. శ్రీకాకుళం ములుగు ప్రాంతాలలో పోలీసు కాంపులుపెట్టి, నక్సలైట్స్‌ను వేటాడుతాము అనే పేరుతో ఎన్నికలలో ప్రజలు పాల్గొనకుండా బెదరించి, ఆలాంటి బెదరింపులతో ఓట్లు వేయించుకున్నటువంటి ఓట్లు, ఇవన్ని చూసినట్లయితే స్వల్పతేడాతో ఓడిపోయినటువంటి ములుగు నియోజకవర్గం గురించి అర్థం చేసుకుంటే ఎట్లాంటి ఫలితంవచ్చేదో మీరే అర్థం చేసుకోవచ్చు. నేను కొన్ని మాత్రమే చెపుతున్నాను. ఈ విషయాలన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొన్నప్పుడు ప్రజలలో కాంగ్రెస్ పార్టీ విధానాలకు ప్రజా ఆమోదం పెరుగుతున్నది అనుకుంటే పొరపాటు. ఈ విధానాలు కొనసాగితే 67లో పట్టిన పరిస్థితే మళ్ళీ కాంగ్రెసుకు పట్టక తప్పదని మనవిచేయాలి. ముఖ్యమంత్రిగారు ఉగాదినాడు రేడియో ప్రసంగం చేశారు. మళ్ళీ యిప్పుడు పదవి స్వీకరించిన

తరువాత మరొక రేడియో ప్రసంగం చేశారు. 'కాలనిర్ణయంతో కూడిన కార్యక్రమాన్ని నిరుద్యోగ నిర్మూలనకు పట్టణ గ్రామీణ ప్రజల సౌకర్యాలను పెంచడానికి కృషి చేస్తాను' అని వాగ్దానం చేస్తూ ఆ ప్రసంగం యున్నది.

"The Ruling Congress will now go ahead with redoubled vigour to implement the Garibi Hatao Programme".

అన్నారు. ఇన్ని వాగ్దానాలు చేశారు గాని అందులో మచ్చుకు పీసపాలు గవర్నర్‌గారి ప్రసంగంలో లేకుండా పోవటం శోచనీయం. ప్రజలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలు, ఆంధ్ర ప్రజలను వేధించే సమస్యలు పరిష్కారం చేయడానికి ఒక్క మౌలిక సూచన కూడా మొత్తం ఉపన్యాసంలో గాలించి వెతికి చూపెట్టమని చెప్పండి. వాగ్దానాలకు అమలు జరిపే విధానాలకు అగాధం పెరుగుతున్నదని అనడానికి మచ్చుతునక గవర్నర్ గారి ప్రసంగం. ఆంధ్రదేశంలో నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారం చేస్తారట! నిన్న గాక మొన్న రిపోర్టు చూస్తే గత సంవత్సరం నిరుద్యోగులుగా ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్స్చేంజ్‌లో రిజిస్టర్ చేసుకొన్నవారు 54 వేలు. గత సంవత్సరం 34 వేలమంది రిజిస్టర్ చేసుకుంటే మూడు నాలుగు వేలమందికి ప్రొవైడ్ చేశారు. మిగతా 30 వేల మంది బాక్‌లాగ్ క్రింద తయారు అవుతున్నారు. ఇప్పటికి నాలుగు లక్షల మంది వరకు ఆంధ్రదేశంలో Registered unemployed సంఖ్య వుంటుంది. అని అర్థం చేసుకొన్న తరువాత నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారం చేస్తామనేది మురిపించే మాటలు తప్ప ఈ విధానంలో అది మాత్రం సాధ్యం కాదు. ఎలా పరిష్కారం చేయాలో కూడ నేను కొన్ని సూచనలు చెప్పదలచుకొన్నాను. భారతదేశంలో ప్రణాళికలు ప్రారంభం అయిన తొలి రోజులలో 33 లక్షల నిరుద్యోగులు, ఈనాడు రెండుకోట్ల 80 లక్షలకు పెరిగారు. శ్రీమతి ఇందిరాగాంధిగారి నాయకత్వం క్రింద, విధానాల క్రింద, రోజురోజుకు నిరుద్యోగ సమస్య పెరగడానికి మూలం ఏమిటి? యువకులలో నిస్పృహ పెరగడానికి కారణం ఏమిటి అని ఆలోచించి పరిశీలించకపోతే దేశానికి మీరు సమస్యను పరిష్కరించి దేశ పురోభివృద్ధికి అవకాశం యివ్వగలుగుతారని, అధికార పార్టీ చేస్తుందని నేను అనుకోవడం లేదు. ఇప్పుడు మన రాష్ట్రంలో మూడు ప్రాంతాలకు మూడు అభివృద్ధి పథకాలు తయారుచేస్తున్నట్లుగా గవర్నర్‌గారి ప్రసంగంలో యున్నది. ఇది క్రొత్త విషయం కాదు. ఆంధ్రదేశంలో ప్రాంతీయ విభేదాలు రావడానికి మన రాష్ట్రంలో ఉండే వివిధ ప్రాంతాల అభివృద్ధిలో ఉండే తారతమ్యాలే ప్రధాన కారణం. దానిని పరిష్కరించాలంటే ఆంధ్రరాష్ట్రం మొత్తంగా పురోభివృద్ధి సాధిస్తూ వెనుకబడ్డ ప్రాంతాలకు ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించి వాటిని అభివృద్ధి చేయడానికి తీసుకోవలసిన కృషిలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం విఫలం అయిన కారణంగా మధ్యలో చాల అవాంఛనీయమైన పరిస్థితులు ఎదుర్కోవలసి వచ్చినది. అవి తాత్కాలికంగా సద్దుమణిగినా సమస్య పరిష్కారం చేయనిది మాత్రం ఎప్పటికి అయినా ఆ చిచ్చు రాజుతూ ఉండే ప్రమాదం ఉన్నదని మనవిచేస్తున్నాను. దేశంలో తలసరి ఆదాయం మన రాష్ట్రంలో చాల తక్కువ. పారిశ్రామికంగా వెనుకబడి ఉన్నాము. అలాంటి మన రాష్ట్రంలో వెనుకబడిన ప్రాంతాలు మరింత ఎక్కువగా ఉన్నాయి. పోలీనా తలసరి ఆదాయం కోస్తాజిల్లాలలో 340 రూపాయలు వుంటే 240 రూపాయలు రాయలసీమలో, 220 రూపాయలు తెలంగాణ ప్రాంతంలో యున్నది. ఆంధ్రప్రాంతం కూడ పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి పొందింది కాదు.

దేశం మొత్తంమీద యితర రాష్ట్రాలతో పోల్చి చూసుకుంటే ఆంధ్రదేశం పారిశ్రామికంగా చాల వెనుకబడి యున్నది కోస్తాజిల్లాలలో వ్యవసాయాభివృద్ధివల్ల వచ్చినటువంటి ఫలితం తప్ప మరొకరకంగా మొత్తం పారిశ్రామికీకరణం జరిగి భారతదేశంలో యితర రాష్ట్రాలతో సరితూగే పరిస్థితి వచ్చి మాత్రం కాదు. ఈ సమస్య పరిష్కరించడంలో యివ్వాళ ఏదో క్రొత్తగా ప్లాన్స్ పథకాలు వేస్తాము అని చెప్పడం తప్ప. 1965 లో నేషనల్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ అప్లయిడ్ ఎకనమిక్ రిసర్చికి చెందిన లోకనాథం నాయకత్వాన ఒక కమిషన్ వేసి ఆంధ్రప్రదేశానికి టెక్నో ఎకనమిక్ సర్వే జరిపి 65 లో వారు ఒక రిపోర్టు ప్రభుత్వం యొక్క కన్సిడరేషనుకు యిస్తే ఇప్పటివరకు దానిమీద జరుగుతున్నటువంటి చర్యలు ఏమిటో ప్రభుత్వం దానికి సమాధానం చెప్పకుండా, దానిమీద ఏ వివరణ యివ్వకుండా తిరిగి ఎప్పటికప్పుడు కమిటీలు రిపోర్టులు వివరణలు తప్ప కార్యదక్షత లేకుండా చేసే పని ఆంధ్రదేశంలో జరుగుతున్నది. ఆ రిపోర్టులో చాల సూచనలు చేశారు. అన్నీ సమగ్రం కాకపోయినా, అన్నీ ఆమోదయోగ్యం కాకపోయినా కొన్ని మన ఆంధ్రదేశం యొక్క పరిస్థితుల గురించి తగిన వివరణలు సేకరించి వారు అలాంటి నివేదిక తయారుచేసి యిస్తే యివ్వాళ మళ్లీ కమిటీలు అనే పేరుతో కాలయాపన చేసి పని మాత్రం జరగనివ్వడం లేదు. భారతదేశంలో గరీబీ హఠావో అని అంటున్నారు. వెనుకబడ్డ తరగతుల నుంచి చాల మంది శాసనసభకు వచ్చారు. యువకులు ఉత్సాహంతో ముందుకు పోవాలని వచ్చారు. మహిళలు అనేకమంది శాసనసభకు వచ్చారు. ఆవేదన వున్నది. ఆందోళన వెలిబుచ్చుతున్నారు. కాని ప్రభుత్వ విధానాలను సరైన మార్గాలకు మళ్లించేందుకు మనమందరం కలిసి సమిష్టిగా కృషి చేయకపోతే దేశం మరొక మార్గంలో పోతుందని మనవిచేస్తున్నాను. దేశంలో 80 శాతం ప్రజలు రూపాయి కంటె తక్కువ దినసరి వాడకం జరుగుతున్నవనే విషయం మనకు అనేక నివేదికల నుంచి తెలియవస్తున్నది. 50 శాతం పావర్టీ లైనుకు తక్కువలో యున్నారు. ఈ మధ్య డైరెక్టు టాక్సెస్ ఎంక్వయిరీ కమిటీ అని కేంద్రప్రభుత్వం వేస్తే, అధిక లాభాలతో ప్రభుత్వానికి పన్నులు చెల్లించకుండా చాటుగా దాటవేసినటువంటి బ్లాక్‌మనీ సంవత్సరానికి ఎంత చలామణి అవుతున్నది? చాటుగా పోతున్నది? చెప్పిన విషయం అందరు పత్రికలలో చూసే ఉంటారు. సంవత్సరానికి 1,400 కోట్ల రూపాయలు. ఇప్పటికి సుమారు నాలుగువేల కోట్ల రూపాయలు చేరుకొని ఉంటుందని కేంద్ర ఆర్థికశాఖ మంత్రి పార్లమెంటులో యిచ్చిన సమాధానంబట్టి అందరు గుర్తుంచుకోవాలి. ఇన్‌కం టాక్సు తాలూకు బకాయిలు 750 కోట్లు ఉన్నాయి. అండర్ యిన్‌వాయిసింగ్ ఓవర్ యిన్‌వాయిసింగ్‌లో 250 కోట్ల రూపాయలు కొల్లగొడుతున్నారు. ఆ రకంగా దేశంయొక్క సంపత్తిని గుంజివేస్తూ ఉంటే — దేశంలో వందకి 50 మంది పావర్టీ లెవెలుకు తక్కువ జీవితము గడుపుతూ యుంటే దేశంలో దరిద్రం తొలగిస్తాము మేమంతా కంకణం కట్టుకొన్నాము అని ఉపన్యాసం యిస్తే అది మాత్రం చలామణి కాదు. అవి శుష్క వాగ్దానాలు తప్పితే ఆచరణలో మాత్రం సాధించగలిగేవి కావు. ప్రభుత్వంయొక్క మౌలికమైన విధానాలలో మార్పులేకుండా ప్రాథమిక చర్యలు తీసుకోకుండా ఈ సమస్యను పరిష్కరిస్తారని అనుకోవడం లేదు. ఈ విధానాలు మార్చుకోవాలి, మౌలికమైన సమస్యలమీద దృష్టి మరల్చాలి అని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను మన ఆంధ్రదేశంలో ఉన్నటువంటి అనేక సమస్యలు గవర్నరుగారి ప్రసంగం పర్వ్యూ నుంచి దాటిపోయినాయి. గత సంవత్సరం

38 రూపాయలు రేట్ నిర్ణయించి ఉండే కళ్ళంలో ధాన్యం 36 రూ. కు అమ్మింది. 34 రూపాయలకు కూడ తగ్గిపోతే కొనే దిక్కు లేకుండా రైతు అమ్ముకొనేటప్పుడు వారిని వేధించి లాక్కొని వచ్చిన ధాన్యాన్ని నవంబరు వచ్చేటప్పటికి 72 రూపాయలకు అమ్ముకొని, రూపాయకు 5½ గిద్దలు చొప్పున బియ్యాన్ని అమ్మే పరిస్థితి తెచ్చి, ఆంధ్ర దేశంలో యింత ఘటన జరిగితే తీవ్ర పరిస్థితులు వస్తే, వాటిని గమనంలో ఉంచుకోకుండా కనీసం వాటిని యిక్కడ ఉపహరించినటువంటి పరిస్థితి కూడ లేదు. 36 రూపాయిలు పండించిన రైతుకా? అష్టకష్టాలుపడి, పంటలకు తెగుళ్ళు వచ్చినా ఎన్ని యిబ్బందులు వచ్చినా భరించి పండించిన రైతుకు యీ ధరా? అష్టకష్టాలూపడి పంటను తీసుకువస్తాడు. కళ్ళంలోనే బస్తా 36 రూపాయిలా పండించిన రైతుకు? కొనేవాడి రూపాయికి బియ్యం అయిదున్నర గిద్దలా? మధ్య దళారీకి మాత్రం బస్తాకు 42 రూపాయిలా? ఎల్లమూసుకుని, ప్రభుత్వం చూస్తూ కూర్చుని బస్తాకు నాలుగు రూపాయిల చొప్పున వసూలు చేసుకుని, రెండున్నర కోట్ల రూపాయిలు జేబులో వేసుకుని పోతుంటే — గరీబీహఠావో, మేమంతా సోషలిజం తీసుకువస్తాం, దేశాన్ని ఉద్ధరిస్తాం అని మాటలు చెప్పడం తప్పు అని చెబుతున్నాను. ఈ సంవత్సరం ఇప్పుడు, కళ్ళంలో 45—50 రు.లు అమ్ముతున్నది. ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నది ప్రభుత్వం? ఆ ధాన్యాన్ని చౌకడిపోలద్వారా ప్రజలకు ఏ విధంగా పంపకంచేయాలని ఆలోచిస్తున్నది? దానికి సంబంధించి పథకమేమైనా వుందా? గవర్నరుగారు ఒక్క మాట తమ ప్రసంగంలో చెప్పారా? లేదు; బెంగుళూరులో. కాంగ్రెసు ఎ.ఐ.సి.సి. తీర్మానంలో — శ్రీమతి ఇందిరాగాంధి నాయకత్వంలోకి వచ్చినకొత్తలో ఆహారపదార్థాల టోకు వ్యాపారాన్ని జాతీయంచేస్తాం అని వాగ్దానంచేశారు ఆ మాటచెప్పి ఓట్లు తెచ్చుకున్నారు. గద్దె ఎక్కారు. తర్వాత అది మరచిపోయారు. ప్రజలను మాత్రం — ఆ మాట చెప్పవలసివస్తే, ఇంకొక మాట దొరకడంలేదు — దగాచేయడం తప్ప యిది యింకొకటికాదని మనవిచేస్తున్నాను. ఎందుకని జాతీయం చెయ్యరు? బెంగుళూరు ఎ.ఐ.సి.సి. తీర్మానం, వారు అధికారంలోకి రావడానికి చేసిన వాగ్దానం ఎందుకని అమలుజరపడానికి పూనుకోరు? అని అడుగుతున్నాను. చెరకుధర కనీసం నూరు రూపాయిలు కావాలని రైతాంగం అడుగుతున్నది. ఎనిమిది సంవత్సరాల నుంచీ రు. 80-90 లకు దాటదు. ఎనిమిదేళ్ళ క్రితం పంచదార ధర రూపాయిపదిపైసలు కిలో వుంటే ఈ మధ్య అది రు. 1.75 పైసలయింది, తర్వాత రెండు రూపాయిలైంది, దొంగ మార్కెట్లో మూడురూపాయిలు, మూడున్నర రూపాయిలు పెట్టి కొనుక్కోవలసిన దుస్థితి ఏర్పడింది. దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తర్వాత కిరోసిన్ అయిల్‌పై 26 లక్షల ఎక్సైజు సుంకం గత సంవత్సరం 25 కోట్లా? ఇప్పుడు 30 కోట్లు? ఇంత పన్నువేసి సామాన్యులు కిరసనాయిలు కూడా కొనుక్కోలేకుండా చేసి, దీపాలు ఆర్పుతున్నారా? ఇంక, ప్రత్తి, విషయానికి వద్దాం. మనరాష్ట్రంలో ప్రత్తి ఉత్పత్తి అవుతున్నది. బొంబాయి మార్కెట్‌లో ఇవాళ రు. 375 వుంటే గుంటూరు, రాయలసీమ మార్కెట్లో రు. 275 లకు కొంటున్నది. మొనాపొలిస్టు అంతా కట్టగట్టి రైతాంగాన్ని పీడిస్తుంటే చూస్తూ ఏమిటి చేస్తున్నారు? మన కాటన్ అంతా కోయంబత్తూరు, బొంబాయి, అహమ్మదాబాదులకు పోయి, అక్కడ నూలు తయారయి. మళ్ళీ యిక్కడికి మగ్గాలకు వస్తే, యిక్కడ నూలుధర పెరుగుతుంది, బట్టలధర పెరుగుతుంది, 4 లక్షల 50 వేలమగ్గాలు ఆంధ్రదేశంలో వున్నవి.

20 పౌన్లు యావరేజిన కావలసి వచ్చినప్పటికికూడా, మొత్తం పదికోట్ల 80 లక్షల పౌన్లు కావాలి. ఆంధ్రదేశంలో మన నూలు మిల్లులలో తయారయ్యేది మూడుకోట్లకు మించదు. తక్కిన 7 కోట్ల 80 లక్షల పౌన్లు మన ప్రత్తి యితర రాష్ట్రాలకుపోయి, తిరిగి మన రాష్ట్రానికి నూలుగా వచ్చినప్పుడు యిక్కడ ప్రత్తిధర తక్కువ, కొనుక్కునే నూలుధర, బట్టలధర ఎక్కువ అవుతుంది. ఇదంతా తమ కళ్ళముందే జరుగుతూ వుంటే చూస్తూ ఊరుకుంటూ, గరీబీహఠావో, మేము దరిద్రులను ఉద్ధరిస్తాం, దారిద్ర్యాన్ని తొలగిస్తాం అని అంటూవుంటే—దీనికేమనాలి? యీ విధంగా మాటలకూ, చేతలకూ వున్న తారతమ్యాన్ని గమనించకపోతే మాత్రం చాలా ప్రమాదం జరుగుతుందని మనవిజేస్తున్నాను.

ఇంక బొగ్గు, సంగతికి వద్దాం. పుగాకు రైతు గత సంవత్సరం టన్ను రు. 60–65 లకు కొన్నారు; యీ సంవత్సరం రు. 150 లకు కొన్నారు. బొగ్గు ధర రెండున్నర, మూడురెట్లు పెరిగింది. పొగాకు మార్కెట్లో అమ్ముకోబోతే యీ గుత్త సంస్థలన్నీ కూడా కొన్నధర—గత సంవత్సరం యావరేజున రు. 550 అయితే, యీ సంవత్సరం రు 320. పొగాకుధర తగ్గిందిగాని, సిగరెట్ ధర తగ్గిందా? పొగాకుధర తగ్గుతుంది, సిగరెట్ ధర పెరుగుతుంది; పంటకళ్లంలో ధాన్యం ధర తగ్గుతుంది, బియ్యం ధర పెరుగుతుంది, పంచదార చెరకుధర తగ్గుతుంది పంచదార ధర పెరుగుతుంది. ఇలాంటివన్నీ తమకళ్ళ ఎదుట జరుగుతూవుంటే, ఈ మధ్య దళారీలు రాజ్యం ఏలే యీ పరిపాలనక్రింద, తమ చలవక్రింద, ప్రోత్సాహంతో యివన్నీ జరుగుతూవుంటే, దీనిని సోషలిజం సాధించడం అనుకోమంటారా? యీ పరిస్థితినుండి బయటపడకపోతే మాత్రం ప్రమాదం తప్పదని మనవిజేస్తున్నాను. గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో ఒక్కమాటైన వీటిగురించి వున్నదా? అంటే లేదు.

అసలు దేశంలో సోర్స్ ఆఫ్ బ్లాక్‌మనీ ఏమిటి? బ్లాక్ ప్రాఫెట్స్ ఏమిటి? బ్లాక్‌ప్రైజెస్ ఏమిటి? దేశంలో గుప్తధనం పెరగడానికి, నల్లబజారులో ధరలు పెరగడానికి, యీ నల్లడబ్బు యీ విధంగా దేశంలో విపరీతంగా చలామణీ కావడానికి దీనికంతటికీ కారణం వారు అనుసరిస్తున్న విధానాలే, వారు ప్రోత్సహిస్తున్న యీ మధ్య దళారీ, దొంగ వ్యాపారమేనని మనవిజేస్తున్నాను. దీనిని గనుక అదుపులో పెట్టకపోయినట్లయితే దేశ ఆర్థికవిధానమే పూర్తిగా తలక్రిందులైపోతుందని మనవి జేస్తున్నాను. ఇది గనుక దృష్టిలో పెట్టుకొనకపోయినట్లయితే చాలా ప్రమాదకరమైన పరిణామాలు దేశంలో సంభవిస్తాయని మనవిజేస్తున్నాను.

తర్వాత, కరప్షన్‌కు నైతిక సంక్షోభం కారణం అంటారు? నైతిక సంక్షోభం కాదు, గుత్త సంస్థలయొక్క అధికదోపిడీ, దీనిని ప్రోత్సహించే ప్రభుత్వవిధానం, దీనివలన మొత్తం వ్యవస్థ కుళ్ళిపోతున్నది; ప్రభుత్వంలో ఉన్నవారిని పట్టుకుని, మంత్రులను పట్టుకుని, ఆఫీసర్స్‌ను పట్టుకుని, ప్రభుత్వ యంత్రాంగమునంతా పైనుంచి క్రిందివరకు అవినీతిపాలు చేసి........యీ విషయాలన్నీ అనేక రూపాలలో శాసన సభ ముందుకు వస్తాయి, అవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకుంటే మీకు పరిస్థితి ఏ విధంగా వుందీ అర్థమవుతుంది. గుత్త పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ సంక్షోభమే ఇది.

ఇంక, రైతాంగానికి సకాలంలో, సక్రమంగా ఎరువులు పంపిణీ చేయడానికి కదా. యీ డిస్ట్రిక్టు మార్కెటింగ్ సొసైటీస్ ఏర్పాటు చేసింది? రైతాంగానికి సక్రమంగా సక్రమమైన ధరకే ఎరువులు లభిస్తున్నాయా? ధరలు పెంచేసి, తప్పుడు లెక్కలువేసి, డబ్బులు భోగుచేసుకుని, ఎలక్షన్ను కొరకు, అధికారంలోకి రావడం కొరకు అవినీతిని ప్రోత్సహిస్తూ యీ సంస్థలన్నింటినీ దివాళా ఎత్తించి—కోటి రూపాయిలకుపైగా యీ జిల్లా మార్కెటింగ్ సొసైటీస్‌లో నష్టంవచ్చేట్లు దివాళా ఎత్తించి, ఇక్కడకువచ్చి మేము శోషలిజం తీసుకువస్తున్నామంటున్నారు. ఈ అవినీతి పైనుంచి ప్రోత్సహింపబడుతున్నది. క్రిందనున్న చిన్నచిన్న చేపలను పట్టుకోవడం కంటే. పైన తిమింగలాలున్నాయి. వాటిని గురించి జాగ్రత్తపడడం అవసరం. వాటిని ముందు అదుపులో పెట్టాలని మనవి జేస్తున్నాను. అలాగే, కేంద్రం నుంచి చాలా సలహాలు వస్తున్నవి, అనేకమార్లు, పదే పదే ప్రకటనలు చేస్తున్నారు. భూసంస్కరణలు సమగ్రంగా అమలు జరపాలి. మినహాయింపులు తొలగించాలి, కుటుంబ ప్రాతిపదికపై గరిష్ఠ పరిమితి నిర్ణయించాలి, యివన్నీ చేస్తే తప్ప దేశంలో అధికోత్పత్తి జరగడానికి, ఆహార ధాన్యాల విషయంలో స్వయంపోషకత్వం సాధించడానికి, పారిశ్రామిక వస్తువుల సరియైన ఉత్పత్తికి, పెరుగుతున్న జనాభాకు సరిపడా ఆహార ధాన్యాలు లభ్యం కావడానికి అవకాశముండదని, లేకపోతే యితర దేశాలకు ప్రతి సంవత్సరం మన ఆహారశాఖామాత్యులు, ఆర్థిక శాఖామాత్యులు జోలె పట్టుకుని బిచ్చం అడుక్కోవలసి వస్తుందని, అందువలన యీ విషయాలలో సెల్ఫ్ రిలయెన్స్ స్వయంపోషకత్వం సంపాదించడానికి భూసంస్కరణలు అవసరమని కేంద్ర ప్రభుత్వం శ్రీమతి ఇందిరాగాంధి రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రులను పిలిచి సలహాలు, ఆదేశాలు యిచ్చారు. అందువలన, ఒక్క మాటైనా సమగ్ర భూసంస్కరణల అమలు గురించి గవర్నరుగారు తమ ప్రసంగంలో చెప్పారా? పల్లెత్తుమాట అందులో వారు దానిని గురించి చెప్పలేదు. కేరళ రాష్ట్రంలో కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వం వచ్చింది. వచ్చిన కొద్ది మాసాలలోనే అచ్యుతమీనన్ నాయకత్వంలో బిల్లు పెట్టారు. అది ఇప్పుడు అక్కడ అమలు జరుగుతున్నది. అక్కడ భూస్వామ్య వ్యవస్థ రద్దు చేసి, దున్నేవాడికి భూమి యిచ్చే సంస్కరణ అక్కడ అమలు జరుగుతున్నది. ఇక్కడ యిన్ని సంవత్సరాల నుండి పరిపాలన చేస్తూ వున్నా ఆ గౌరవం మాత్రం వీరికి దక్క లేదు. చివరకు శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ కూడా ఆదర్శప్రాయమైన భూసంస్కరణలు అమలు జరుగుతున్నది ఎక్కడ? అవి అంటే కేరళ రాష్ట్రంలో అని చెప్పక తప్పలేదు. కనీసం వారు చెప్పిన మాటలకు, వారు చేసిన వాగ్దానాలకు కట్టుబడి, వాటిని అమలు చేయడానికి పూనుకోవలసిన అవసరమున్నదనేది దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. తరువాత, మన రాష్ట్రానికి విపరీతంగా అపకారం జరుగుతున్నది. నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారం కావాలంటే—టెక్నో-ఎకనమిక్ సర్వే జరిపిన ఆ కమిటీ రిపోర్టులోనే వున్నది—ఇక్కడ ప్రత్తి పండుతున్నది, నూలు మిల్లులు పెట్టండి; నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారమవుతుంది; చేనేత పరిశ్రమకు నూలు దొరుకుతుంది, ఆంధ్ర దేశానికి బట్ట దొరుకుతుంది. షుగర్‌కేన్ పండుతున్నది, నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టువస్తే యింకా ఎక్కువగా వస్తుంది; అలాగే పోచంపాడు ప్రాజెక్టుకు ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించి, ఏడున్నర కోట్ల ఎకరాలు సాగులోకిరావడానికి మొదటి ఫేజ్‌త యారుకావడానికి పూనుకుంటె, అనుకంటె ముందుగా పూర్తి చేస్తే తెలంగాణా ప్రాంతానికి అభివృద్ధి జరుగుతుంది.

అనేక వ్యాపార పంటలు పండుతాయి. పరిశ్రమలకు కావలసిన వస్తువులు ఉత్పత్తి అవుతాయి. అలాగే, రాయలసీమలో సబ్-సాయిల్ వాటర్‌కు, మైనర్ ఇరిగేషన్‌కు యివ్వవలసిన డబ్బు కేటాయించి. అక్కడ వ్యవసాయాన్ని అభివద్ధి చేసి అక్కడ పారిశ్రామిక వస్తువులు ఎక్కువగా తయారు కావడానికి, ఆహార పదార్థాలు ఎక్కువగా ఉత్పత్తి కావడానికి ప్రోత్సహించవలసిన అవసరమున్నది. ఇవన్నీ వస్తే—ప్రత్తికి నూలు మిల్లులు, చెరుకుకు పంచదార మిల్లులు, పొగాకుకు సిగరేట్ పరిశ్రమ, వేరుశనగ పండిస్తే డాల్డా మొదలయిన నూనెల పరిశ్రమలు యివన్నీ అభివృద్ధి చెందుతాతాయి, అలాగే జూట్ పండుతున్నది. ఆ మిల్లులు కూడా రావడానికి అవకాశముంది. తద్వారా నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారమవుతుంది.

అన్నింటికంటే ముఖ్యమైనది- కేంద్రంనుంచి రావలసిన వాటాలు ఎక్కువగా రాబట్టుకోవడం, యీ విషయంలోమాత్రం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం అసమర్థుని జీవయాత్ర సాగిస్తున్నది. మొదటి రెండు ప్రణాళికలలో ఖర్చు- రెండువేల 5 వందల కోట్లు అయితే, (కేంద్రప్రాజెక్టుల క్రింద ఖర్చు పెట్టినది) ఆంధ్రదేశానికి వచ్చినది మాత్రం- 40 కోట్ల రూపాయలు మాత్రమే; మూడవప్రణాళికలో కేంద్ర భారీ పరిశ్రమలక్రింద 1250 కోట్లయితే, అందులో ఆంధ్రదేశానికి వచ్చింది-48 కోట్లు మాత్రమే. నాలుగవప్రణాళికలో ఎంతవస్తుందో తెలియదు. సీజన్ టికెట్ కొనుక్కొని విమానాలమీద పదవులకొరకు తిరగడంతప్ప-రాష్ట్రానికి రావలసిన వాటాకొరకు, హక్కులకొరకు పోట్లాడి తీసుకురావడానికి ప్రయత్నించడానికి ధైర్యం, సాహసంకూడా లేనివిధంగా ఈ ప్రభుత్వం ప్రవర్తిస్తున్నది. రాష్ట్రాన్ని పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి చేయడంవలన నిరుద్యోగసమస్య పరిష్కారమవుతుంది; అలాగే విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి ఎక్కువచేయడంవలన కూడా మన పరిశ్రమలకు సంబంధించిన సమస్యలుకూడా పరిష్కారమవుతాయి. ఒక్క కొత్తగూడెం, రామగుండం ప్రాజెక్టులను గనుక వెయ్యి మెగావాట్లకు- ఒక సమగ్రపథకంద్వారా ఏర్పాటుచేసుకుంటే, ఎలక్ట్రిక్ పవర్ ఎక్కువగా తెచ్చుకోవడానికి అవకాశమేర్పడుతుంది. అనేకపరిశ్రమలను, తద్వారా, ఏర్పాటుచేసుకోవడానికి వీలవుతుంది, నిరుద్యోగ సమస్యకూడ చాలవరకు పరిష్కారమవుతుందని మనవిజేస్తున్నాను. చివరిగా ఒక్కమాట మాత్రం మనవి జేయవలసి ఉంది. సోషలిజం, సోషలిజం, ఇందిరా గాంధి అని మాట్లాడని ఒక్క వ్యక్తిలేడు యీ శాసనసభలో, సోషలిజం అంటే ఏమిటి? సోషలిజం అంటే లాభాలు సంఘపరంగా, సాంఘిక న్యాయంకోసం, సంఘానికి వినియోగపడితే అది సోషలిజం అవుతుంది కానీ లాభాలతో జేబులు, ఖజానాలు బొక్కసాలు నింపుకోడానికి ఉపయోగపడితే మాత్రం అది కల్తీలేని పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ అవుతుంది. ఇందాకటి నుంచి ఇంత చెప్పినాను. అందులో పీసమెత్తయినా సోషలిజం ఉన్నదా? కీలకమైన పరిశ్రమలు ఉత్పత్తి సాధనాలు వ్యక్తుల చేతులలో లేకుండా వాటి ఫలితాలు సంఘానికి ఉపయోగపెడితే అది సోషలిజం అవుతుంది. అసలు సోషలిజమనే దానిని నీళ్ళు కార్చేసి, గాలి కబుర్లతో సోషలిజమని చెప్పుకుంటే చాలా నష్టం కలుగుతుంది. శాస్త్రీయంగా సోషలిజాన్ని తేవాలనుకుంటే లాభాలార్జించే దోపిడీ వ్యవస్థను రద్దు చేయాలి. అంతేకాని యిటువంటి ఉపన్యాసాలతో మాత్రం ప్రభుత్వం సోషలిజం గమ్యం చేరుస్తుందనుకోవడం పొరపాటు. పెన్న దాటనిదే పెరుమాళ్ళ దర్శనం కాదు

ఈ ప్రసంగాన్ని ఆధారపడి పడవెక్కితే పెన్నవాటకుండా మధ్యలోనే ముంచుతుంది కానీ అవతలకు చేరలేమని మనవి చేస్తూ నేను సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

Sri C. V. K. Rao :—Sir. Neither the Chief Minister, nor the Deputy Chief Minister is present in the House. There must be some sort of tradition. A Minister may be taking notes, that is a different matter. It is better, if there is either the Chief Minister or the Deputy Chief Minister in the House. If the Chief Minister is busy elsewhere......

Mr. Chairman :—The Finance Minister is here.

Sri C. V. K. Rao :—The Finance Minister has nothing to do. You are requested to give your Ruling that they must respect the dignity of the House.

Sri E. Ayyapu Reddy :—The Chief Minister is in the other House.

Sri C. V. K. Rao :—What happened to the Deputy Chief Minister ; if the Chief Minister is in the other House. You ask the Deputy Chief Minister to be present. Yesterday only, we talked so much about the dignity of the House. The dignity of the House may well be maintained, if the Ministers, the Chief Minister and the Deputy Chief Minister keep up the dignity of the House. What is your Ruling ? You send word to the Deputy Chief Minister. What is the good of having twenty-nine Ministers, and only one present in the House.

Mr. Chairman :—As far as possible, the Ministers will be present in the House.

Sri E. Ayyapu Reddy :—The Chief Minister has to give a reply in the other House.

(The Deputy Chief Minister enters the House.)

Sri B. V. Subba Reddy :—There are one or two Ministers here. There is no convention that the Chief Minister or in his absence the Deputy Chief Minister should be present in the House.

Sri C. V. K. Rao :—Is not the Chief Minister responsible to this House?

Sri E. Ayyapu Reddy :—Let me make one point clear !

Mr. Chairman :—Let there be no discussion on this.

Sri C. V. K. Rao :—Are you elaborating on the dignity of the House :

Sri E. Ayyapu Reddy :—There is no question of replying. Is the Member going to say that by the presence or absence of the Chief Minister, the prestige of the House is either enhanced or lowered. No Sir, it is by the way in which the Members behave, and the House conducts its business, the dignity of the House is maintained and enhanced.

Sri C. V. K. Rao :—If that is so who is going to decide ?

The Deputy Chief Minister (Sri B.V. Subba Reddy) :—When the discussion is going on in another House, the Chief Minister or in his absence the Deputy Chief Minister has to be present in that House. So Let me tell the House, of course through you, Sir, that there is no convention or Ruling to the effect that the Chief Minister or in his absence the Deputy Chief Minister should be present in the House. There must be somebody on behalf of the Government present here. A Minister can be present here. In fact, the Finance Minister is already here.

Sri C. V. K. Rao :—With regard to that Mr. Chairman, he is giving a licence to Ministers who are responsible to this House that they can absent themselves from the House, when important business is going on. It is upto the Chair, if any Minister is absent, to ask him to be present. The contention of the Deputy Chief Minister, in fact, brings disrespect to the House.

I raise a point, that if the Chief Minister has no business outside, he should be asked to be present here and follow the debate. No Member however big he may be, can have a 'French Leave'.

Sri E. Ayyapu Reddy :—He may also raise a 'point of order', and say.....

(Mr. Speaker in the Chair)

శ్రీ వై. వెంకటరావు (వేమూరు) :- అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి అడ్రసుమీద యిక్కడ చర్చ జరిగే సందర్భంలో ముఖ్యమంత్రిగారు కానీ, ఉపముఖ్యమంత్రిగారు కాని లేకపోవడం బాగోలేదు. ఇప్పుడే ఉపముఖ్యమంత్రిగారు వచ్చారనుకోండి. వారు కాబినెట్ కొలీగ్స్ ఎవ్వరో నోట్ డౌన్ చేసుకుంటారు అని చెప్పడం శోచనీయం. దేనదే యీ విషయం క్రిందటి శాసనసభలో కూడా రావడం జరిగింది. ఎవరో ఒకరు నోట్ చేసుకోవడమే కానీ ముఖ్యమంత్రిగారు వారి జవాబులో యీ పాయింట్సు చూచి చెప్పడం పడటంలేదు. అందువల్ల సరైన సమాధానాలు కూడా రావడం లేదు.

తరువాత, గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో ఆహార సమస్యను ఒమిట్ చేయడం చాలా శోచనీయం. ఆహారం విషయంలో ప్రభుత్వం ఎట్లా విఫలమైనదో నేను ప్రత్యేకంగా చెప్పవలసిన పనిలేదు. 1969 మే నెలలో ఆంధ్రలో సైక్లోను వచ్చిన విషయం అందరకూ తెలిసినదే. తరువాత 69 అక్టోబరులో విపరీతమైన భారీ వర్షాలవల్ల పంటలు దెబ్బతిన్న విషయం కూడా తెలుసు. గత సంవత్సరం ఆంధ్రలో ఎక్కువ భాగం కరువు కాటకాలకు గురైన విషయంకూడ సువిదితమే. ఇలాంటి పరిస్థితులలో ప్రజానీకం ఆకలితో అలమటిస్తూ, ఆహార ధాన్యాలు కొనుగోలు చేసే శక్తి లేక బాధపడుతున్నారు. గ్రామసీమలలో ధరలు పెరిగిపోయి అనేకమంది పస్తులు వుంటూ—తల్లి అన్నం మానుకుని బిడ్డకు పెట్టిన రోజులు చాలా వున్నాయి. ఇటువంటి పరిస్థితులలో ఆహార ధాన్యాలు ఇతర రాష్ట్రాలకు ఏ విధంగా ఎగుమతి అయినదీ కూడా మనకు తెలియనిది కాదు. బిట్రగుంట దగ్గర పట్టుబడిన బియ్యం వేగనుల గురించి క్రితం అసెంబ్లీలోనే మేము కాల్ ఎటెన్షను మోషనుకూడా ఇవ్వడం జరిగింది-71 ఆగస్టు ప్రాంతములో. నూకలపేరుతో 18 లక్షల రూపాయల విలువగల 33 వేగనుల బియ్యం బిట్రగుంట స్టేషను దగ్గర పెట్టుకోవడం కూడ మనకు తెలుసు.

ఒకప్రక్క వ్యవసాయ కూలీలవంటి పేదప్రజానీకం ఎక్కువగా ఉన్న గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ప్రజలు ఆకలితో అలమటించే రోజులలో జేబులు నింపుకుని మన రాష్ట్రి అవసరాలు తీర్చుకుంటానే ఇతర రాష్ట్రాలకు ఆహారధాన్యాలు పంపే పద్ధతి ఇదేమి గరీబ్ హఠావ్ అని అడుగుతున్నాను వ్యవసాయ కూలీలకు ఇండ్లస్థలాలు ఇస్తాము అన్నారు. బంజరు భూములు పంచిపెడతామని అన్నారు. స్పెషల్ స్టాఫ్‌ను వేసి త్వరగా చేస్తామని అన్నారు. కాని ఆ ప్రాంతాలకు పోయి చూస్తే వారి పరిస్థితి దిగజారిపోయిందే కాని ఏ మాత్రం మెరుగుపడలేదని అర్థం అవుతుంది. బంజరు భూములను పంచిపెట్టకపోగా, పేదవారి అక్రమణలో ఉండి వారి శ్రమవల్ల ఫలోన్ముఖానికి తీసుకువచ్చిన భూములను వారి అనుయాయులకు రాజకీయ బాధితులనే పేరుతో, జైల్ త్యాగి అని సర్టిఫికేట్ ఇచ్చి వారికి ఆ భూములు ఇచ్చిన సంఘటనలు అనేకం ఉన్నాయి. అనేకసార్లు ఇక్కడ తీసుకురావడం జరిగింది. ప్రభుత్వం పేదవారికి సహాయపడకపోగా వారి పరిస్థితులు మరింత దిగజారడానికి ప్రభుత్వం దోహదం చేస్తున్నది. శాంతిభద్రతలు చక్కగా చేస్తున్నామని చెబుతున్నారేకాని ఈ ఎన్నికలలో చచ్చిపోయినంతమంది ఇదివరకటి నాలుగు ఎన్నికలలోను ఎప్పుడూ చచ్చిపోవడం జరుగలేదు. కందుకూరులో సబ్ ఇన్‌స్పెక్టరు ఒకరు చనిపోయారు. చిన గంజాంలో కొందరు చనిపోయారు. శాంతి భద్రతలు కాపాడలేని పరిస్థితిలో ఉన్నామని వారుకూడా ఒప్పుకున్నారు. నక్సలైటు వెనుక జలగం వెంగళరావుగారు హోం మంత్రిగా ఉన్నప్పుడు కొంత తగ్గినప్పటికి ఇప్పుడు అది మరొక స్వరూపంలోనికి వచ్చింది. "1971 సంవత్సరారంభంలో నక్సలైట్ల తీవ్రవాదుల కార్యకలాపాలు తక్కువగా ఉన్నప్పటికి సంవత్సరంలోని చివరి ఆరునెలల కాలంలో వారు చేసిన నేరాల సంఖ్య బాగా పెరిగింది" అని గవర్నరుగారు ఉపన్యాసంలోనే చెప్పారు. ఇప్పుడైనా తగినచర్య తీసుకోవాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అధికోత్పత్తి సాధించాలి అంటున్నారు. రైతులకు పరపతి సౌకర్యాలు కల్పిస్తామని అంటున్నారు. రైతులకు సౌకర్యాలు కలిగించిన నాడే అధికోత్పత్తి సాధించగలరు కాని మరొక విధంగా కాదు. ఇవ్వవలసిన ఇన్‌సెంటీవ్స్ రైతులకు ఇవ్వాలి. శిస్తులు పెంచారు. డ్రైనేజి సెస్సు వేసారు. 1969 నుంచి రైతాంగం ఆర్థిక పరిస్థితి దెబ్బ తిన్న పరిస్థితిలో ఇన్‌స్టాల్మెంట్స్ మీద వసూలు చేసుకోవాలని చెబుతుంటే బండ్ల మీద ఉన్న రైతుల ధాన్యాన్ని కూడా జప్తు చేయడం మా జిల్లాలో అనేక చోట్ల జరిగింది. టాక్సేషన్ పాలసీ ఎట్లా ఉండాలంటే Government should be liberal in the matter of collection of taxes. ఎక్కడా సింపతీ కనపడడం లేదు. ఏ ధోరణిలో వసూలు చేస్తున్నారో చెప్పవలసిన పని లేదు ఎక్యుమలేట్ ఐన శిస్తులు కట్టాలని అన్నారు. డ్రైనేజి సెస్సు కట్టాలని అన్నారు. క్రితం సంవత్సరం కరువు కాటకాలకు గురైనారు. రైతులు దేశానికి వెన్నెముక అని మాటలు చెబుతూ ఈ రకంగా చేయడం చాలా శోచనీయం. ఉత్పత్తి సాధించడానికిఎరువులుండాలి. ఇటీవల ఒకమాసం రోజుల క్రిందట బస్తా రూ. 100 లు పెట్టి అమ్మోనియం కొనవలసి వచ్చింది. ఉత్పత్తి సాధించాలంటే ఇన్‌పుట్స్, ఎరువులు కావాలి. అవి దొరకడం లేదు. గవర్నరు గారి ఉపన్యాసంలో ఒక విషయం వ్రాసారు— గ్రామీణ ప్రాంతాలలోని బలహీన వర్గాలకు చెందిన సన్నకారు రైతుల పేదరైతుల ఆర్థిక స్థాయిని పెంపొందింపచేయడం కోసం ప్రయత్నం ఇది అనిచెప్పారు. ఏమి పెంపొందించారు? రెండు మూడెకరాలున్న పేద రైతులనుంచికూడా ధాన్యం ప్రొక్యూర్

చేస్తున్నారు, వారి అవసరాలకు కూడా ఉంచకుండా ఇవ్వగలిగిన పెద్ద రైతులున్నారు వారి నుంచి ప్రొక్యూర్ చేయకుండా పేద రైతాంగం మీద పడడం న్యాయం కాదు. వారి అవసరాలకు ఉంచి మిగిలిన వద్ద పంచెగా ప్రొక్యూర్ చేస్తే అభ్యంతరం లేదు. ఆ విధంగా చేయాలని కోరుతున్నాను. కరప్షన్ ఏ విధంగా విలయ తాండవం చేస్తున్నది చెప్ప వలసిన పని లేదు. నీతి నిజాయితీ ఉన్న సిబ్బందిని ప్రభుత్వం కావాలని ప్రతివారు కోరుకుంటున్నారు. మనం కూడా అదే మాట చెబుతున్నాం ప్రమత్త హాస్పటల్స్‌నే తీసుకుంటే They have become a sort of nightmare to the poor patients. ఎవరికి హాస్పటలులో ఎడ్మిషన్ కావాలన్నా డాక్టరు ఇంటికిపోయి దణ్ణం పెడితేనే కాని హాస్పటల్‌లోచేర్చుకోడంలేదు. వెనుక డి.ఎమ్. ఎస్‌గా ఉన్నవారే హాస్పటల్స్ విజిట్ చేసి చెప్పిన మాట ఏమిటంటే.—It is a sort of nightmare to the poor patients. దీనిని త్వరిత గతిని అరికట్టాలని కోరుతున్నాను మంగళగిరిలో ఒక టి. బి. హాస్పటల్ ఉంది. క్లయిమేట్ బాగా ఉంటుందని అక్కడ పెట్టారు. కాని అక్కడ డైట్ లేదు. డైట్ లేకుండా టి. బి. హాస్పటల్ ఏమిటి? అది వేస్టింగ్ డిసీజ్. దీనిని నివారణ చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. నిరుద్యోగ సమస్యను గురించి మిత్రులు శ్రీకృష్ణగారు చెప్పారు ప్రణాళికలు వచ్చిన తరువాత అది నానాటికి పెరిగిపోతున్నది. ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్‌చేంజిలలో రిజిస్టర్ చేయించుకుని ఉద్యోగాలు దొరకలేక మానివేసిన వారు చాలా మంది ఉన్నారు. లైవ్ రిజిష్టరులోని వారి సంఖ్య చాలా పెరిగింది. కుటుంబానికి ఒకరికైనా ఉద్యోగం ఇస్తామని వాగ్దానాలు చేస్తారు. ఎక్కడ నెరవేర్చారు? విద్యార్థులలో అన్‌రెస్టుకు కూడా నిరుద్యోగ సమస్య పెరిగిపోవడమే కారణమని మనవి చేస్తున్నాను. శాంతి భద్రతలు లేకుండా పోవడానికికూడా ఇదే దారి తీస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. పరిశ్రమలను ఎక్కువ స్థాపించినట్లయితే ఈ సమస్య కొంత నివారణ కావచ్చును. కాని అది జరగడం లేదు. 12 సంవత్సరాల ప్రణాళిక వేసుకున్నాం. ప్రాంతీయ అసమానతలు తగ్గించాలని అన్నారు. మన రాష్ట్రంలో కోస్తా జిల్లాలకు సంబంధించినంతవరకు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వచ్చిన తరువాత చేసిన అభివృద్ధి ఏమిటో నాకు కనపడడంలేదు. సహజసౌకర్యాలు ఉండబట్టి విశాఖపట్నంవద్దకొన్ని పరిశ్రమలుపెట్టారు. విజయవాడలో ధర్మల్‌ప్లాంటుపెట్టారు. ఈరెండుతప్ప కోస్తాజిల్లాలలో ఏమీజరుగలేదని మనవిచేస్తున్నాను నానియోజకవర్గంలో చాపలి అనే మేజర్ పంచాయతీ ఉంది. ఐదారు వేల జనాభా ఉంటుంది. ప్రక్కన ఉన్న అన్ని గ్రామాలకువిద్యుచ్ఛక్తి ఇచ్చారు. ఆ గ్రామానికై తెచ్చిన పోల్స్‌కూడా తీసుకువెళ్ళి తెలంగాణాకు తరలించారు. సంవత్సరాల తరబడి పనిచేస్తున్న అనేకమంది ఎన్. ఎమ్. ఆర్ లను రిట్రెంచ్ చేస్తారు. ఇది జరుగుతునడి కథ. గరీబీ హటావో అనే పేరుతో బీద ప్రజానీకం పరిస్థితులను మెరుగు పరుస్తామని చెప్పిన కేంద్ర ప్రభుత్వం బడ్జెటు ఏ విధముగా ఉండినదీ తెలిసిన విషయమే. కిరసనాయిల్ మీద పన్ను పెంచారు. మోటారు పంపుసెట్సు మీద పెంచారు. ఫెర్టిలైజర్సు మీద పెంచారు. రైతుకు అవసరమైన వాటి అన్నిటి మీదా పన్ను పెంచడం శోచనీయమైన విషయం బీద రైతాంగానికి స్వల్పకాలిక రుణాలు, దీర్ఘకాలిక రుణాలు యిస్తున్నాం అన్నారు కాని ఏ పేద రైతాంగానికి యిస్తామన్నారో వారు ఎంకంబరెన్సు సర్టిఫికేట్సు తీసుకుని కోఆపరేటివ్ బ్యాంక్సు చుట్టూ తిరగడం తప్ప వారికి ఏ విధమైన రుణసౌకర్యం అందుబాటు అయినట్లు కనిపించడం లేదు. ఈ విధముగా పేద ప్రజా

నీకం, శైలాంగం, షెడ్యూల్డు కులాల వెనుకబడిన వర్గాల ఆర్థిక పరిస్థితి నానాటికి దిగజారి క్షీణిస్తున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. అంతేకాకుండా క్రాప్ అండ్ కాటిల్ యిన్సూ్యరెన్సు ప్రవేశపెడతామని పదే పదే గత శాసన సభలో అనేక సార్లు చెప్పినప్పటికీ యిప్పటివరకు ఆ స్కీము అమలు జరగలేదు. క్రాప్సుకి పెస్ట్సు వస్తే నిర్మూలించడానికి పెస్టిసైడ్సు సప్లయి చేసే స్ప్రేయర్సు కొన్ని ఉన్నవి కూడా యూజులెస్ అండ్ అన్‌సర్వీసబుల్. అప్పుడు తీసుకున్న ప్రశ్న మాటు. క్రాప్ యిన్సూ్యరెన్సు పెట్టాలని పదే పదే చెబుతున్నాం. కేటిల్ యిన్సూ్యరెన్సు కూడా అవసరం. వెటర్నరీ హాస్పిటల్సు మెయింటెనెన్సుకు వంద రూపాయలు యిస్తున్నారు దానిని 500 రూపాయలకు పెంచారు. అది కూడా చాలదు. వీరు వాటికి ట్రీట్మెంటు చేయించుకోవాలంటే పొందలేని పరిస్థితిలో ఉన్నారు. దానిని కూడా పెంచాలి. చాలా విషయాలున్నాయి. చెప్పడానికి టైము లేదు. తెలంగాణాలో హౌస్ సైట్స్, బంజరు భూముల పంపిణీ త్వరితగతిని చేయించాలి. గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో ఆహార సమస్య లేనందుకు తీవ్రమైన నిరసన తెలుపుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు :—అధ్యక్షా, చాలా సంతోషంతో నిన్న గవర్నరుగారి ప్రసంగానికి కృతజ్ఞత తెలిపే తీర్మానాన్ని నేను బలపరుస్తున్నాను. ఏమయినప్పటికీ కూడా ఈ నాడు మనం ఎన్నికలలో చేసిన వాగ్దానాలు అయితేనేం, భారత దేశంలోని పరిసితులు అయితేనేం, ఈ శాసనసభ కొన్ని ముఖ్యమైన మార్పులు తీసుకురావలసిన అవసరం ఉంది. ముఖ్యంగా పట్టణ ఆస్తుల మీద పరిమితి పెట్టడం, భూసంస్కరణలు చేయడం తప్పకుండా తీసుకురావడానికి ప్రయత్నం చేయాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా నిన్న గవర్నరు ప్రసంగంలో చెప్పినట్లుగా మూడు ప్రాంతాలలో ఒకే దృష్టి కలిగే అభివృద్ధి పథకాన్ని చేపడుతున్నాం అన్నారు. నాది కృష్ణాజిల్లాలోని నందిగామ నియోజకవర్గం, కృష్ణాజిల్లా అనగానే సంపన్నమైన జిల్లా అనే పేరుంది. నిజంగా చూస్తే నందిగామ నియోజకవర్గం తెలంగాణా కంటె రాయలసీమకంటె చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతం, కనీసం తినడానికి తిండిగాని, ఉండడానికి యిల్లుగాని కట్టుకోవడానికి బట్టగాని లేని పీడిత ప్రజానీకం మా నియోజక వర్గంలో ఎక్కువగా ఉన్నారనే విషయం అందరికి తెలిసినటువంటిది. ఈ సందర్భంలో గత సంవత్సరం ఏర్పడినటువంటి కరువు పరిస్థితులమబట్టి జీవనోపాధికి జరగక డెల్టా ప్రాంతానికి వలస వెళ్ళి కడుపు నింపుకున్నారనే విషయం కూడా తెలిసిన విషయమే. కోస్టల్ జిల్లాలలో అటువంటి మెట్టతాలూకాలు ఉన్నాయి. వాటి అభివృద్ధి కోసం ప్రభుత్వం తక్షణమే కార్యక్రమాలు చేపట్టాలి. ఈ సందర్భంలో కోస్టల్ జిల్లాలో ఉన్నటువంటి వెనుకబడిన మెట్ట నియోజకవర్గాలకు వాటి అభివృద్ధి కొరకు ఒక ప్రత్యేకమైన బోర్డు ఏర్పాటు చేయాలని మీద్వారా విన్నవించుకుంటున్నాను. కృష్ణా జిల్లాలో వెనుకబడిన నందిగామ తాలూకా ఒక పెద్ద సమస్య. మా నియోజకవర్గానికి నాగార్జున సాగర్ నీటిని యిప్పించాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవిచేసుకుంటున్నాను. మా నందిగామ నియోజకవర్గం తెలంగాణా బోర్డరులోఉంది, అక్కడ నీరు ప్రవేశిస్తున్నప్పటికీ తెలంగాణా వెనుకబడిన ప్రాంతం అనే పేరుతో కోటానుకోట్లు తెచ్చుకుంటున్న సందర్భంలో ఏటువంటి సౌకర్యము లేక బాధపడుతున్న నందిగామ నియోజకవర్గానికి నాగార్జునసాగర్ నుండి వెంటనే నీరు యిప్పించవలసినదని మనవి చేసుకుంటున్నాను ఏమయినప్పటికీ కోస్టల్ జిల్లాలలో వెనుకబడిన మెట్ట ప్రాంతాల అభివృద్ధి కోసం,

ఆంధ్ర దేశంలో ... ప్రజానీకానికి ఉన్నటువంటి సమస్యలను తీర్చడంలో ... అదే విధముగా పట్టణ ఆస్తుల మీద ప్రభుత్వం కొన్ని ... మొదలైనవి రాడికల్ ఛేంజెస్ తీసుకుని రావడానికి కృషి చేయాలని ... ద్వారా ప్రభుత్వానికి విన్నవించుకుంటూ ఎక్కువ ఉపన్యాసం చెప్పకుండా విరమించుకుంటున్నాను.

Sri C. V. K. Rao:—I have pointed out to the Chairman who was presiding before you that the Chief Minister and the Deputy Chief Minister and other Ministers must be present in the House—at least the Chief Minister must be present. After all this is the first Session and then we are discussing a very important matter, namely, the Governor's Address Should they not understand that they owe a duty to the House? They have to keep up the dignity of the House. Yesterday, they spoke so much about dignity etc. Should they not feel that the dignity of the House should not be affected in this way? It is not as if the Chief Minister has greater work or the other ministers are having work and we on this side have no work at all to justify absence in the House. We too, Sir, have got as much work as they. It is their bounden duty to be present in the House. Kindly give your order asking them that they should be present in the House, unless they have got such urgent work and take your earlier permission.

Mr. Speaker:- I caught your point. I fully agree with the views you have expressed. I have also heard from my chamber the point which you have raised earlier. I will certainly take up the matter and see that the Chief Minister or the Deputy Chief Minister or, as a matter of fact, all the Ministers are present. I would like all the Ministers to be present in the House: that is my view. But let us also realise that when both the Houses are sitting at one and the same time when they have work in the other House, they have to go there. The view you have expressed is that as far as possible the Chief Minister, the Deputy Chief Minister and the other Ministers should be present in the House when they have no work in the other House. I fully agree with you. I will take up the matter and see that the maximum number of Ministers including the Chief Minister and the Deputy Chief Minister are present in the House

Sri C. V. K. Rao:—If they have got work in the other House or elswhere, they have got to intimate to you, Sir, and take your permission. Without your permission they connot leave the House. That is the practice previously followed also.

Mr. Speaker:—Let us not insist rigidly on that. They will disturb me too often then.

Sri C. V. K. Rao:—Any disrespect to you, Sir, is disrespect to the entire House and to the entire country. As such, they are bound in duty to be present. They became ministers for this House and for the Country and not for others. Therefore, if they have got any work, let them take your permission. That is the practice previously also.

శ్రీ జి. కోటయ్య:—అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ప్రసంగమునకు కృతజ్ఞత తెలియపరుస్తూ ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ మాట్లాడుతున్నాను. జాగ్రత్తగా పరిశీలించినట్లయితే భారతదేశంలో కోట్లకొలదిగా ఉన్నటువంటి చేనేత పారిశ్రామికుల

రక్షణ విషయంగాని చేనేత పరిశ్రమ రక్షణ విషయం గాని వారు ఏమీ ప్రస్తావించలేదు. భారతదేశ జనాభాలో దాదాపు 4 కోట్లకు పైగా చేనేత పారిశ్రామికులు ఉన్నారు. భారతదేశంలో కుటీర పరిశ్రమలు వ్యవసాయ తరువాత చేనేత పరిశ్రమ ప్రధానమైనది ఈ పరిశ్రమ మీద ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో సుమారు 40 లక్షల మంది చేనేత పారిశ్రామికులు జీవిస్తున్నారు. గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో చేనేత పారిశ్రామికుల రక్షణ విషయంగాని చేనేత పారిశ్రామికుల రక్షణ విషయంగాని ఏమీ ప్రస్తావించబడలేదు. ఇది చాలా విచారకరమైన విషయం. ఇటీవల మన దేశానికి పాకిస్తానుకు జరిగినటువంటి యుద్ధములో బంగ్లాదేశ్ విముక్తికి అసువులు అర్పించిన భారత వీరులకు జోహార్లు హృదయపూర్వకంగా అర్పిస్తున్నాను. బడుగు జాతుల అభివృద్ధి కొఱకు వారియొక్క ఆర్థిక ఉన్నతికి శ్రీమతి యిందిరాగాంధి అమలు పరుస్తున్నది ప్రగతి శీల విధానాల యందు విశ్వాసం ఉంచి పార్లమెంటు ఎన్నికలలోను యిటీవల జరిగిన ఆంధ్ర ఎన్నికలలోను ఎక్కువగా కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను గెలిపించి సుస్థిరమైన ప్రభుత్వములను కేంద్రంలోనూ రాష్ట్రాలలోనూ ఏర్పడడానికి సహకారం యిచ్చినటువంటి ఆంధ్ర ప్రజానీకానికి నేను ఈ సభాస్థలినుంచి నా కృతజ్ఞతలను తెలియచేసుకుంటున్నాను.

ఇటీవల తెలంగాణా ప్రాంతానికి, రాయలసీమ ప్రాంతానికి కూడ అభివృద్ధి కమిటీలను వేశారు. న్యాయమే. వేయవచ్చును. రాష్ట్రములో ఏ భాగము అయినా సరే వెనుకబడి వున్నపుడు దానియొక్క అభివృద్ధి కొరకు, ఆ ప్రాంతములోని పరిశ్రమల అభివృద్ధికి, నీటివసరుల అభివృద్ధికి, చేతి పరిశ్రమల అభివృద్ధికి కమిటీలను వేయవచ్చును తప్పులేదు. కాని అదే విధంగా కోస్తా జిల్లాలకు కూడ అభివృద్ధి కమిటీలను వేయవలసినదిగా మనవిచేస్తున్నాను. కోస్తా జిల్లాలు సస్యశ్యామలమైనవని బంగారు గనులనే అభిప్రాయము వుంది. కాని కోస్తా జిల్లాలలో ఒకటి అయిన ఒంగోలు జిల్లా పరిస్థితి తీసుకోండి మీరు ఒంగోలు జిల్లా వాసులు. గిద్దలూరు, పొదిలి, దర్శి, మార్కాపూర్ ప్రాంతాలు తీవ్రమైన కరువు కాటకాలకు ఎల్లపుడు గురి అవుతూ వుంటాయి. ఇటీవల ఆ ప్రాంతపు రైతులు తమ పశువులకు పచ్చిక లేక, త్రాగడానికి మంచినీరు లేక. మెట్ట ప్రాంతాలలో పండించిన పంటలను పట్టణ ప్రాంతాలకు చేరవేయడానికి రహదారులు లేక చాల యిబ్బందులు పడుతున్నారు. ఈ విషయములో ప్రభుత్వము శ్రద్ధ తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. అందువల్ల కోస్తా జిల్లాలకు కూడ ఒక అభివృద్ధి కమిటీని వేసి రాయలసీమ, తెలంగాణా మాదిరి పరిశ్రమలు, నీటి వనరులు, రహదారులు, కుటీర పరిశ్రమలు అభివృద్ధి చేయడానికి కృషి చేయవలసినదిగా మనవిచేస్తున్నాను. అనావృష్టికి లోను అవుతున్న ప్రాంతాలలో అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు కొంతడబ్బు ఖర్చుపెట్టాలని కేంద్ర ఆదేశానుసారము మంచి నీటి సదుపాయాలకు, తక్కావీ ఋణాల క్రింద ఈ ప్రభుత్వము 17 కోట్ల 40 లక్షలు ఖర్చు పెట్టినది. అందులో కేంద్రప్రభుత్వము 14 కోట్ల రూపాయలే శాంక్షను చేసినది. ఇంకా కేంద్రమునుంచి 3 కోట్ల 40 లక్షలు మనము రాబట్టుకోవలసి వున్నది. దానిని కూడ కేంద్రమునుంచి సంపాదించవలసినదిగా ఆర్థిక మంత్రిగారిని కోరుచున్నాను. అనావృష్టికి గురి అవుతున్న ప్రాంతాలలో అనావృష్టి పేరు క్రింద కొన్ని కార్యక్రమాలు అమలుపరచబడుతూ వున్నవి. అవి కూడ ఒంగోలు జిల్లాలోని పొదిలి, గిద్దలూరు, కందుకూరు, అద్దంకి ప్రాంతాలలో ప్రవేశపెట్టాలని మనవి చేస్తున్నాను. సన్నకారు రైతులకు ఆర్థిక సహాయము చేయడానికి

కొన్ని కార్యక్రమాలు కడప, నల్గొండ, శ్రీకాకుళము, విశాఖపట్టణము జిల్లాలలో ప్రవేశపెట్టారు. ఆ కార్యక్రమాలను ఒంగోలు జిల్లాలో కూడ ప్రవేశపెట్టాలని మనవిచేస్తున్నాను. వెనుకబడిన తరగతుల వారికి ఉద్యోగాలలోను, వృత్తి కళాశాలల్లోను 25 శాతము సీట్లు నిర్ణయించాలని ఆదేశించారు. దానిని వెంటనే అమలుపరచవలసినదిగా మనవిచేస్తున్నాను. తెలంగాణా ప్రాంతములో ఇందిరాగాంధి సూచించిన అష్ట సూత్ర ప్రణాళికను అమలు పరచవలసినదిగా మనవిచేస్తున్నాను. కాంగ్రెసు మీద, కాంగ్రెసు సిద్ధాంతాలమీద అచంచల విశ్వాసము వుంచి ఆంధ్ర ప్రజలు మమ్ములను ఈ శాసనసభకు పంపించారు. వారి ఆశ చిగిర్చి, పుష్పించి, ఫలించే విధంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము కృషి చేయాలని మనవిచేస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ కుడిపూడి ప్రభాకరరావు (అమలాపురం):—అధ్యక్షా, ప్రస్తుతము మనదేశము ప్రగతి పూర్వకమైన బాటలో నడుస్తూ, ప్రజానీకానికి ప్రత్యేకమైన సౌకర్యాలను తీసుకువచ్చి, వారి యొక్క బ్రతుకుబాటలో కొత్త విధానము తీసుకొని వస్తామని వాగ్దానము చేశాము. ఆ వాగ్దానాలను వెనువెంటనే క్రియా రూపములో పెట్టడానికి కృషి చేయవలసిన అవసరము ఎంతైనా వున్నది. ఈ విషయములో భూసంస్కరణలు, పట్టణ ఆస్తులపైన గరిష్ఠ పరిమితి విధించడము వంటివి వున్నవి. పట్టణ ఆస్తులపైన గరిష్ఠ పరిమితి నిర్ణయించడానికి మన రాష్ట్రములో ఒక కమిటీని వేయడము జరిగింది. ఆ కమిటీ రిపోర్టు వచ్చిన వెంటనే దానిని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపి మన ఉద్దేశాన్ని రికమెండు చేయవలసిన అవసరము వుంది. భూములు లేనివారికి బంజరు భూములు యిస్తామని వాగ్దానము చేశాము. కాని ఆ వాగ్దానాన్ని అమలు పరచడములో అనేక ప్రతిబంధకాలు రావడమువల్ల అప్లికేషను పెట్టుకొన్న పేదవారికి భూమి రావడానికి కొన్ని సంవత్సరాలు పడుతున్నది. ఇండ్ల స్థలాల కేటాయింపులో కూడా అనేక ప్రతిబంధకాల వల్ల చాల కాలము పడుతున్నది. కాలాతీతము కాకుండా వుండడానికి, పేదప్రజానీకము నిరాశ పొందకుండా వుండడానికి అప్లికేషన్సు వచ్చినప్పటినుంచి ఒక డెడ్ లైను ఫిక్సు చేసి వాటిని డిస్పోజ్ చేయాలని కలెక్టర్లకు ఇన్‌స్ట్రక్షన్సు యిస్తే తప్ప లేకపోతే అనేక శక్తులు ఎదుర్కొని అవి అమలు జరగకుండా చేసి, ప్రభుత్వాన్ని అభాసుపాలు చేసేదిగా జరుగుతున్నది కాబట్టి ప్రభుత్వము ప్రత్యేక శ్రద్ధతీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. మన రాష్ట్రములో హై బ్రీడ్ వెరైటీస్ అగ్రికల్చర్‌లో ప్రవేశపెట్టినప్పటినుంచి రైతులకు ఖర్చు పెరిగింది. ఫెర్టిలైజర్సు కాని, పెస్టిసైడ్సు కాని ఖర్చు పెరిగింది. జబ్బు వస్తే కంట్రోలు చేయకపోతున్నాము. వేసిన పంట రాత్రికి రాత్రి సర్వనాశనమయి రైతుకు ఎంతో నష్టము రావడము జరుగుతున్నది. గత 2, 3 సంవత్సరాలుగా పంట నాశనమయి రైతులు పెట్టుబడి పెట్టలేని పరిస్థితులలో ఆస్తులను అమ్ముకొనే పరిస్థితులు ఏర్పడుతున్నవి. క్రాప్ ఇన్సూరెన్సు, కేటిల్ ఇన్సూరెన్సు పెట్టాలని గత 4 సంవత్సరాలుగా ప్రతి సంవత్సరము చెబుతున్నాము. వాటిని ప్రవేశపెట్టడములో యిబ్బంది వున్నట్లు చెబుతున్నారు పట్టుదల, దీక్ష వుంటే ఎటువంటి కష్టమైనా సాధించడానికి ప్రయత్నముచేసి రైతులను సేవ్ చేయడానికి క్రాప్ ఇన్సూరెన్సు, కేటిల్ ఇన్సూరెన్సు ప్రవేశపెట్టాలని మనవిచేస్తున్నాను. రాయలసీమ ఏరియాకు, తెలంగాణా ఏరియాకు ఏ విధంగా డెవలప్‌మెంటు బోర్డులు పెట్టారో ఆదేవిధంగా కోస్తా జిల్లాలకుకూడ పెట్టాలని

మనవిచేశాము. ప్రభుత్వమువారు ఒప్పుకొన్నారు. కాని క్రియారూపములో దానిని అమలు జరిపినట్లు లేదు వెంటనే కోస్టల్ ఏరియాకు కూడ డెవలప్‌మెంటు బోర్డును వేయడానికి ప్రయత్నము చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఒక్క విశాఖపట్టణములోనే పరిశ్రమలు పెడితే చాలదు. ఏ జిల్లాకు ఆ జిల్లాలోనే అన్ ఎంప్లాయిమెంటును చెక్ చేయాలి, దానికి వీలుగా కోస్టల్ ఏరియాకు డెవలప్‌మెంటు బోర్డును పెట్టాలని మనవి చేస్తున్నాను. వీకర్ సెక్షన్స్ విషయములో ప్రభుత్వము చూపించిన శ్రద్ధను అనుగుణముగా సుప్రీమ్ కోర్టు తీర్పును అమలు జరిపడానికి ఒక స్పెషలు డైరెక్టరేటును పెడితే అనుకొన్నది సాధించడానికి అవకాశము వుంటుంది. కాబట్టి వెంటనే బేక్‌వర్డు క్లాసెస్ డైరెక్టరేటును పెట్టాలని మనవిచేస్తున్నాను. 2 సంవత్సరముల నుంచి చేయుతున్నా ఆలోచిస్తామని అన్నారు. ఇప్పటికే చాల లైటు అయినది వెంటనే డైరెక్టరేటును ఫారమ్ చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. మన రాష్ట్రములో ఇండస్ట్రీస్, డెవలప్ కావడానికి ఎలక్ట్రిసిటీని ఇంప్రూవ్ చేయడానికి అవకాశము వుంది. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు నత్తనడకగా నడుస్తున్నది. ఒక విధమైన ఆందోళన, ఆలజడి తీసుకువస్తే తప్ప ఏ కార్యక్రమము చేయలేని పరిస్థితులు తయారు చేశాము. పోచంపాడు ప్రాజెక్టు విషయములో తెలంగాణా సోదరులు ఎజిటేషను చేసి, గవర్నమెంటుపైన వత్తిడి తీసుకువచ్చి సాధించుకొన్నారు. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు విషయములో కూడ అటువంటి పరిస్థితి కలుగకుండా చేసి ఆ ప్రాజెక్టు పూర్తి అయ్యే విధంగా చూడాలని మనవిచేస్తున్నాను.

PRESENTATION OF THE ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR 1972-73 (VOTE ON ACCOUNT)

Mr. Speaker:—I now call upon the hon. Finance Minister to present the Budget (Vote on Account).

Sri C. V. K. Rao:—I raise a Point of Order. Sir Under the Rules, there should be a Motion. And, "A motion for a Vote on Account shall state the total sum required and shall contain a schedule containing the details of expenditure of which that sum is composed .." That he has to bring in the form a Motion and then alone he can speak. Now the hon. Minister has failed in his duty. Sir, under rule 173 of the Rules of Procedure and Conduct of Business and also under the Constitutional provision, viz., Article 203 under which there is a Procedure is laid down with respect to estimates '. According to that procedure, we frame these rules and according to these rules, a Motion has to be made by the hon. Minister stating the total amount that is needed as expenditure and other figures. Then alone he has got to explain to the House in the form of a speech But. on the other hand, he is putting the cart before the horse. Therefore, he is doing an irregular thing. I request you to direct the hon. Minister to follow the procedure duly and clearly.

Mr. Speaker:- What do you say, Mr. Finance Minister?

The Minister for Finance (Sri A. Bhagavantha Rao): This is only a Vote on Account, Sir, and there is no necessity to follow the prescribed procedure. If it is a regular Budget, then of course, that has to be done

Sri C. V.K. Rao :—Whether it is Vote on Account or buget in full, the procedure is just the same. I will read for you the rules of procedure regarding the budget. Rule 73 says : "The rules of procedure regarding the Budget shall generally apply to the grants called votes on accounts, votes of credit and exceptional grants referred to in Article 106 of the Constitution". So, it is immaterial whether it is vote on account or full budget. The same procedure applies There must be a resolution by the hon. Minister and then he speakes. Without a motion, he has no right to introduce a particular subject. He is introducing the vote on account. There must be a motion. Then, the hon. Minister is at liberty to explain the position. So, there is his speech, Sir. So, he has to follow all these things.

Mr. Speaker:— So far as I know, the procedure that has been followed previously was the same that we are just today adopting. May be, there is some point. I will go into it in detail. But, as you know, in the previous years also— you were a Member of the House — the same procedure was adopted. Never was a Motion made in the House as you have explained, pointing to the Rule· So, let us proceed with the same procedure which the House had been following all these years· If there is really going to be a point that a Motion should be made, I shall fully examine the Rules and the procedure to be adopted in future. For the present, in a technical sense, you have pointed out that there is a Rule. If that is coming in the way, let me tell you that I am waiving that Rule for the present and let us adopt the same procedure which was being followed previously.

Sri C. V. K. Rao:— Let him make a Motion that: 'I beg to move that such and such an amount is to be sanctioned for vote on account'. Then he can go ahead. After all it is a simple procedure. Once we know that an irregularity is committed and condone it, the dignity of the House will be affected.

Sri B· Sreerama Murthy: — He has read rule 173. May we refer to Rule 160? This is with reference to the presentation of the Budget. It lays down as follows:-

"The annual financial statement or the statement of the estimated receipt and expenditure of the State in respect of every financial year (hereinafter referred to as 'the budget') shall be presented to the Assembly on such day as the Governor may appoint.".

In this Rule it is clearly said that it is 'Presentation of Budget' but it does not say that a Motion should be moved.

Mr. Speaker:— Let us not go into all those details now.

Sri C. V. K· Rao :— Mr. Speaker, Sir. Let me explain. The hon. Minister has not completely understood the provisions of the Rules. It is vote on account. 173, is the concerned Rule, Sir. I have read it clearly. It is unfortunate that the hon. Minister did not care to hear me. There must be a Motion — a Motion for vote on account and it shall state the total sum required, so on and so forth So he has got to move a motion. Unless he moves....

Mr. Speaker:— It is not necessary at this stage He is going to just make a speech. Let us hear. Later on what he is going to do, you can raise a point, -- when, perhaps, he asks some thing to be passed by the House. At the moment, I have called him to make the Budget Speech and let him proceed.

Sri C V. K. Rao:— Speech on what, Sir? After giving a Motion he can speak on it. He is speaking on vote on account. Therefore, he should move a Motion. Without that, it is not proper. You may condone it. If you condone it, all right. After all you are all powerful. I will keep quiet. Unless he moves the motion it is irregular. If he did that in the past, it is no reason that he should continue now. Therefore, I request you, Sir, to direct the hon. Minister to follow the rule squarely. Let him move the motion.

Sri Y. Venkata Rao:—That apart, it is a mandatory provision, Sir. The rule says: "shall".

Mr. Speaker:— As I said earlier, this procedure was not followed previously. When vote on a Account (Budget) speech was made, in this House, this point was not made. Now you have drawn my attention. I will certainly go into the Rules and procedure to be adopted in future. For the present I have already said that instead of strictly following that rule, I will condone it.

Sri T. Purushothama Rao:— When it is specifically laid down in the Rule, can the Chair condone it?

Mr. Speaker:— I said that I have all the power to condone a Rule.

Sri T. Purushotham Rao:—No, Sir. You are the Speaker; but the procedure according to the rule....

Mr. Speaker:— That you need not draw my attention to. Please resume your seat.

Let hon. A. Bhagavantha Rao proceed with his speech.

శ్రీ ఎ. భగవంతరావు :—అధ్యక్షా, 1972–73 సంవత్సరపు ఆంధ్రప్రదేశ్ బడ్జెట్‌ను నివేదిస్తున్నాను.

ఈసారి శాసనసభ, శాసన మండలి కొద్దికాలంపాటు మాత్రమే సమావేశం అవుతున్నాయి. కాబట్టి మళ్ళీ గౌరవ సభ్యులు పూర్తి బడ్జెట్‌ను గురించి ఆ తర్వాత వివరంగా పరిశీలించేంతవరకు, ప్రభుత్వం తన కార్యకలాపాలను నిర్వర్తించేందుకై, నాలుగు నెలల వ్యవధికోసం 'ఓట్ ఆన్ అకౌంట్'ను మాత్రమే ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

1970–71 సంవత్సరపు లెక్కలబట్టి ద్యోతకమయ్యే రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితిని, మన వసతులను, బాధ్యతలను పునఃపరిశీలనచేసి, అలాగే 1972-73 సంవత్సరపు అంచనాలను పరిశీలనచేసి ప్రస్తుత పరిస్థితిని సమీక్షించేముందు, తెలంగాణా, రాష్ట్రంలోని మిగతా ప్రాంతానికి మధ్య

కేటాయింపుల అంకెల విషయంలో ఇటీవల జరిగిన పరిణామాల గురించి ముందు ప్రస్తావిస్తాను. క్రితం సమావేశపు ముగింపు రోజుల్లో, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రాంతీయ సంఘం అభివృద్ధి, ఆర్థిక పరిస్థితుల ఉప సంఘపు తుది నివేదికను 22-11-1971న ఆమోదించింది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రాంతీయ సంఘపు మొదటి, రెండవ, అయిదవ నివేదికలతోసహా, ఈ నివేదికను కూడా ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా పరిశీలించింది. కొన్ని పెద్ద పద్దుల క్రింద జమ, ఖర్చులకు సంబంధించిన కేటాయింపుల సూత్రాలకు వర్తించే సిఫారసులను ప్రభుత్వం ఆమోదించింది. మిగతా కొన్ని సిఫారసుల విషయంలో, ఇంకా విషయ సేకరణ జరగవలసివుంది. ప్రాంతీయ సంఘంతో సంప్రదింపులూ జరపవలసి వుంది. ఈ విషయమై ప్రభుత్వం అప్పుడే పనిని ప్రారంభించింది. ప్రస్తుత బడ్జెటు ప్రచురణల గురించి చెప్పుకోదగిన ముఖ్య విషయమేమిటంటే, వార్షిక ఆర్థిక ప్రకటనకు సంబంధించిన అన్ని అంశాల గురించి — ప్రారంభపు నిల్వనుంచి ముగింపు నిల్వవరకూ — తెలంగాణాకు, రాష్ట్రంలోని మిగతా ప్రాంతానికి మొదటిసారిగా ప్రత్యేకంగా అంకెలు సూచింపబడినై. ఇందుకై 1971—72 సవరించిన అంచనాలలోని ప్రారంభపు నిల్వను 1 : 2 నిష్పత్తిలో సూచనప్రాయంగా విభజించటం జరిగింది. ముగింపు నిల్వను లెక్కించేందుకై, కంటింజెన్సీ నిధికూడా ఇదే మాదిరిగా విభజించబడింది.

1970-71 లెక్కలు

1969—70 లో కేంద్రం నుంచి కొంత ప్రత్యేక ఆర్థిక సదుపాయం సమకూరినప్పటికీ, 1970-71 సంవత్సరం రూ. 16.68 కోట్ల ఓవర్ డ్రాఫ్ట్‌తో ప్రారంభమైంది. ఈ సంవత్సరంలో, రివిన్యూ కాతాన జమలు రూ. 296.26 కోట్లు వుంటే, రివిన్యూకాతాన ఖర్చు రూ. 296.66 కోట్లు వుంది. అంటే తరుగు రూ. 0.40 కోటి అన్నమాట. అన్ని ఆర్థిక వ్యవహారాలను లెక్కలోకి తీసుకుంటె, 1970—71 సంవత్సరపు మొత్తం తరుగు రూ. 30.66 కోట్లు. తత్ఫలితంగా 31-3-1971 నాటికి రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా నుంచి రూ. 47.34 కోట్లు ఓవర్ డ్రాఫ్ట్ తీసుకున్నాం.

1971-72 సవరించిన అంచనాలు

రివిన్యూ ఖాతా :—రూ. 319.65 కోట్ల బడ్జెటు అంచనాస్థానే, రాష్ట్ర ప్రణాళికకు, కేంద్రం ప్రతిపాదించిన పథకాలకు కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి లభించిన గ్రాంట్లను కలుపుకొని, రివిన్యూకాతాన జమలు రూ. 327.36 కోట్లు వుండవచ్చునని అనుకుంటున్నాం. యూనియన్ ఎక్సైజు సుంకాలు, సహాయగ్రాంట్ల విషయంలో రాష్ట్రపు వాటా క్రింద

[illegible] పెరుగు [illegible] రూ. 5[illegible]87 కోట్ల బడ్జెటు అంచనాస్థాయికే, [illegible] రూ. 530.78 కోట్లు [illegible] ఖర్చు [illegible] 1971–72 ఖరీఫ్ తరుణంలో రాష్ట్ర [illegible] ప్రాంతాల్లో దావరిం[illegible] [illegible]గా ప్రభుత్వం [illegible] [illegible]

[illegible] : –1971-72 బడ్జెటులో మొత్తం పెట్టుబడి [illegible] రూ. 52.28 కోట్లు కేటాయింపబడినై. సవరించిన అంచనా ప్రకారం ఆ అంకె ఇప్పుడు రూ. 51.75 కోట్లు. ఇందులో ప్రణాళికా పథకాలపై పెట్టుబడి ఖర్చు రూ. 51 కోట్లు వుంది

మొత్తం పరిస్థితి :—పైన [illegible] సవరించిన అంచనాల ప్రకారం, [illegible] ఆర్థిక వ్యవహారాల ఫలితంగా మొత్తం [illegible] రూ. 32.12 కోట్లు [illegible] ముగింపు నిల్వ (—) రూ. 79.76 కోట్ల [illegible] ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరపు ముగింపులో [illegible] ఇం[illegible] నుంచి ఎంత ఓవర్ డ్రాఫ్ట్‌ను ఆశించవలసి [illegible]

1972-73 బడ్జెట్ అంచనాలు

రివిన్యూ జమలు :—కేంద్రప్రభుత్వమిచ్చే ప్రణాళికా గ్రాంట్లతోసహా ఇప్పటి పన్ను విధింపు స్థాయిన ఆశిస్తున్న జమలు రూ. 344.70 కోట్లు అని అంచనా వేయబడింది. పెరుగుదలకు ముఖ్యకారణాలు— ఆదాయపన్నుపై [illegible] (రూ. 184 లక్షలు), అమ్మకపు పన్ను (రూ. 352 లక్షలు), మిగతా పన్నులు, సుంకాలు (రూ. 221 లక్షలు), వడ్డీ (రూ. 675 లక్షలు), [illegible] ఎక్సైజు సుంకాల్లో రాష్ట్రపు వాటా (431 లక్షలు). [illegible] ఇందుకు ప్రతిగా కేంద్ర ప్రభుత్వపు [illegible] గ్రాంట్లలో తరుగు కూడా వుంది (రూ. 755 లక్షలు).

రివిన్యూ ఖర్చు :—బడ్జెటులో రివిన్యూ ఖాతాన మొత్తం ఖర్చుక్రింద రూ. 331.76 కోట్లు కేటాయింపబడింది. ఇందులో ప్రణాళికేతర కార్యక్రమాలకు రూ. 294.39 కోట్లు, రాష్ట్ర ప్రణాళికకు కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించిన పథకాలకు రూ. 37.37 కోట్లు. ప్రణాళికేతరంగా రివిన్యూ ఖాతాన జరిగే ఖర్చు కుడిఎడమంగా 1971–72 సవరించిన అంచనాల స్థాయిలో పరిమితం చేయబడింది. రివిన్యూ ఖాతాన, ఆర్థిక

వ్యవహారాల నికర ఫలితం ప్రకారం రెవిన్యూ మిగులు రూ. 12.94 కోట్లు వుంటుంది.

పెట్టుబడి వినియోగం :—బడ్జెటులో రూ. 53.68 కోట్లు కేటాయించబడింది—ప్రణాళిక, ప్రణాళికేతరమైన పద్దులకింద జరిగే పెట్టుబడి ఖర్చుతో సహా ఇందులో, ప్రణాళికా పథకాలకిందనే అయిన ఖర్చు సుమారు రూ. 50.54 కోట్లు. 1972–73 వార్షిక ప్రణాళిక మొత్తం ప్రస్తుతానికి రూ. 105 కోట్లుగా నిశ్చయించబడింది.

పబ్లిక్ ఋణం :—బహిరంగ మార్కెటునుంచి లభించిన పెట్టుబడి జమల మూలంగా రూ. 25 కోట్లు మొత్తం సమకూరగలదని అంచనా వేయబడింది. వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సర క్రమంలో తలసెట్టే ఋణపు మొత్తంలో పెరుగుదలకు కారణం—31–3–72 నాటికి చెల్లించవలసి వున్న రిజర్వు బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా ఓవర్ డ్రాఫ్ట్‌ను 1972-73 లో సుమారు రూ. 10 కోట్లకు తగ్గించవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. ఋణాలు, అడ్వాన్సులతో సహా అప్పు, డిపాజిట్లు పద్దులకింద ఆర్థిక వ్యవహారాల నికర ఫలితంగా మిగులు (+) రూ. 2.17 కోట్లు. అనుకుంటున్న మొత్తం తరుగు రూ. 38.57 కోట్లు వుంటుంది.

రొక్కపునిల్వ :—1972–73 సంవత్సర ప్రారంభంలో లభించగలదనుకుంటున్న రూ. 79.76 కోట్ల ఓవర్ డ్రాఫ్ట్‌ను లెక్కలోకి తీసుకుంటె, ఈ సంవత్సరం ముగింపుకు రొక్కపు నిల్వ తరుగు రూ. 118.33 కోట్లు వుండవచ్చు.

1972-73 వార్షిక ప్రణాళిక

1972-73 రాష్ట్ర వార్షిక ప్రణాళిక కేటాయింపు రూ. 105 కోట్లు అని నిశ్చయించబడింది. అంటె ప్రస్తుత సంవత్సరంలో మాదిరేనన్న మాట. ప్రస్తుత అభివృద్ధి వేగాన్ని ఇలాగే కొనసాగించాలంటే, ఇంత వ్యయం అవసరం. అయితే ఈ కనీసపు వ్యయంకోసం కూడా, అదనపు వసతులను కల్పించుకొనటంలోనూ, ప్రణాళికేతర ఖర్చును తగ్గించుకొనటంలోనూ కొంత కృషి చేయవలసి వుంటుంది.

ఓవర్ డ్రాఫ్ట్ పరిస్థితి

రిజర్వుబ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియానుంచి, ఇకముందు అనధికారంగా ఓవర్ డ్రాఫ్ట్‌లను రాష్ట్రప్రభుత్వం తీసుకోవటం మానాలని కేంద్రప్రభుత్వం

[illegible] సభ్యులకు తెలుసు. ఈ విషయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి సహాయపడేందుకుగాను, రాష్ట్రాల ("వేస్ అండ్ మీన్స్") ఆడ్వాన్సులను కొద్దిగా పెంచవచ్చునని సూచించబడింది. అయితే, సంవత్సర క్రమంలో ఆదాయ వ్యయాల మధ్య ఏమైనా తాత్కాలికంగా జరిగే తక్కువకాలపు అసమానతలకై తగు ఏర్పాటు చేయటానికి వీలౌతుంది. 1972-73 లో కేంద్ర ప్రభుత్వ [illegible] సహా రాష్ట్ర సొంత వనరులు రూ. 82 కోట్లు వుండే ప్రణాళికను రాష్ట్రం రూపొందించటానికి వీలవుతుందని ప్రణాళికా సంఘం వారు చర్చల్లో అభిప్రాయపడ్డారు 1972-73 లో రూ. 10 కోట్ల మేరకు అదనపు వనరులను రాష్ట్రం సమకూర్చుకోగలిగితే, ఈ మొత్తాన్ని రూ. 92 కోట్లకు పెంచటానికి వీలవుతుంది. ప్రణాళికేతర రంగంలో రూ. 3 కోట్ల తరుగు కూడా వుంది. దీనిని భర్తీ చేసుకొని, రూ. 97 కోట్ల ప్రణాళికను తయారు చేసుకోవాలంటే, 1972-73 లో ప్రణాళికేతర రంగంలో రూ. 10 కోట్ల ఖర్చును తగ్గించుకోవలసిందిగా ప్రణాళికా సంఘం సలహా యిచ్చింది. అప్పుడు సుమారు రూ. 2 కోట్లను వెసులుబాటు చేసుకోవలసి వుంటుంది. కాగా 1971-72 సంవత్సరాన్ని రూ. 70.8 కోట్లను మించనట్టి ఓవర్ డ్రాఫ్ట్‌తో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్వహించుకోవలసిందిగా కూడా ప్రణాళికా సంఘం సూచించింది. ఇందులో 15 శాతాన్ని 1972-73 లో చెల్లించుకోవలసి వుంటుంది. దీనిని భర్తీ చేసుకోటంకోసం, బహిరంగ మార్కెట్టు ఋణాలను భారీయెత్తున సమీకరించటానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి అనుమతి ఇవ్వబడుతుంది. ఓవర్ డ్రాఫ్ట్‌లో మిగులు భాగాన్ని చెల్లించే నిబంధనల విషయమై రాష్ట్ర ప్రభుత్వంతో సంప్రదించి, ఆ తర్వాత ఒక నిర్ణయానికి రావటం జరుగుతుంది. ఇంతకీ అసలు ఇబ్బంది ఏమిటంటే, 1971-72 సంవత్సరానికి మన ఓవర్ డ్రాఫ్ట్ రూ. 79.76 కోట్లదాకా వుండవచ్చు—ప్రణాళికా సంఘంతో జరిపిన చర్చల్లోకన్న సుమారు రూ. 10 కోట్లు ఎక్కువ.

ఉద్యోగులకు కరువుభత్యాన్ని పెంచారన్న ప్రభుత్వ నిర్ణయం గౌరవ సభ్యులకు తెలుసు. ఇందువలన ఏడాదిలో అదనపు ఖర్చు రూ. 4.5 కోట్లు వుండవచ్చు. కాగా, ఈ పెరుగుదల 1971 అక్టోబర్ 1 వ తేదీనుంచి అమలులోకి వస్తుంది. అందుకయ్యే ఖర్చు సుమారు 1972-73లో రూ. 2.3 కోట్లు—బకాయీలు—ఏప్రిల్ ఒకటవ తేదీనుంచి చెల్లించబడుతాయి అని అనుకుంటున్నాం కాబట్టి దీనికి ఒక దారి చూడాలి.

ఈ విధంగా, 31–3–1972 నాటికి అనుకొన్నదానికన్న అధికంగా తీసుకొన్న ఓవర్ డ్రాఫ్ట్‌ను చెల్లించటానికి ప్రభుత్వానికి రూ. 9 కోట్లు కావలసివుంటుంది. ఇక 1972–73 లో ప్రణాళికేతర రంగంలో పెరుగును భర్తీచేసుకొనటానికీ, కొత్త ప్రణాళికా వ్యయాన్ని రూ. 5 కోట్లు పెంచుకొనటానికీ రూ. 10 కోట్లు ఆదా చేసుకోవలసి వుంటుంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు అదనపు కరువుభత్యాన్ని ఇచ్చేందుకై రూ. 7 కోట్లు మరియు ఇతర పద్దుల క్రింద రూ. 11.5 కోట్లు కావాలి. ఇవన్నీ కలసి మొత్తం సుమారు రూ. 37.5 కోట్లు కాగలదు. 1972–73 లో ప్రణాళికేతర రంగంలో ఖర్చు తగ్గించుకొనటం ద్వారానూ, పన్నులు, ఋణాలు వగైరాల బకాయీలను వసూలు చేయటంద్వారానూ ఈ మొత్తాన్ని సమీకరించుకోవలసి వుంటుంది. పోతే, 1972–73 లో ఇంకను అదనంగా రూ. 10 కోట్ల వసతులను కూడా సమకూర్చుకోవాలి గదా.

1972–73 సంవత్సరాంతానికి ఓవర్ డ్రాఫ్ట్ మొత్తం రూ. 118.3 కోట్లు వుంటుందని గౌరవ సభ్యులకు తెలుసు. ఇందులో ఇందాక నేను చెప్పినట్లు కేంద్ర ఋణాల ద్వారా రూ. 70.8 కోట్లను సర్దుబాటు చేసుకొనవచ్చు. ఇందుకు వర్తించే నిబంధనల గురించి తర్వాత నిర్ణయించటం జరుగుతుంది. అయినప్పటికీ, ఇంకా రూ. 47.5 కోట్ల తరుగు వుండనే వుంటుంది. ఈ మొత్తాన్ని, అదనపు వసతుల ద్వారానూ, బకాయీల వసూళ్ళ ద్వారానూ, ఇందాక ప్రస్తావించిన ఖర్చు తగ్గింపు విధానాల ద్వారానూ భర్తీ చేసుకోవలసి వుంటుంది.

కాబట్టి 1972–73 సంవత్సరంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆర్థికంగా చాలా కట్టుబాట్లను చేసుకోవలసి వుంటుందని గౌరవ సభ్యులు భావిస్తారని అనుకుంటున్నాను. పరిపాలనా వ్యవస్థను నిర్దుష్టమైన విధంగా నిర్వహించాలి. రిజర్వు బ్యాంకునుంచి అనధికారపు ఓవర్ డ్రాఫ్ట్‌ల నిమిత్తం లేకుండా తగినంత అభివృద్ధి ప్రణాళికను అమలు జరుపుకోవాలి. ఇందుకు ఎంతైనా ఆర్థిక సంయమం అవసరం.

దీనిని సమకూర్చుకునేందుకుగాను, తగ్గించిన రూ. 82 కోట్ల ప్రణాళిక ప్రకారమే వివిధ శాఖలకు ఏప్రిల్ ఒకటవ తేదీనుంచి డబ్బు ఇవ్వాలని అనుకుంటున్నాం. ఎందుకంటె ఈ రూ. 82 కోట్ల ప్రణాళికకు మాత్రమే వసతులు తక్షణం అందుబాటులో వున్నాయి. అదనపు వసతులు చేతికందినప్పుడు, ఏప్రిల్‌లోనో, లేదా మే నెలలోనో ప్రణాళికను సమీక్షించి, కేటాయింపులను పునః పరిశీలించవలసి వుంటుంది.

ఈ పై చెప్పిన వ్యయంలో తెలంగాణా ప్రత్యేక అభివృద్ధి పథకాలకై కేటాయించిన రూ. 9.43 కోట్లు చేర్చబడలేదు. ఆ మొత్తం ప్రత్యేకంగానే వుంటుంది.

1971–72లో అనుసరించిన సూత్రం ప్రకారం, అంటే 1971 జనాభా లెక్కల ప్రకారం 90 శాతం జనాభా ప్రాతిపదికపైన, మిగతా 10 శాతం వెనుకబడి వుండటం ప్రాతిపదికపైన 1972-73 వార్షిక ప్రణాళికలో ప్రాంతీయ వ్యయం నిర్దేశించబడింది. ఈ సూత్రం ప్రకారం, కోస్తా ఆంధ్ర, రాయలసీమ, తెలంగాణాల ప్రాంతీయపు కేటాయింపులు వరుసగా రూ.43.59 కోట్లు, రూ. 22.14 కోట్లు, రూ. 39.27 కోట్లు వుంటై. బడ్జెటులో చేర్చిన ప్రస్తుత రూ. 105 కోట్ల ప్రణాళికలో ఈ కేటాయింపులు చేరివుంటై. అయితే ప్రణాళికా మొత్తం పరిమాణమే కుదించబడినప్పుడు, నికరపు కేటాయింపులుకూడా అందుకనుగుణంగా తగ్గించబడుతాయి.

ముగింపు

ఇక నా ప్రసంగాన్ని ముగించేముందు, గౌరవసభ్యులకు ఒకమాట విన్నవించుకుంటున్నాను. వసతుల అందుబాటుకు అనుగుణంగా అభివృద్ధి వేగాన్ని అధికం చేయటమే రాష్ట్రప్రభుత్వ లక్ష్యం. అందుకే నిరంతర కృషి చేస్తూ వుంటుంది. నీటిసాగు, విద్యుచ్ఛక్తి, రోడ్డు రవాణా వగైరాల అభివృద్ధికోసం ఇదివరలోవలెనే హెచ్చు మొత్తాలను కేటాయించక తప్పదు. అలా చేస్తేనే వ్యవసాయ రంగంలోనూ, పరిశ్రమల రంగంలోనూ వేగంగా అభివృద్ధి చేకూరుతుంది. కాగా, దుర్బలవర్గాల పురోగతి కోసం, వివిధ పథకాలను నిర్వహించవలసి వుంటుంది. ఇలాంటి కార్యక్రమాలన్నిటికై వసతులను సమీకరించటమనేది నిజానికి ఒక సవాలులాంటిది, అయితే ఈ సవాలును జయప్రదంగా ఎదుర్కొని, కృతార్థులం కాగలమనే నమ్మకం నాకు వుంది. మనం అవలంభిస్తున్న విధానాలకు ప్రజలు ఇచ్చే మద్దతుతో ఈ సమస్యలను సవ్యంగా పరిష్కరించుకోగలం. సాధారణ ఎన్నికల్లో ప్రజలు, ఈ విషయాన్ని, అనగా ఈ విధానాలపట్ల తమకున్న అభిమానాన్ని సుస్పష్టం చేశారు.

అధ్యక్షా, ఈ నాలుగు మాటలతో ఈ మధ్యంతర బడ్జెటును సభామోదానికి సమర్పిస్తున్నాను.

జైహింద్ !

Mr. Speaker :–The House is adjourned to meet again 3-00 p.m. on Friday, the 24th instant.

12–25 p.m. (The House then adjourned till Three of the clock on Friday, the 24th March, 1972.)

APPENDIX

Speech of Sri A. Bhagavanta Rao, Minister for Finance, presenting the Budget for 1972-73 to the Andhra Pradesh Legislature on the 22nd March, 1972.

SIR,

I rise to persent the Budget of Andhra Pradesh for the year 1972-73.

This being a brief Session of the Legislature, I am now seeking only a 'Vote on Account' for a period of four months so that Government can carry on its business till such time as the Honourable Members are able to meet again for detailed consideration of the full budget later during the year.

Before I proceed to lay before the House the financial position of the State as reflected by the Accounts for the year 1970-71 and a review of the current situation on a re-assesment of our resources and commitments and the estimates for the coming year 1972-73, I may inform the House of the recent developments in respect of allocation of figures between Telangana and the rest of the State. Towards the end of the last Session of the previous Assembly, the Andhra Pradesh Regional Committee adopted the Final Report of the Sub-Committee on Development and Finances on 22-11-1971. The Government have carefully considered this Report along with the First, Second and Fifth Reports of the Andhra Pradesh Reginol Committee and have accepted its recommendations relating to the principles of allocation of receipts and expenditure under certain Major Heads. Some of the other recommendations require collecton of factual information and further consultations with the Regional Committee. Government have initiated action in this regard. A significant feature of the present Budget publications is that for the first time separate figures for Telangana and the rest of the State have been given for all the items of the Annual Ftnancial Statement from Opening Balance to Closing Balance. For this purpose, the Opening Balance for the Revised Estimate of 1971-72 has been notionally split in the ratio of 1 : 2. The Contingency Fund has also been similarly split to work out the Closing Balance.

ACCOUNTS 1970-71

Inspite of sizeable special accommodation from the Centre during 1969-70, the year 1970-71 opened with an overdraft of Rs. 16.68 croret. During the year, Revenue Receipts amounted to Rs. 296.26 crores, while Revenue Expenditure was Rs. 296.66 crores thus resulting in a marginal revenue deficit of Rs. 0.40 crores. Taking all the financial transactions together the year 1972-71 ended with an overall defcit of Rs. 30.66 crores bringing the total overdrawal on the Reserve Bank of India as on 31-3-1971 to Rs. 47 34 crores.

REVISED ESTIMATES 1971-72

Revenue Account :—As against the Budget Estimate of Rs 319.65 crores, the Revenue Receipts including grants from the Government of India for State Plan and Centrally Sponsored Schemes are now expected to be Rs. 327.36 crores. The increase is mainly due to additional receipts anticipated from the Government of India towards State's share of Union Excise Duties and grants-in-aid.

Revenue Expenditure is now placed at Rs. 330.78 crores as against the Budget Estimate of Rs. 305.87 crores. The increase in Revenue Expenditure is mainly on account of massive relief programme undertaken by Government to mitigate the unprecedented drought conditions which gripped large parts of the State during the Kharif Season of 1971-72. The expenditure on this account is estimated to be Rs. 12.98 crores.

Capital Outlay :—The Budget for 1971-72 provides for a total Capital Outlay of 52.28 crores. The Revised Estimate has now been placed at Rs. 51.75 crores, out of which Capital expenditure on Plan Schemes itself is Rs. 51 crores.

Overall Position.—On the basis of the Revised Estimates indicated above, the financial transactions during the year are expected to result in an overall deficit of Rs. 32.42 crores leaving a closing cash balance of (—) Rs. 79.76 crores. This figure represents the magnitude of the anticipated over-drawal on the Reserve Bank of India at the close of the current financial year.

Budget Estimates 1972-73

Revenue Receipts :—The anticipated receipts at the existing level of taxation including Plan grants from the Government of India are estimated to be Rs. 314.70 crores. The increase is mainly in respect of Taxes on Income (Rs. 184 lakhs), Sales Tax (Rs. 352 lakhs), Other Taxes and Duties (Rs. 221 lakhs , Interest (Rs. 675 lakhs) and State's share of Union Excise Duties (Rs. 434 lakhs), partly offset by decrease in Central Grants-in-aid (Rs. 755 lakhs).

Revenue Expenditure :—The Budget provides for a total Revenue Expenditure of Rs. 331.76 crores consisting of Rs. 294.39 crores on the non-Plan side and Rs. 37.37 crores on State Plan and Centrally Sponsored Schemes. Revenue Expenditure on non-Plan account has more or less been pegged down at the level of the Revised Estimates for 1971-72. On Revenue Account, the net effect of the financial transactions would be a Revenue Surplus of Rs. 12.24 crores.

Capital Outlay. - A sum of Rs. 53.68 crores has been provided in the Budget which consists of Capital expenditure on Plan and non-Plan accounts. Out of this, expenditure on Plan Schemes alone is about Rs. 50.54 crores. The Annual Plan for 1972-73 has been tentatively fixed at Rs. 105 crores.

Public Debt.—The gross proceeds by way of Capital receipts from open market borrowings is estimated at Rs. 25 crores. The substantial increase in the volume of loan to be floated during the course of the next financial year has been necessitated by the need to reduce the outstanding over-draft on the Reserve Bank of India as on 31-3-72 by about Rs. 10 crores in 1972-73. The net effect of the financial transactions under Debt and Deposit heads including Loans and Advances would be Rs. (+)2.17 crores. The anticipated overall deficit will be of the order of Rs. 38.57.

Cash Balance.—Taking into account, the anticipated opening over-draft of Rs. 79.76 crores at the beginning of the year 1972-73, the year is expected to close with a minus cash balance of Rs. 118.33 crores.

Annual Plan 1972 73

The outlay on the State Annual Plan 1972 73 has been fixed at Rs. 105 crores which is the same as the outlay in the current year. An outlay of this order is essential if the existing tempo of development is to be maintained. Even for this minimum outlay considerable effort will be required both in raising of additional resources and in effecting economy in non-Plan expenditure.

OVERDRAFT POSITION

Honourable Members may be aware that the Government of India are anxious to see that the State Governments avoid in future unauthorised overdrafts on the Reserve Bank of India. To enable the State Government to do so, it has been suggested that the ways and means advances of the States may be slightly enlarged, so as to make provision for any short-term imbalances between income and expenditure during the course of the year. The Planning Commission have observed during discussions that the resources of the State combined with Central assistance for 1972-73 would enable us to finance a Plan of only Rs. 82 crores. This could be increased to Rs 92 crores, if the State Government take steps to raise additional resources to the tune of Rs. 10 crores in 1972 73. There is also a gap of about Rs. 8 crores in the non-Plan Sector. To enable this to be filled up and to make up a sizeable Plan of Rs. 92 crores. The Planning Commission advised us to effect economy of Rs. 10 crores in our non-Plan expenditure during 1972-73, which will give us a cushion of about Rs 2 crores. The Planning Commission have also suggested that the State Government should undertake to close the year 1971-72 with an overdraft of not more than Rs. 70.8 crores. It was indicated to us that 15% of this should be cleared in 1972-73 to compensate which, the State Government would be permitted to have larger market borrowings and that the terms and conditions about the return of the balance of the overdraft would be discussed with the State Government and finalised later. Unfortunately, our overdraft at the end of 1971-72 is expected to be Rs. 79. 6 crores, i. e., roughly Rs. 9 crores more than what was agreed to during the discussions with the Planning Commission.

Honourable Members are also aware of the recent decision of the State Government enhancing the Dearness Allowance of their employees. The revision is expected to cost us about Rs. 4.5 crores in a year. In addition, we have given retrospective effect to this revision with effect from 1st October, 1971 and this will cost us about Rs. 2.3 crores in 1972 73 as arrears are expected to be paid only from 1st of April onwards. This has also to be found.

Thus, the State Government have to find (i) Rs. 9 crores to clear the extra overdraft over the agreed figure as on 3-3-1972, (ii) Rs. 10 crores of savings to increase our Plan by Rs. 5 crores and to close our non-Plan gap in 1972-73; (iii) Rs. 7 crores as additional Dearness Allowance for State Government employees and (iv) Rs. 11.5 crores for other commitments under various heads. The total comes to about Rs. 37.5 crores to be found by economy in

non-Plan expenditure in 1972-73, and collection of tax arrears, loans, etc. This is in addition to the additional resources of Rs. 19 crores in 1972-73 which we are expected to raise in 1972-73.

Honourable Members are aware that the final overdraft position at the end of 1972 3 would amount to Rs. 118.3 crores. Of this, as I mentioned earlier, Rs. 70·1 crores would be adjusted by Central loans to be repaid as per terms and conditions to be settled later. There is thus still an unbridged gap of Rs 47.5 crores which is expected to be covered by raising additional resources collection of arrears and measures of economy as already stated.

Honourable Members will appreciate that the year 1972-73 therefore calls for extreme financial discipline on the part of the State Government. in order to find the resources for running the administration on sound lines, and for having a sizeable developmentat Plan without resorting to unauthorised overdrafts on the Reserve Bank of India.

To ensure the above, it is proposed to release from 1st of April onwards funds to the various departments based upon a reduced Plan of Rs. 82 crores only, for which alone resources are immediately in sight. As and when additional resource materialise, it is proposed to review the Plan some time in April or May to fix it up at a realistic figure.

The above mentioned outlay would be exclusive of Rs. 9.48 crores provided for Special Development Schemes of Telangana

The Regional Outlays for the Annual Plan of 1972-73 have been fixed on the basis of the formula adopted for 1961-72, *i. e.*, 90% on the basis of population according to 1971 census and the balance of 70% based on backwardness. As per this formula, the regionwise allocations for Coastal Andhra, Rayalaseema and Telangana will be Rs. 43.59 crores, Rs. 22 14 crores and Rs. 39.27 crores respectively in a tentative Rs. 105 crore Plan included in the Budget. The actual allocations will proportionately get reduced, when the total size of the Plan itself gets reduced.

CONCLUSION

In conclusion, I may assure the House, that it will be the earnest endeavour of this Government to step up the pace of growth consistent with the availability of resources. Not only do we have to provide large sums as in the past for development of Irrigation, Power and Communications to ensure quick agricultural and industrial growth but we have desided to undertake various schemes for the benefit of the weaker sections. The raising of resources for all such purposes is a challenging task but I am confident that we shall succeed with the popular support to our policies which the results of the General Elections have clearly shown.

Sir, with these few words, I commend the Interim Budget to the House for its approval.

JAI HIND